

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

- La baza sporirii productivității — mecanizarea și automatizarea
- Noi categorii de oameni ai muncii beneficiază de majorarea retribuției
- Imperative ale reducerii cheltuielilor de producție
- Larg câmp de generalizare a experienței înaintate a întreprinderilor model
- Știința și arta negocierilor comerciale
- Securitatea și cooperarea pe plan european

CAMPANIA AGRICOLĂ DE TOAMNĂ

Înaltă responsabilitate
și operativitate
pentru strângerea
și depozitarea
în condiții optime
a recoltei!

„Viața arată că avem o linie generală justă, care corespunde atît realităților și cerințelor etapei actuale de dezvoltare a societății românești, cît și profundelor schimbări ce se produc în viața internațională. Tocmai datorită acestui fapt am obținut și obținem succese mari în toate sectoarele de activitate. Întregul popor urmează cu încredere și fermitate partidul, înfăptuiește neabătut politica sa internă și externă, ce corespunde pe deplin intereselor vitale ale întregii noastre națiuni“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R.).

PERFECTIONAREA ORGANIZĂRII —

CERINȚĂ A ACCELERĂRII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE

O NOUĂ și elocventă dovadă a modului original, dinamic, consecvent în care partidul nostru, secretarul său general acționează pentru perfecționarea tuturor laturilor vieții noastre economice, sociale și politice — iată ceea ce reprezintă de-finitiv Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. desfășurată la sfârșitul săptămânii trecute și consacrată problemelor organizării și conducerii activității de partid, a tuturor domeniilor vieții economico-sociale. Spiritul revoluționar, novator, creativ de gândire și acțiune al secretarului general al partidului, din inițiativa căruia a fost organizată această consfătuire, a fost și de această dată — ca de atâtea ori, de altfel, în rodnicul dialog pe care conducerea noastră de partid îl poartă cu poporul — substanța mesajului pe care importantul act politic l-a difuzat în toate domeniile de activitate. Ampla cuvântare rostită de secretarul general al partidului de la tribuna acestei consfătuiri, document de o mare bogăție de idei, realizează o investigație de profunzime a unor importante laturi ale mecanismului de acțiune practică în societatea noastră, evidențiind căi și soluții de mare actualitate pentru îmbunătățirea muncii de partid, a muncii din întreaga economie. Acest document se înscrie astfel ca un vast și mobilizator program de lucru pentru întregul partid, pentru întregul nostru popor.

Am reținut ca esențiale modalități concrete de acțiune, de o covârșitoare importanță pentru **organizarea și conducerea științifică a economiei** și în acest fel pentru înfăptuirea exemplară, cu rezonanță într-o amplă perspectivă istorică, a marelui obiectiv național care îl constituie hotărârile Congresului al XI-lea al partidului. Se evidențiază creșterea producției industriale într-un ritm înalt, superior prevederilor planului și realizarea astfel a unei însemnate producții suplimentare, obținerea acestor rezultate în condițiile ridicării nivelului tehnic și calitativ al producției, ale creșterii într-un ritm mai ridicat a productivității, ale unor însemnate economii materiale și sporirii aportului cercetării și introducerii tehnologiilor moderne în procesul realizării obiectivelor în întreaga economie.

Rezultatele obținute astfel constituie o dovadă grăitoare a **caracterului științific, realist, în deplină concordanță cu interesele țării, al politicii partidului de dezvoltare a României socialiste, a capacității și abnegației oamenilor muncii de a îndeplini angajamentele asumate**, asigurând resurse atât pentru dezvoltarea mai accentuată a unor ramuri ale economiei cât și pentru creșterea în mai mare măsură a bunăstării materiale și spirituale a poporului.

Sînt cunoscute eforturile mari întreprinse de statul nostru pentru a asigura dezvoltarea susținută a țării, importante fonduri investite pentru realizarea unor numeroase și moderne capacități de producție, mijloacele însemnate puse la dispoziția unităților din economie spre a obține rezultate superioare. Or, practica arată că în unele cazuri roadele obținute nu sînt pe măsura acestor eforturi, că unele deficiențe manifestate în aprovizionarea tehnico-materială, în realizarea ritmică a amplului program de investiții, în acțiunea de creștere necesară și posibilă a producției și productivității muncii, a eficienței, ipotechează înfăptuirea sarcinilor la nivelul scontat. Sînt neajunsuri a căror eliminare comportă, în primul rînd, o mai bună organizare a activității. Tocmai de aceea tovarășul **Nicolae Ceaușescu** releva că „**principala lipsă în activitatea noastră, de sus pînă jos, este legată de deficiențele în organizarea înfăptuirii în viață a hotărîrilor pe care le avem. Putem**

spune că avem hotărîri bune, și de asemenea, că avem capacitatea de a le înfăptui. Nu știm încă să organizăm și să conducem în mod corespunzător activitatea de înfăptuire a lor“.

A prevedea — o investiție de inteligență menită să evite neajunsurile

PRIN DIRECȚIILE descifrate, prin sarcinile practice subliniate, secretarului general al partidului deschide, în acest cadru, un vast teren de preocupări, de activitate spornică pentru înfăptuirea obiectivelor la nivelul condițiilor create. Perfecționarea activității organizatorice, a muncii de organizare și de mobilizare a maselor înseamnă **prevedere**, înseamnă investiția de inteligență în scopul major de a preveni apariția unor neajunsuri, și de a nu acționa numai atunci cînd acestea au apărut. Un cîmp larg de intervenție în această manieră îl constituie activitatea de pregătire bună și din timp a producției anului viitor, ceea ce impune măsuri hotărîte de asigurare din vreme a unei aprovizionări tehnico-materiale corespunzătoare, a mijloacelor materiale și a forței de muncă necesare. Prevenirea neajunsurilor se impune realizată, totodată, pe tot parcursul înfăptuirii planului, printr-o acțiune sistematică, de zi cu zi, de urmărire ca activitatea să se desfășoare normal, înlăturîndu-se cu operativitate perturbațiile. Fără a aștepta, deci, ca eliminarea unor neajunsuri cumulate să pretindă măsuri excepționale, munca în asalt — fenomene ce implică însemnate eforturi materiale și financiare suplimentare, influențînd negativ asupra calității și nivelului tehnic al producției. Tocmai de aceea, în toate unitățile din economie pregătirea producției anului următor, ale cărui sarcini sînt concret cunoscute în întreprinderi încă din vară, trebuie să constituie în aceste luni de sfîrșit ale anului în curs o preocupare de cea mai mare importanță, o preocupare care să însoțească în permanență eforturile pentru înfăptuirea exemplară a sarcinilor pe acest an, garanția cea mai sigură a unor realizări tot mai importante în viitor.

Organizarea științifică a activității mai înseamnă **acțiune, acțiune operativă, precisă, eficientă, acțiune pentru ca unitățile să realizeze în întregime sarcinile pe care le au de înfăptuit**. Aceasta presupune o cunoaștere temeinică a activităților, necesită aprecierea realistă a forțelor disponibile, o justă repartizare a acestora în sectoarele hotărîtoare, pentru înfăptuirea tuturor prevederilor, asigurarea astfel a desfășurării concomitente, în bune condițiuni, a **întregii activități**. Numai în această concepție trebuie rezolvate problemele, deoarece sînt puțin eficiente eforturile de concentrare a tuturor forțelor pentru evitarea sau înlăturarea unei greutăți în detrimentul înfăptuirii altor obiective. Pe această cale nu se rezolvă problemele, ci dimpotrivă, se generează apariția unui alt neajuns în locul celui eliminat, ceea ce conduce la noi concentrări arbitrare ale eforturilor ș.a.m.d. Și atunci care ar fi cîștigul? Iată de ce munca de organizare și repartizare a forțelor trebuie realizată riguros, științific, fără pripeli și omisiuni, avînd la bază atît o temeinică cunoaștere a cerințelor prezentului, cît și o precisă analiză

a perspectivei. În această lumină apare necesitatea unui stil de muncă cu valabilitate permanentă, fundamentat de numeroase analize și investigații, a unui stil de muncă viu, activ și prompt în soluționarea dificultăților ce apar pe parcursul îndeplinirii planului.

O importanță latură a perfecționării organizării și conducerii activității o constituie **cunoașterea efectivă, cit mai exactă, a realităților, de jos în sus, întemeierea deciziilor tocmai pe o asemenea analiză**, ceea ce presupune și informarea operativă a organelor de partid și de stat asupra situației, asupra problemelor ce se ivesc într-un sector sau altul de activitate. Numai în acest fel se poate asigura acțiunea cea mai indicată pentru evitarea, pentru înlăturarea greutăților. Așa cum sublinia secretarul general al partidului: „Poate unii gândesc că vor reuși să înlăture singuri greutățile sau lipsurile, că nu trebuie să mai creeze și altora griji, păstrându-le doar pentru ei. Inșă de multe ori se întâmplă că ei nu reușesc să înlăture aceste lipsuri iar ele se amplifică și abia atunci tovarășii informează sau lipsurile sînt descoperite prin controale, după ce au căpătat proporții... Multe din lipsurile și greșelile care se produc ar putea fi evitate printr-o cunoaștere reală, printr-o bună informare însoțită, desigur, de măsuri imediate pentru remedierea situației“. Aceste concluzii sînt valabile nu numai pentru activitatea de partid, ci și pentru cea din unitățile din economie. Nu de puține ori conducerile unor întreprinderi cunosc cu întârziere sau destul de aproximativ deficiențe care apar în procesul de aprovizionare sau pe parcursul desfășurării producției, intervențiile respective caracterizîndu-se, firește, prin lipsă de operativitate și eficiență. Sînt practici a căror înlăturare este cerută și susținută de exigențele dezvoltării noastre, de armonia deplină de interese la nivelul unităților, la nivelul întregii economii.

Fără îndoială, cunoașterea realităților, informarea operativă necesară — de jos în sus — asupra situației implică cu deosebire **cunoașterea hotărîrilor și a legilor țării**, aplicarea permanentă a acestor legi și hotărîri, pe fondul cărora se desfășoară zi de zi întreaga noastră viață economică și socială. Hotărîrile, legile țării nu se traduc în viață de la sine, în mod spontan, ci tocmai prin această activitate conștientă a fiecăruia de a le respecta, de a-și desfășura munca potrivit rigorilor lor, care sînt întemeiate pe cunoașterea și afirmarea cerințelor de ansamblu ale dezvoltării economico-sociale a țării, pe interesul nostru general.

Disciplină, participare revoluționară, responsabilitate !

SUCESUL ORGANIZĂRII, succesul desfășurării în bune condiții a activităților este imperios legat de **responsabilitate, de întărirea spiritului de răspundere al fiecăruia la locul său de muncă**. Rezolvarea problemelor a obligațiilor pe care fiecare le are nu trebuie așteptată din afară, ci fiecare activist de partid și de stat, oricare om al muncii trebuie să contribuie nemijlocit, prin soluții proprii, potrivit atribuțiilor și răspunderilor sale, la înlăturarea în cele mai bune condiții a sarcinilor. În spiritul vremurilor pe care le trăim, al orînduirii superioare pe care o edificăm, întreaga activitate, soluțiile pentru rezolvarea problemelor trebuie pătunse de **spirit revoluționar, de spirit militant, de promovarea în permanență a noului, a unei atitudini intransigente față de fenomenele și practicile învechite**, de o înaltă conștiință a datoriei ferme a fiecăruia, pînă la supremul sacrificiu, față de destinele țării, față de asigurarea independenței și suveranității patriei și a poporului român.

Și aceasta pentru că umanismul revoluționar al societății noastre este un **umanism nou**, străin egoismului, individualismului, un umanism care se legitimează cu progresul colectivității, cu progresul și prosperitatea țării, izvorul bunăstării și al afirmării personalității oricărui om al muncii. Aceasta explică de ce creativitatea în acțiune, democrația și armonia socială a societății noastre socialiste nu sînt în discordanță ci, dimpotrivă, presupun sine qua non întărirea ordinii și disciplinei liber consimțite în munca de partid,

ca cel mai înaintat detașament, ca forța politică conducătoare a poporului nostru, întărirea ordinii și disciplinei în toate sectoarele de activitate. Democrația de partid, dezvoltarea democrației socialiste în general, — arăta secretarul general al partidului — sînt strîns legate și trebuie concepute în strînsă legătură cu creșterea spiritului de răspundere al fiecăruia, a ordinii și disciplinei de partid. Acestea nu numai că nu vin în contradicție, dar se condiționează; nici nu se poate concepe una fără alta. Beneficiind cu toții, deci, de roadele dezvoltării României trebuie să facem la rîndul nostru în așa fel ca fiecare să-și asume răspunderi, să dea dovadă de disciplină, de ordine, să acționeze potrivit sarcinilor încredințate.

Pe bună dreptate, în documentul de partid menționat **controlul de partid și de stat este apreciat ca o verigă chemată să joace un important rol în procesul de organizare și conducere științifică a societății**. Exigențe sporite sînt necesare pentru pregătirea temeinică, complexă, din vreme, cu obiective clare a controlului, pentru efectuarea nu a unui control constatativ, ci a unui control eficient, care prin măsurile propuse, prin urmărirea consecventă a transunerii lor în viață să asigure înlăturarea neajunsurilor, soluționarea problemelor.

Alegerea și promovarea cadrelor — factor determinant al succesului în activitate

SECRETARUL GENERAL al partidului sublinia faptul că **de asigurarea cadrelor, de pregătirea și promovarea acestora depinde succesul muncii noastre**. Oamenii sînt cei care hotărăsc pînă la urmă realizarea în viață a sarcinilor în toate domeniile de activitate, ei sînt cei care asigură perfecționarea acestui atît de important și necesar proces de organizare și conducere superioară a activității. Coordonațele de amploare în care se înscrie vastul program de dezvoltare economico-socială a României impun ca un imperativ esențial pentru formarea și afirmarea cadrelor, criteriile comportării în viață, acumularea unei bogate experiențe politice și profesionale din partea acestora. Acest ultim proces se realizează și în condițiile în care activiștii, cadrele trec periodic dintr-un sector în altul, amplificîndu-și astfel capacitatea atît de a disocia cît și de a sintetiza fenomenele, de a sesiza cit mai veridic mecanismul de desfășurare a acestora și de a soluționa astfel în mod cît mai just problemele.

Sînt mutații necesare și care prin înseși conținutul și semnificația lor întăresc importanța asigurării stabilității periodice a cadrelor, creării celor mai bune condiții pentru ca acestea să-și poată pune optim în valoare cunoștințele dobîndite. O **permanentă și multilaterală activitate de instruire**, în pas cu schimbările novatoare din societatea noastră, cu schimbările care au loc astăzi în lume, se înscrie ca un proces la fel de necesar în afirmarea cadrelor, ca un proces menit să prevină adoptarea de soluții și hotărîri schematice, rigide, lipsite de eficiență.

CONSĂTUIREA DE LUCRU de la C.C. al P.C.R. capătă o semnificație aparte ținînd seama și de momentul desfășurării sale: în perioada premergătoare marelui eveniment pe care îl va constitui Conferința Națională a partidului, în preajma campaniei electorale pentru alegerea de deputați în consiliile populare ale municipiilor, orașelor și comunelor, precum și înaintea celei de a 30-a aniversări a Republicii. Ea a constituit un prilej de bilanț. Dar în mod deosebit un prilej de evidențiere a unor imperative de mare importanță și actualitate pentru a asigura realizarea la parametri superiori a programului de dezvoltare economico-socială și prosperitate pe mai departe a țării. Se impune ca asemenea imperative să se reflecte cît mai operativ în practică, aceasta condiționînd înlăturarea cu succes a cîncinalului în curs, etapă importantă pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism.

Dan POPESCU

EXPERIENȚE ÎN ACTUALITATE

DEPĂȘIREA PLANULUI FIZIC PRIN FOLOSIREA INTENSIVĂ A UTILAJELOR ȘI SPAȚIILOR DE PRODUCȚIE

IN ACȚIUNEA DE REALIZARE a sarcinilor de plan pe acest an și, în-deosebi, a producției fizice și în sortimentele planificate, folosirea într-un grad mai înalt a dotării tehnice și utilizarea rațională a suprafețelor de producție se înscriu ca factori primordiali.

Dealtfel, experiența multor unități industriale atestă că, în această direcție, au fost dobândite în decursul ultimilor ani — ca urmare a preocupărilor consiliilor oamenilor muncii pentru elaborarea și aplicarea unor programe de măsuri complexe — rezultate remarcabile.

Creșterea accelerată a productivității muncii

INTREPRINDEREA de utilaj petrolier și reparații Teleajen — ca și alte unități industriale din județul Prahova — a fost greu lovită de seismul din martie a.c. Aici au fost grav avariate nu mai puțin de 24 de obiective. Pentru repunerea lor în funcțiune întregul colectiv a depus eforturi deosebite. La reconstrucția halelor (tratamente termice și montaj-3), ca și la consolidarea celorlalte obiective, I.U.P.R.-Teleajen a contribuit din plin prin confecționarea tuturor construcțiilor metalice, în scopul de a sprijini constructorul — Trustul de construcții industriale Ploiești — să termine toate lucrările ce-i revin înainte de termenul stabilit.

Paralel cu munca depusă pentru refacere, nu au fost neglijate nici o clipă sarcinile de plan, mai ales că, din cauze fortuite, s-au înregistrat temporar rămânări în urmă. Prin măsurile eficiente luate însă, acestea au fost, treptat, lichidate, ajungându-se la capătul celor 8 luni din acest an, ca **indicatorii principali de plan** — sensibil mai mari față de perioada corespunzătoare din 1976 — să fie nu numai îndepliniți, ci și depășiți (tabelul nr. 1).

Cifrele din tabel, impun unele constatări :

a) **producția globală a crescut în primele 8 luni ale anului cu 7,1%**, în timp ce numărul personalului a sporit doar cu 0,3%. Aceasta a fost posibil datorită

măsurilor tehnico-organizatorice luate, care au facilitat sporirea accentuată a productivității muncii — indicator ce a

● Sporirea eficienței economice prin mai buna valorificare a potențialului tehnic și uman ● Toate sortimentele de plan, realizate și livrate în termen beneficiarilor ● Acțiuni complexe în vederea ridicării nivelului tehnic al producției

marcat o creștere de 6,7% față de nivelul planificat ; b) a fost îndeplinită și chiar depășită producția fizică, la unele produse înregistrându-se creșteri substanțiale (la piesele de schimb pentru tractoare — 32,5%, pentru utilajul petrolier — 21,2% etc.). În acest fel, contractele cu beneficiarii pe această perioadă au putut fi integral satisfăcute și chiar devansate.

Pe ce căi, s-a acționat, în principal, pentru obținerea acestor rezultate ?

Mai buna folosire a suprafețelor de producție...

PENTRU a se obține un volum maxim de producție pe unitatea de suprafață, a fost acordată o atenție deosebită sporirii ponderii suprafețelor de producție în cadrul perimetrului construit și im-

Tabelul nr. 1

Realizarea principalilor indicatori de plan în lunile ianuarie-august 1977

Indicatorul	Realizat %
Producția globală	107,1
Producția marfă	100,5
Producția fizică	100,5
Productivitatea muncii	106,7
Nr. mediu personal	100,3
din care :	
— muncitori	100,5
— personal T.E.S.A.	99,0

bunătățirii utilizării acestora. În acest scop, au fost constituite colective speciale, care au analizat, în mod amănunțit, felul în care sînt utilizate suprafețele de producție în toate sectoarele de activitate. Din studiile efectuate au reieșit o serie de posibilități de îmbunătățire a utilizării acestora prin : **îndesirea unor utilaje, diminuarea căilor de acces din hale, reducerea sau chiar eliminarea spațiilor de depozitare din hale și din depozite, precum și prin micșorarea suprafețelor ocupate de semifabricate etc.**

Toate aceste posibilități au derivat, în primul rînd, din analiza aprofundată a fluxurilor tehnologice și reorganizarea acestora în așa mod, încît să permită nu numai folosirea eficientă a suprafețelor de producție, ci și găsirea unor itinerarii cît mai scurte pentru circulația pieselor și subansamblelor, ușurarea substanțială a muncii, posibilitatea deservirii simultane a mai multor mașini sau utilaje etc. În acest mod, **au reieșit suprafețe disponibile care însumează mai bine de 400 mp.** În ce se concretizează eficiența acestei acțiuni pentru anul în curs ?

● au fost reduse fondurile de investiții destinate construirii unor hale noi,

prin diminuarea suprafețelor ocupate de semifabricate și piese de schimb și destinarea acestora pentru lucrări de reparații — montaj de utilaj petrolier (200 m.p.). Economii realizate se ridică la circa 4 milioane lei.

● **reducerea suprafețelor neutilizate, mai buna dimensionare a căilor de acces și diminuarea spațiilor de depozitare** (200 m.p.), **perimetrul astfel câștigat fiind destinat montării de noi utilaje.** Până în prezent, au fost montate și date în funcțiune 4 utilaje, iar al 5-lea se află în curs de montaj. Merită relevat faptul că, prin darea în funcțiune a celor 5 utilaje, se obține un spor de producție de peste 9 milioane lei pe an.

...și ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor

CONCOMITENT cu acțiunea desfășurată pentru mai buna folosire a spațiilor productive, s-a pus un accent deosebit și pe **utilizarea cu indici înalți a mașinilor și utilajelor din dotare.** Este concludent de arătat faptul că, față de perioada corespunzătoare din 1976, în primele 8 luni ale acestui an indicele de utilizare a marcat o creștere de 1,2%. Sporuri mai substanțiale au fost obținute la unele grupe de mașini importante (tabelul nr. 2).

La obținerea acestor indici au contribuit o serie de factori importanți, între care :

Mai buna aprovizionare a locurilor de muncă Un prim factor care a determinat folosirea într-un grad mai înalt a unor mașini și utilaje, a fost acela al **îmbunătățirii aprovizionării tehnico-materiale a locurilor de muncă.** Înaintea începerii fiecărei luni, maiștrii și șefii de echipă se preocupă ca, în funcție de sarcinile de plan ce revin echipelor sau secțiilor, să asigure materiile prime și materiale necesare, piesele ce urmează a fi prelucrate, astfel ca muncitorii care deservește mașinile, să poată lucra intens, fără opriri sau stagnări temporare. De altfel, piesele turnate și forjate, care urmează a fi prelucrate, sint urmărite pe bază de grafice pentru a fi livrate la termen secțiilor mecanice.

Tabelul nr. 2

Indicii de utilizare realizați în primele 8 luni din 1977 la unele grupe de mașini

Grupa de mașini	% indicii realizați
— mașini de danturat	94,3
— mașini de găurit radiale	92,3
— strunguri paralele	90,6
— strunguri carusel	89,6

Creșterea gradului de mecanizare a muncii

adus **mărirea gradului de mecanizare a procesului de producție.** Astfel, au fost realizate, prin forțe proprii, în cadrul acțiunii de autoutilare, un număr de 11 obiective, destinate îndeosebi ușurării muncii în sectorul de forje și la lucrările de reparații a utilajului petrolier. Este vorba, printre altele, de dispozitive de manipulare, de demontare și montare la reparații etc.

Deservirea simultană a mai multor mașini

Pornind de la situația concretă — insuficiența numărului de cadre calificate, pentru a ocupa toate mașinile și utilajele din dotare — s-a inițiat în cadrul întreprinderii acțiunea de **a se lucra simultan la mai multe mașini.** În acest scop, muncitorii cu o înaltă calificare din principalele secții, au trecut să lucreze la 2 sau 3 mașini, în funcție de complexitatea operațiilor ce le au de executat. Astfel, în sectorul mașini de danturat, 2 lucrători lucrează la 5 mașini deodată, iar la cel al mașinilor de rectificat 2 lucrători deservește 4 mașini ș.a. De altfel, în cadrul acțiunii de calificare și policalificare a muncitorilor, se urmărește însușirea și a altor specialități, în funcție de necesitățile diferitelor sectoare, de ridicare a indicilor de utilizare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor.

Tot acestor scopuri a servit și serveste **sporirea continuă a ponderii muncitorilor direct productivi, prin scăderea accentuată a numărului de muncitori auxiliari.** Este semnificativ faptul că, printr-o analiză întreprinsă la toate locurile de muncă și a modului cum este organizată producția, s-a reușit să se reducă în acest an numărul muncitorilor auxiliari cu 31%. A fost diminuat, de asemenea, numărul personalului T.E.S.A., prin trecerea acestora în producție. Se poate spune că sporirea indicelui de utilizare a mașinilor și creșterea, pe această bază, a productivității muncii, este și un rezultat direct al **reașezării unor norme de muncă,** în concordanță directă cu îmbunătățirile tehnico-organizatorice intervenite, cu experiența și calificarea mai înaltă căpătată de muncitori.

Organizarea mai bună a reparațiilor și reviziilor mașinilor

În general, se poate aprecia că, în întreprindere, s-a încetățenit sistemul ca mașinile care urmează a fi reparate, să fie predate la termen sectorului mecano-energetic. Cunoșcându-se dinainte natura reparațiilor, **se pregătesc din vreme piesele și subansamblele ce urmează a fi înlocuite,** astfel ca timpul de imobilizare a utilajului în reparație să fie cât mai mult scurtat. În același timp, **reviziile și reparațiile accidentale se execută în zilele nelucrătoare sau în orele de după program** — lucrătorii care au efectuat aceste lucrări având dreptul la recuperarea timpului.

În ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor, o contribuție de seamă a

Desigur, căile care au dus la mai buna folosire a mașinilor și, implicit, la obținerea unei productivități mai înalte, sint multe. Este suficient să arătăm faptul că, din cele 344 de măsuri preconizate pentru acest an — care au îmbrățișat laturi diverse ale îmbunătățirii activității productive — au fost îndeplinite, în primele 8 luni ale anului 312, cu 21 mai multe față de cele scadente în această perioadă, celelalte urmând să se găsească finalizarea până la sfârșitul anului.

Calitatea întreținerii, a reviziilor și reparațiilor, funcționarea cu randament optim a tehnicii din dotare, îmbunătățirea întregii activități economice a întreprinderii vor determina reducerea consumurilor planificate, de combustibil cu 8% și de energie cu 9%, așa cum se prevede în programul de economisire a acestora pe acest an.

Noi acțiuni în sprijinul valorificării rezervelor interne

RELEVIND realizările obținute de colectivul întreprinderii, mai ales în domeniul depășirii producției fizice și al sporirii productivității muncii, nu se poate spune că n-ar mai exista posibilități, care să determine o activitate productivă și mai bună. În acest sens, este suficient să ne referim la faptul că, deși la unele grupe de utilaje au fost obținuți indici înalți, pe total întreprindere sarcinile planificate la acest indicator n-au fost îndeplinite. Ce măsuri se preconizează, în continuare, pentru realizarea indicilor planificați de utilizare a mașinilor ?

În primul rând, se acționează pe linia extinderii, în mai mare măsură, a schimbului III. Consiliul oamenilor muncii caută și va trebui să găsească o soluție pentru utilizarea în 3 schimburi și a mașinilor unele din atelierul-școală (care în prezent lucrează în două schimburi, influențând negativ indicele total de utilizare). Totodată, se intensifică eforturile pentru creșterea indicelui de utilizare la unele grupe de utilaje care nu ating nivelul planificat : mașini de frezat universale, mașini de mortezat, mașini de rectificat. Elaborarea și aplicarea unor măsuri adecvate în aceste cazuri vor determina înlăturarea dificultăților menționate, creșterea mai substanțială a indicelui general de utilizare.

Colectivul de muncă al întreprinderii — recuperând rămănerile în urmă și înregistrând până în prezent depășiri substanțiale ale sarcinilor de plan — este hotărât să sporească succesele înregistrate. Există toate premisele ca, în ultimul trimestru al acestui an, rezultatele să se situeze la cote și mai ridicate, astfel încât să se creeze toate condițiile pentru pregătirea corespunzătoare și realizarea întocmai a planului de producție pentru anul următor.

Gh. DRĂGHICI
L. ȚINTEA

DEZBATERE „R.E.”

MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA, FACTORI DE UTILIZARE RAȚIONALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ ȘI DE CREȘTERE A PRODUCTIVITĂȚII [III]

RITMUL accelerat de mecanizare și automatizare a proceselor de fabricație impune nu numai dezvoltarea activității de cercetare și proiectare, ci și crearea unui cadru propice pentru introducerea cât mai operativă în producția de serie a noilor produse asimilate. În acest scop, statul nostru a investit, an de an, sume importante, astfel că, în prezent, industria producătoare de mijloace de telecomunicații și automatizare dispune de puternice unități de execuție dotate cu mijloace tehnice din cele mai moderne. Cum este folosită această bază tehnico-materială pentru a realiza cantitativ, calitativ și la un înalt grad de eficiență mijloacele de automatizare?

La această întrebare încearcă să răspundă specialiști din Centrala industrială de echipamente de telecomunicații și automatizări, participanți la dezbateră organizată de „Revista economică”, a cărei sinteză o publicăm în numărul de față.

Efectele concentrării și specializării producției, mai bine fructificate

ABORDAREA problematicii legată de introducerea mecanizării și automatizării proceselor de producție, impune evidențierea unor aspecte privitoare la valorificarea rezervelor create prin concentrarea și specializarea producției. Constituirea Centralei industriale de echipamente de telecomunicații automatizări a permis concentrarea unui număr important de întreprinderi producătoare de mijloace de automatizare, fapt ce a creat un cadru propice pentru adâncirea specializării fabricației, pentru fructificarea cu maximum de eficiență a avantajelor acesteia. În acest sens, merită relevat faptul că, numai în decursul a câtorva ani, centrala respectivă s-a dezvoltat puternic, având în prezent 19 unități față de numai 12 în cincinul trecut. Așadar, la ora actuală industria producătoare de mijloace de telecomunicații și automatizări dispune de un puternic potențial tehnic și uman, fiind capabilă să proiecteze și să execute, în cea mai mare măsură, tipurile de instalații pe care le reclamă introducerea în ritm accelerat a automatizării proceselor de fabricație din economie.

Avantajele concentrării și specializării producției se concretizează, în ultimă instanță în creșterea gradului de competitivitate a produselor, problemă esențială a oricărei industrii. Înlocuindu-se diversitatea sortimentală cu cea tipologică la nivelul fiecărei unități, s-au creat posibilități tehnice și organizatorice de continuare a eforturilor de

îmbunătățire a parametrilor calitativi de execuție a unor anumite produse apropiate prin construcție, utilitate și destinație. **Organizarea producției, spe-**

În acest număr prezentăm o sinteză a dezbaterii în care și-au spus cuvântul tovarășii: **Virgil Lefter**, director tehnic, **Liviu Begeheanu**, șef serviciu contractări, **Ion Niță**, șef serviciu tehnic, **Nicolae Voicu**, șef serviciu C.T.C., **Adrian Gherman**, șef serviciu desfacere, **Mihai Georgescu**, inginer principal în sectorul de dezvoltare al centralei.

cializarea unităților au contribuit direct la creșterea vitezei de asimilare a unor produse noi pentru instalațiile de automatizare și telecomunicații. De asemenea, concentrarea întregii producții în marile unități specializate permite aplicarea unor tehnologii înaintate, unificarea elementelor conceptuale, asigurarea pieselor de schimb necesare, utilizarea rațională și eficientă a capacităților de cercetare, proiectare și execuție, ridicarea calității produselor.

În contextul larg al specializării, merită relevate și **condițiile favorabile create pentru introducerea unor metode moderne de programare și organizare a producției, pentru promovarea de tehnologii avansate**, cum este cazul unificării și tipizării produselor. Procedul respectiv permite în prezent unităților centralei să obțină indici ridicați de

productivitate a muncii și de economie materiale în condițiile utilizării unui număr restrâns de elemente pentru execuția unei game largi de mijloace de automatizare.

Subliniind aceste aspecte, participanții la dezbateră au scos în relief în cuvântul lor, și o serie de probleme a căror rezolvare ar permite ca avantajele specializării să fie fructificate mai din plin. Iată câteva dintre acestea:

- În cadrul centralei funcționează două mari unități specializate în execuția de tablouri, panouri și pupitre de automatizare — respectiv întreprinderile „Automatica”-București și Întreprinderea de panouri și tablouri electrice-Alexandria. În anii de început a activității, întreprinderile respective nu făceau față solicitărilor economiei. Aceasta a determinat ca în unele ramuri industriale (chimie, construcții industriale, mine și petrol, energie electrică) să se execute panouri, tablouri sau pupitre de automatizare, utilizând diferite componente sau elemente realizate de unitățile centralei sau aduse din import.

Dacă aceasta era situația în urmă cu 4-5 ani, în prezent unitățile centralei au capacitatea să acopere solicitările economiei cu produsele amintite. De aceea — au subliniat în cuvântul lor mai mulți participanți la dezbateră — **acum nu ar mai fi necesar ca fiecare minister să se ocupe de producerea mijloacelor de automatizare amintite, capacitățile de producție ale acestora urmînd să fie eșalonat îndrumate spre execuția altor produse necesare economiei.** Studiarea acestei probleme de către Consiliul de coordonare a specializării și cooperării pentru industria construcțiilor de mașini și metalurgie, s-a subliniat în cadrul dezbaterii, ar fi de natură să contribuie la găsirea soluției cele mai eficiente.

O altă categorie de probleme vizează **activitatea de planificare.** Astfel, în timp ce unitățile centralei și-au dezvoltat mult producția în domeniul telecomunicațiilor, respectiv de centrale telefonice automate, beneficiarilor posibili interni nu li se planifică fonduri necesare pentru achiziționarea acestora. Sînt cazuri, și nu puține la număr, cînd diferiți beneficiari interni și-au procurat astfel de instalații din import, cheltuind în mod nejustificat fonduri valutare.

Rezolvarea acestei probleme este de natură să contribuie la o mai bună folosire a potențialului productiv, cât și la economii de mijloace valutare.

Produsul omologat și producția de serie

PROGRESUL rapid pe care îl cunoaște știința și tehnica contemporană pune în fața specialiștilor din cercetare și ingineria tehnologică, precum și a celor din sectoarele de execuție, cerința de acțiune operativ în toate fazele de asimilare a produselor noi, concomitent cu aducerea, prin modernizări, la un nivel corespunzător a celor ce se află în fabricație de serie. În domeniul mijloacelor de automatizare, așa cum o dovedește practica, la 2-3 ani apar schimbări profunde, care impun revederea proiectelor, cât și a produselor ce se află în execuție. O asemenea stare de lucruri a impus și impune factorilor de decizie din centrală rezolvarea a numeroase probleme, în sensul de a determina în unitățile din subordine **receptivitatea și mobilitatea** necesară, adaptării rapide la noile progrese ale tehnicii.

În sistemul de organizare al centralei, activitatea de cercetare-proiectare înseamnă de fapt asimilarea completă a produsului, inclusiv faza de omologare. Mai mult chiar, producția anumitor unicate se realizează în institute care dispun, în acest scop, de ateliere proprii dotate cu mijloacele necesare. Printr-o colaborare fructuoasă între cercetare și producție, s-a ajuns ca, în întreprinderile specializate pe producția de aparatură de automatizare, caracteristica activității desfășurate în vederea introducerii progresului tehnic și tehnologic să fie respectarea — în marea lor majoritate — a prevederilor din planul de asimilare.

Există însă reale posibilități ca activitatea în acest domeniu să fie ridicată pe o treaptă superioară. În acest scop, după părerea interlocutorilor noștri, atenția ar trebui concentrată, între altele, și asupra următoarelor probleme:

— **folosirea mai judicioasă a laboratoarelor de încercare a prototipurilor, și în funcție de cerințe dezvoltarea capacității acestora.** În prezent, laboratoarele unor întreprinderi („Electroaparatură” și „Electromagnetica” din București) sînt supraîncărcate, trebuind să asigure, pe lângă verificările prevăzute în planul propriu de asimilare, și pe cele ale produselor altor întreprinderi „derivate” care produc aparatură electrică de joasă tensiune — întreprinderile de la Titu, Botoșani, Buzău, Medias etc.;

— **accelerarea procesului de proiectare și execuție a S.D.V.-urilor.** Avînd în vedere amploarea problemei, precum și greutatea efective pe care le cauzează execuția disparea a sculelor și productivitatea redusă în fabricarea lor (în special la sculele de injecție sau presare de bachelită, sculele pentru turnare sub presiune, a pieselor din silumin etc.), în cadrul centralei această problemă se preconizează a fi rezolvată prin intrarea în funcțiune a unei întreprinderi specializate în execuția de matrițe, la care să se realizeze concentrarea execuției, sculelor de bază, cât și prin dezvoltarea capacităților sculărilor din întreprinderile existente.

Fără îndoială, pentru reducerea sub-

stanțială a duratei actuale de omologare a produselor la execuția de serie, alături de noile capacități ce vor fi puse în funcțiune, apare necesară și creșterea gradului de utilizare a mașinilor, în sculările existente unde, în prezent, numai 25-30% din timpul de lucru al mașinilor este afectat înlăptuirii prevederilor din planul tehnic, restul fiind destinat pentru realizarea sarcinilor curente de plan. O asemenea acțiune devine cu atât mai oportună cu cât, pe ansamblul centralei, indicele de folosire a utilajelor din sculării este susceptibil de îmbunătățire. Cu toate că nivelul indicilor este determinat în mare măsură de strîngulările în ce privește capacitatea de proiectare a sculelor, totuși, se poate aprecia că există încă resurse care pot fi și trebuie mobilizate pentru ridicarea gradului de utilizare a tuturor mașinilor și instalajilor — creșterea calificării și policalificarea muncitorilor, întărirea disciplinei tehnologice, utilizarea integrată a timpului de lucru;

— **centrala industrială și ministerul de resort să acorde mai multă atenție procurării modelelor necesare studiului noilor produse.** Altfel este greu să fie cunoscute cele mai bune realizări obținute în domeniul automatizărilor pe plan mondial, deoarece a te limita în compararea și aprecierea produselor proprii sau în cunoașterea realizărilor altor producători doar la studiul unor reviste de specialitate sau prospecte — așa cum se întîmplă în unele cazuri — devine — în condițiile complexității aparatului de automatizare — o soluție necorespunzătoare;

— **reducerea modificărilor în planurile tehnice** poate contribui, de asemenea, la respectarea termenelor planificate de asimilare, omologare și trecere în producția de serie. Nu trebuie uitat că schimbările de ultimă oră pot conduce, pe de o parte, la nerespectarea duratei planificate de asimilare la noile poziții care se introduc, deoarece pregătirea nu a fost realizată din vreme, iar pe de altă parte, pot provoca perturbări la produsele care sînt în curs de omologare.

Specialiștii centralei consideră că o asemenea situație ar putea fi evitată, deoarece, în cea mai mare măsură, necesitatea pozițiilor suplimentare din planul tehnic ar putea fi din vreme prevăzută și analizată oportunitatea introducerii lor în plan, încă de la începutul anului. Aceasta necesită însă elaborarea sistematică, în cadrul centralei și a fiecărei întreprinderi, a unor studii de prognoză și marketing, pe baza cărora cerințele viitoare ale beneficiarilor pot fi din vreme cunoscute.

O atribuție necesară: răspunderea de furnizor general

DATORITĂ specificului instalațiilor de automatizare (componente multe, complexitate tehnică ridicată,) relațiile cu o bună parte din beneficiarii încep din faza de proiectare, continuă cu execuția de aparate sau echipamente și se încheie odată cu punerea lor în funcțiune. În plus, specialiștii I.P.A. și ai întreprinderilor producătoare specializate urmăresc fiabilitatea unor instalații puse în funcțiune la marii beneficiari pe diferite perioade, lucru ce permite îmbunătățirea pe parcurs a execuției acestora. Într-un cuvînt, se practică în-

tr-o oarecare măsură și o activitate specifică de furnizor general. Acest lucru este facilitat de faptul că centrala dispune nu numai de unități de execuție, ci și de concepție (I.P.A. și I.C.P.T.).

Faptul acesta s-a dovedit în practică realmente avantajos atât pentru beneficiari, cât și pentru unitățile furnizoare de instalații de automatizare. Avantajele reciproce se explică prin aceea că dacă unitățile centralei de profil sînt antrenate de la proiectare și pînă la punerea în funcțiune a instalațiilor solicitate de beneficiari, întreaga activitate se desfășoară organizat în cadrul unor termene restrînse, beneficiarul putînd urmări direct condițiile de realizare a comenzilor. El intervine pe parcurs pentru rezolvarea anumitor probleme (calificarea unor cadre pentru exploatare), ară garanția de calitate asigurată direct de un singur furnizor. Pe de altă parte, există reale posibilități de conlucrare între furnizor și beneficiar, în urmărirea comportării instalațiilor în exploatare, prin intervenții operative ori de cîte ori nevoia o cere.

Deși centrala practică, prin însăși nevoile imprimate de viață, și o activitate de furnizor general de instalații de automatizare, totuși aceasta nu este legiferată și organizată cu toate atribuțiile corespunzătoare. **Ar fi necesar — după părerea participanților la dezbateri — ca centrala industrială cu sprijinul ministerului de resort să acționeze operativ în rezolvarea problemei, creînd cadrul propice unei desfășurări corespunzătoare a activității de furnizor general.**

Un alt aspect al problemei este și organizarea de către centrală a **service-ului** pentru instalațiile de automatizare puse în funcțiune la diferiți beneficiari. Spre deosebire de alte domenii, unde în mod periodic, pe bază de contracte, o unitate de service intervine în verificarea instalațiilor sau utilajelor, existînd posibilitatea opririi parțiale a unor procese tehnologice, în industria chimică și metalurgică (unde instalațiile nu pot fi oprite), activitatea respectivă se cere altfel organizată. De aceea, unele mari unități beneficiare, în special din chimie și metalurgie, își au propriile laboratoare de A.M.C.-uri și service-uri organizate fie de unitatea respectivă, fie de firmele străine care au livrat instalații de automatizare.

Dar, ținînd seama de lărgirea sferei de introducere a mijloacelor de automatizare în economie, de numeroasele solicitări pentru asistență și intervenții în asigurarea bunului mers al acestora se impune — după părerea mai multor participanți la dezbateri — **organizarea într-un singur sistem unitar a activității de service**, inclusiv prin preluarea de către C.I.E.T.A., în cadrul atribuțiilor de furnizor general, și a service-urilor existente pe marile platforme industriale. Aceasta ar facilita, pe de o parte, cunoașterea mai îndeaproape a detaliilor tehnice ale aparatului importate și, pe această bază, perfecționarea și unificarea din punct de vedere constructiv și tehnologic a instalațiilor care satisfac același proces tehnologic, iar pe de altă parte, intensificarea producției de piese de schimb, asigurarea asistenței tehnice în întreținere, buna utilizare și funcționare a tuturor mijloacelor de automatizare.

V. BOESCU
B. PĂDURE

O CONDIȚIE VITALĂ A REDUCERII CHELTUIELILOR DE PRODUCȚIE — OPTIMIZAREA TRANSPORTURILOR

CONCEPUTĂ ca un ansamblu de măsuri care asigură transportul operativ pe rutele și cu mijloacele de transport cele mai eficiente din punct de vedere economic, optimizarea transporturilor are ca scop realizarea unui consum minim de energie pentru propulsie, utilizarea mijlocului de transport cel mai economic și folosirea integrală a capacității sale, deci asigurarea eficienței economice maxim posibilă apreciate la nivelul economiei naționale.

Mai trebuie precizat că optimizarea transporturilor este o activitate de dată relativ recentă. Practic, în acest domeniu, abia acum experiența scoate la iveală problemele existente și evidențiază îmbunătățirile ce trebuie aduse pentru ca optimizarea transporturilor să asigure și o aprovizionare optimă atât pentru consumul productiv, cât și pentru cel individual. Pentru rezolvarea lor operativă apare necesară luarea unor măsuri care să conducă la perfecționarea funcționării mecanismului respectiv. Asupra unor modalități concrete de acțiune ne vom referi în cele ce urmează.

Excepțiile — numai la calculul optimizării sau și la efectuarea transportului ?

TRANSPORTUL unor cantități de produse exceptate de la efectuarea calculelor de optimizare se desfășoară după mai multe reglementări. Astfel, H.C.M. 1 034/1970 privind unele măsuri în vederea optimizării transporturilor pe calea ferată exceptează de la obligația optimizării transportului pe calculator cantitățile destinate exportului, precum și cele care se produc și se consumă pe raza aceluiași județ de către unitățile de interes local și cele cooperatiste. Nota privind optimizarea transporturilor auto din 1974 a Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor (deși titlul se referă la transportul auto, conținutul tratează optimizarea pe calea ferată, auto și fluviu) prevede la art. 4. 1 : „Nu se efectuează calcule de optimizare pentru produsele destinate exportului și cele ce se eliberează din rezerva de plan sau de stat, ori rezultă din depășirea planului de producție. Pentru aceste cazuri, transporturile se vor efectua pe baza programelor de optimizare, care vor avea în vedere alegerea mijloacelor de transport și rutele cele mai economice”. Alte prevederi referitoare la excepțiile de la optimizare nu există.

Din H.C.M. 1 034 se desprinde ideea că excepția se referă atât la calculul optimizării, cât și la efectuarea practică a transportului cantităților exceptate. Și, într-adevăr, așa s-a procedat pînă la finele anului 1974, cînd exista un cod special pentru soluționarea acestei situații și problema se rezolva operativ, fără a fi nevoie de nici o intervenție. Nota M.A.T.M.C.G.F.F. și M.T.Tc. din 21 XII 1974 însă, face distincție între exceptarea de la efectuarea calculelor de optimizare — operație care se face

în anul anterior pentru anul de plan — și modalitatea executării practice a transportului, precizînd că, atunci cînd este cazul a se transporta din cantitățile exceptate, se vor elabora programe de optimizare. În adresa 43113/1507/1975, M.A.T.M.C.G.F.F. se precizează : „Programul de optimizare se elaborează numai grafic cu ajutorul hărților, cuprinzînd rețele de drumuri, fluviale și căi ferate, de către coordonatorii de balanțe, ținînd seama de alegerea mijlocului și rutei de transport cele mai economice. Programele de optimizare se întocmesc pentru toate produsele necuprinse în nomenclatorul aprobat, precum și în cazul transporturilor cantităților eliberate din rezerva de plan sau de stat ori provenite din depășirea planului de producție la produsele de masă pentru care se elaborează calcule de optimizare. Relațiile de transport rezultate din programele de optimizare se verifică pentru a nu se încrucișa între ele și nu se compară cu relațiile de transport rezultate din calculele de optimizare”. Este o precizare foarte clară și logică, deoarece nu se poate perturba tot sistemul pentru a se transporta o cantitate exceptată. Din păcate, această precizare nu-și găsește rezolvare operativă și practică pentru toate cazurile, întrucît problema este tratată incomplet, deoarece :

— deși nota din 21.XII/1974 a M.A.T.M.C.G.F.F. și M.T.Tc. exceptează de la efectuarea calculelor de optimizare patru destinații — export, rezerva de plan, rezerva de stat, depășirea planului de producție — în adresa către M.I.Ch. nr. 43113/1975 același M.A.T.M.C.G.F.F. precizează că programe de optimizare se întocmesc numai pentru rezerve de plan, rezerva de stat și depășirea planului de producție. Nu se spune nimic asupra procedurii de urmat în cazul cînd apare necesitatea să se transporte la intern din cote de export, deși exportul este exceptat de la calculele de optimizare ;

— circulara nr. 750/32/1976 a M.T.Tc. acceptă transport fără penalizări la in-

tern numai pentru două cazuri : rezerva de plan și depășirea planului de producție ; deci exclude rezerva de stat pe care o admite nota 21.XII/1974. Ia a cărei elaborare a participat însuși M.T.Tc.

Se naște întrebarea firească : în cazul în care apare necesitatea să se transporte la intern o cantitate din cota prevăzută inițial pentru export, deci exceptată de la efectuarea calculelor de optimizare, cum se va proceda ? Reglementările actuale răspund : dacă nu există relație optimizată de transport, o asemenea acțiune se penalizează cu plata tarifului dublu de transport.

La o analiză mai atentă, apare că această rezolvare nu este cea mai eficientă. Iată un exemplu. Să presupunem că, la un moment dat, există o conjunctură nefavorabilă în exportul îngrășămintelor chimice, dar produsul este solicitat la intern. Din punctul de vedere al aprovizionării, legislația admite livrarea imediată. Intervine însă transportul — care reclamă tarif dublu deși se face program de optimizare ale cărui rute nu se încrucișează între ele și care, potrivit adresei M.A.T.M.C.G.F.F. nr. 43113/1975, nu trebuie comparate cu relațiile reieșite din calculele de optimizare efectuate cu mult timp înainte.

Așa bunăoară, în august 1975, M.I.Ch. a solicitat ca din cota de export să se livreze la intern o cantitate de îngrășămintă chimice cerută de beneficiarii din cadrul Ministerului Agriculturii. Dar M.A.T.M.C.G.F.F. nu a aprobat transportul pe motiv că rezultă transporturi lungi și încrucișate, contrare calculelor de optimizare care ar necesita un consum suplimentar de peste 1 000 tcc. Comparînd numărul de tone-kilometri care ar fi rezultat dacă produsele s-ar fi transportat la export cu cel necesar pentru a se fi livrat la intern conform propunerii M.I. Ch. de acord cu M.A.I.A., rezultă o economie de peste 31 000 000 t-km. Consumul suplimentar de energie ar fi apărut numai dacă s-ar fi omis din comparație primul termen, adică transportul la export. De asemenea, încrucișări în transporturi apar numai dacă se compară programul de optimizare făcut pentru cantitățile exceptate cu calculele de optimizare făcute cu mult timp înainte, pentru care existau mii de contracte și relații de transport în curs de derulare, ce nu se puteau restructura complet în numai câteva zile. Or, comparația nu este posibilă în acest fel, așa cum recunoaște însuși M.A.T.M.C.G.F.F. pentru cazurile cînd livrarea se face

din rezerva de plan sau din depășirea planului de producție.

Un caz similar a apărut în 1976, când, de asemenea, s-a intervenit la M.A.T.M.C.G.F.E. să aprobe transportul la intern, în perioada 23—31 mai, a unor cantități de îngrășăminte.

Aprobarea s-a dat, dar numai cu plata tarifului dublu de transport, cu toate că, din această schimbare de destinație, ar fi rezultat o economie de cca. 1 milion tone-kilometri. Penalizările ce ar fi trebuit plătite către C.F.R. prin plata tarifului dublu de transport s-ar fi ridicat la peste 1 milion lei. Ca urmare, livrările s-au efectuat într-o proporție extrem de redusă față de cea prevăzută.

Pentru evitarea în viitor a unor situații asemănătoare, consider că ar fi necesare unele îmbunătățiri ale reglementărilor actuale, astfel :

— să se prevadă în instrucțiuni toate excepțiile de la optimizarea transporturilor, așa cum pot apare ele în realitate ; în acest sens, pe lângă cele prevăzute în actualele instrucțiuni, mai menționăm : transportul pe conducte, maritim și aerian, consumurile proprii ale furnizorilor, stocurile finale, cantitățile găsite pe teren, în plus peste stocurile preliminate, relațiile de transport impuse tehnologic ș.a.

— cantitățile de produse exceptate de la optimizare — la data elaborării balanței analitice, să urmeze regim de excepție și în transportul efectiv, în sensul că, pentru aceasta să se facă programe de optimizare, care să nu se compare cu calculele de optimizare făcute anterior ;

— transportul excepțiilor să se facă pe baza unui cod special, fără a se mai introduce în calculator relațiile respective aprobate, (pentru operativitate), iar aprobarea de transport la intern din cantitățile exceptate să o dea organul care răspunde de acțiunea respectivă (de exemplu pentru rezerva de plan — Ministerul Aprovizionării ; pentru export — ministerul care răspunde de export ; pentru consumul propriu al furnizorilor — ministerul tutelar al acestora etc.).

— să se pună de acord instrucțiunile M.T.Tc. referitoare la aplicarea penalizărilor — pentru nerespectarea relațiilor de transport optimizate — cu instrucțiunile M.A.T.M.C.G.F.F. și M.T.Tc., referitoare la excepție, iar acestea din urmă să conțină prevederi pentru toate excepțiile și nu numai pentru rezervă de plan, de stat și depășirea planului de producție.

Substituirea în livrări : cu sau fără tarif dublu de transport ?

PREVEDERILE din Legea contractelor economice (la art. 20) obligă forurile tutelare ale părților contractante să ia măsuri de a asigura executarea contractului atunci când una din părți este în imposibilitate de a-l executa din alte cauze decât forța majoră. Această prevedere își poate căpăta rezolvarea și prin substituirea produselor, dacă părțile contractante sînt de acord. Cazuri mai frecvente de acest gen apar în domeniul îngrășă-

mintelor chimice, unde majoritatea beneficiarilor admit substituirea temporară (azotat de amoniu cu uree sau invers, nitrocalcar cu azotat de amoniu, superfosfat simplu cu superfosfat concentrat sau invers etc.), deoarece substanța activă este aceeași.

În astfel de situații, pentru a asigura continuitatea producției la furnizori în ritmul normal și aprovizionarea optimă a beneficiarilor, substituirile în livrări trebuie efectuate operativ, în 24 de ore sau în maximum câteva zile. Avizele necesare pentru aceasta de la M.A.T.M.C.G.F.F. se obțin însă de multe ori într-o perioadă mult mai mare (cca. 10 zile), decît cea obiectiv necesară și în felul acesta dispăre caracterul operativ al rezolvării cazului, ajungîndu-se în situația paradoxală că produsul există, dar beneficiarul — respectiv agricultura — nu-l poate utiliza. Practic, transportul nu se poate efectua la timp, cu toate că unitatea are plan de transport aprobat, deoarece în loc de uree sau nitrocalcar, de exemplu, furnizorul respectiv vrea să încarce azotat de amoniu. În cazul respectiv nu se cere consum de energie în plus pentru transport, deci nu există temei de a se aplica penalizări. Și totuși, Ministerul Transporturilor nu efectuează asemenea transporturi, decît numai cu aprobarea prealabilă a M.A.T.M.C.G.F.F. și cu plata, de către furnizor, înainte de expediere, a tarifului dublu de transport. Printr-o asemenea măsură unii beneficiari din agricultură nu au avut la timp îngrășămintele, iar, C.F.R., nu a utilizat rațional vagoanele prevăzute prin plan în acest scop, în timp ce furnizorul a rămas cu produsul în stoc.

Într-o asemenea rezolvare, M.T.Tc. se revaluează de H.C.M. 425/1975 care, la art. 4 din anexa 1, stipulează : „Organizațiile expeditoare care efectuează transportul produselor supuse optimizării fără a avea la bază programe prelabile de optimizare sau cele care nu respectă relațiile de transport optimizate și depășesc distanța medie optimă de transport rezultată din aceste programe, pe lângă tariful de transport, vor suporta o penalitate egală cu acest tarif, care se va încasa obligatoriu la predare. Această penalitate se aplică deosebit de răspunderea contravențională prevăzută în Decretul 620/1973 (adică amendă de la 700—2 000 lei pentru cei vinovați). În cazuri de forță majoră, dovedită în condițiile legii, sumele încasate cu titlul de penalități se vor restitui“. După părerea noastră este o interpretare oarecum „departamentală“ a H.C.M. 425, deoarece acest act normativ se referă la problema de principiu, dar nu abrogă prevederile altor acte normative care admit substituirea în aprovizionare, cu acordul părților, operație care se practică demult în asigurarea materială a întreprinderilor și este admisă în mod constant de practica arbitrală.

Personal apreciez că tariful dublu de transport este justificat numai atunci cînd se cere consum de energie în plus pentru propulsie. Invocarea motivului că prin substituire se pot produce transporturi încrucișate ale substituentului, nu rezistă, deoarece rațiunea optimizării este consumul minim de energie pentru propulsie și utilizarea rațională a mijlocului de transport, condi-

ții pe care substituirea nu le încalcă. A pretinde refacerea optimizării în câteva zile — chiar în cursul lunii în care planul de transport aprobat este în plină execuție — pentru a nu se produce unele încrucișări ale substituentului, înseamnă a se cere o imposibilitate, întrucît :

— în „spatele“ relațiilor de transport în curs de executare sînt mii de contracte care nu se pot modifica în câteva zile : în plus aceasta ar perturba tot sistemul cu pierderi pentru economie ;

— vagoanele aprobate prin plan se eșalonează și programează la încărcare decadal, iar orice schimbare de destinație se face numai cu penalizări, lucru ce nu poate fi admis de ceilalți furnizori care nu sînt implicați în abateri, dar care ar fi atrași în cazul refacerii optimizării ;

— operația de refacere a calculelor de optimizare pe întreaga economie reclamă timp mai mare decît cele câteva zile în care trebuie rezolvată problema substituirii. Cu mijloacele actuale de informare este practic imposibil să se determine momentul critic la care să se refacă optimizarea, dat fiind că, pe baza planului de transport aprobat, vagoanele se programează decadal la încărcare, iar expedierile reale și cele preliminate pentru decada următoare nu pot fi cunoscute de coordonatorul de balanță în timp util pentru mii de consumatori, iar fără aceste date optimizarea nu se poate reface.

Pentru a preîntîmpina apariția unor asemenea probleme care, în mod practic, sînt de nerezolvat sau, în cazul că s-ar putea rezolva, aceasta s-ar face cu cheltuieli foarte mari, consider că sînt necesare următoarele :

a) să se elaboreze instrucțiuni de aplicare a H.C.M. 425/1975 în corelare mai adecvată cu celelalte prevederi legale referitoare la aprovizionare ;

b) să se îmbunătățească definiția optimizării transportului, dată în Nota 21/XII/1974 a M.A.T.M.C.G.F.F. și M.T.Tc., astfel :

— definiția actuală (din Nota 21/XII/1974) : „complexul de măsuri care trebuie să asigure realizarea transporturilor raționale, fără ocoluri și încrucișări de sortimente de mărfuri de același fel, utilizarea autovehiculelor la capacitatea sau volumul nominal pe întregul parcurs, precum și folosirea intensivă și extensivă a remorcilor auto“ ;

— definiția propusă : „complexul (sau ansamblul) de măsuri care trebuie să asigure transportul integral și oportun, pe rutele și cu mijloacele de transport cele mai eficiente din punct de vedere economic — apreciate la nivelul economiei naționale și la data efectuării transportului“.

Această schimbare înălțură posibilitatea unor interpretări nu întotdeauna corespunzătoare a efectuării transportului în relații optimizate — de genul aceloră că orice substituire temporară ar impune ori tarif dublu, ori modificarea întregului sistem — deși prin această măsură programul de transport nu suportă nici o modificare — decît faptul că în vagoane în loc să se încarce sortimentul A se încarcă sortimentul B.

Cornel SUCIU

MAJORAREA RETRIBUȚIILOR — venituri sporite pentru o nouă categorie de oameni ai muncii

DUPĂ cum se știe, pe baza rezultatelor superioare obținute în economie, fondul de majorare a retribuițiilor prevăzut în acest cincinal a fost suplimentat cu cca. 35 miliarde lei, astfel încât în 1980 retribuiția medie netă lunară va fi de 2 201 lei — față de 1 595 lei în 1975 — adică o creștere de 38%, retribuiția reală urmînd să sporească cu 30,2%, față de 18—22%, cît fusese prevăzut inițial în planul cincinial. Corespunzător prevederilor, de majorarea retribuiției — eșalonată în două etape — beneficiază întregul personal muncitor. Începută la 1 iulie 1977, prima etapă de majorare a retribuiției continuă, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să beneficieze de aceasta cca. 3,5 milioane de persoane, iar pînă la 1 septembrie 1978 întregul personal.

Așa cum se prevede în Decretul pentru aplicarea majorării retribuiției, începînd cu 1 octombrie un nou detașament al clasei muncitoare — lucrătorii din industria metalurgiei neferoase și cei din industria produselor din substanțe abrazive, din cărbune și grafit — beneficiază de majorarea retribuițiilor.

Sectoare industriale importante, cu un însemnat rol în susținerea bazei materiale a dezvoltării, în întreg procesul creșterii economice, aceste ramuri constituie furnizorul principal al economiei naționale cu o seamă de metale rare, aliaje speciale, metale extrapure. În concordanță cu creșterea rapidă a producției, se prevede și majorarea retribuiției personalului angajat. Cei ce sînt producătorii bunurilor materiale, fiind totodată și beneficiarii roadelor muncii lor, se vor bucura din plin de ele, majoritatea retribuiției tarifare urmînd să fie de 33% pe întregul cincinal, din care în prima etapă — începînd cu 1 octombrie — de 18,8%.

În acest cadru, reflectînd principiile eticii și echității promovate consecvent în societatea noastră, noile și importante majorări ale retribuițiilor, au în vedere, în primul rînd, pe cei ce lucrează direct în producția materială, adică în metalurgia neferoasă muncitorii calificați vor beneficia, în metalurgia neferoasă muncitorii calificați vor beneficia astfel, de o majorare a retribuiției tarifare de 21,5—24,9%, față de 15,6—16,4% la celelalte categorii de personal. Avînd însă în vedere și o corelare mai bună a retribuițiilor diferitelor categorii de personal, actuala majorare prevede acordarea unei clase suplimentare la retribuiția inginerilor, economiștilor, maistrilor, ceea ce asigură ca sporul de retribuiție al acestora să ajungă de fapt pînă la 21,2%. În consecință, sporurile de retribuiție, ca urmare a majorării, vor fi substanțiale (tabelul nr. 1).

Creșterile de retribuiție la diferite meserii ca urmare a majorării din prima etapă

Meseria	Retribuiția tarifară netă		Diferență în plus lunar	
	nema- jorată	majorată la 1 oct. 1977	lei	%
Muncitor electrometalurgist categoria I-a bază	1335	1682	287	21,5
Muncitor electrometalurgist categoria a 6-a treapta a III-a Maistru încadrat la bază *)	2078	2581	503	24,2
Tehnician încadrat în clasa a 14-a	2001	2415	414	20,7
Inginer principal încadrat la bază *)	1610	1870	260	16,1
	2389	2895	506	21,2

*) Asemenea categorii primesc în plus o clasă pentru corelare

Este de consemnat faptul că, pe lângă venitul suplimentar obținut ca urmare a majorării retribuiției nete, se vor primi în plus cîștiguri corespunzătoare pentru depășirea planului de producție, precum și alte sporuri. Totodată, la familiile cu copii se adaugă și alocația de stat pentru copii — care s-a majorat de la 1 septembrie. În aceste condiții, retribuiția lunară a unui muncitor electrometalurgist încadrat în cate-

goria a 6-a, treapta a III-a și cu o vechime neîntreruptă de peste 15 ani, va crește de la 1 octombrie de la 2 078 lei la 2 581 lei. La nivelul unui an el va primi, ca urmare a majorării, un spor de peste 6 500 lei, adică mai mult de trei ori remunerarea lunară încasată pînă la 1 octombrie. De asemenea, i se vor adăuga lunar 181 lei spor de vechime, precum și 440 lei alocația de stat pentru copii (în situația în care are trei copii). Sînt calcule care pun elocvent în relief grija partidului pentru creșterea directă a veniturilor, pentru sporirea susținută a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Prin majorarea retribuiției personalului muncitor în industria metalurgiei neferoase și în industria produselor din substanțe abrazive și a produselor din cărbune și grafit, pe lângă sporurile de venit de care vor beneficia oamenii muncii, se transpun și în aceste sectoare în practică o serie de obiective, consecvent urmărite, ale politicii partidului. Este vorba, în primul rînd, de o mai bună corelare a retribuiției muncitorilor calificați cu cea a celorlalte categorii de personal. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea de la adunarea populară din municipiul Brașov, „Astăzi ca să conduci o mașină modernă se cere să fii cel puțin un tehnician, un muncitor care a absolvit liceul. Deci s-a produs o apropiere mai mare între ingineri și muncitori. Este deci firesc că și retribuițiile trebuie să se apropie“. În spiritul acestei orientări, ca urmare a majorării, raportul dintre retribuițiile muncitorilor calificați și ale celorlalte categorii de personal se modifică (tabelul nr. 2).

Corelația dintre retribuiția netă a unor categorii de personal și cea a muncitorilor calificați în industria metalurgiei neferoase, de la 1 octombrie 1977

Categorii de personal	muncitor calificat = 1			
	Raportul dintre retribuițiile tarifare de bază		Raportul dintre retribuițiile tarifare maxime	
	înainte de 1 oct.	după 1 oct.	înainte de 1 oct.	după 1 oct.
Șef secție producție	2,35	2,24	2,32	2,16
Șef serviciu tehnic	2,35	2,24	2,22	2,05
Tehnician principal	1,39	1,32	1,21	1,12
Tehnician	1,21	1,15	0,92	0,86
Maistru principal	1,63	1,55	1,38	1,29
Maistru	1,50	1,50	1,27	1,22
Muncitor necalificat	0,86	0,82	0,66	0,62

Cifrele pun în evidență o reducere a diferențelor dintre retribuițiile muncitorilor și cele ale categoriilor de personal cu care s-a făcut raportarea. Elocvent este faptul că apropierea mai mare se realizează între retribuițiile maxime. Aceasta determină o a doua concluzie: actualele majorări stimulează creșterea calificării, a pregătirii profesionale, obiectiv însemnat al politicii partidului nostru. Este o concluzie argumentată și de faptul că majorarea retribuițiilor se realizează diferențiat la muncitorii calificați față de cei necalificați — 21,5—24,9% pentru cei dinții, față de 15,9—18,7 la ceilalți. Pe de altă parte, retribuiția se majorează diferențiat și pentru muncitorii calificați cu categorii diferite de încadrare, urmărindu-se accentuarea majorării pe măsura creșterii nivelului de calificare. Sînt opțiuni de natură să stimuleze, deci, ridicarea pregătirii profesionale.

Un al treilea obiectiv realizat prin majorarea retribuițiilor este și acela că, corespunzător creșterii rolului maistrului în procesul de conducere și organizare directă a producției, retribuiția devine un factor de stimulare a acestuia în realizarea atribuțiilor sale. În raport cu celelalte cadre de conducere (șef secție, șef serviciu tehnic), maistrul formează categoria de personal de conducere care beneficiază de o mai mare majorare a retribuiției — 20,7%, față de 15,9% pentru șefii de secții și șefii de servicii tehnice.

Ovidiu NANES
Institutul de economie socialistă

STRUCTURI COMERCIALE ADECVATE ÎNDEPLINIRII PROGRAMULUI DE CREȘTERE A NIVELULUI DE TRAI

PRIN locul pe care-l ocupă în ansamblul dezvoltării economico-sociale, comerțului socialist îi revin sarcini de mare răspundere în realizarea programului de accelerare a ridicării nivelului de trai al poporului, adoptat de partid. Se știe că prin rețeaua comercială se realizează circa 80% din bunurile destinate consumului personal (respectiv 98% la produse nealimentare și 70% la cele alimentare). Diferența de 20% se referă la autoconsumul în cadrul gospodăriilor populației și la desfacerea realizată de producătorii agricoli pe piața țărănească.

Măsurile privind dezvoltarea producției și desfacerii bunurilor de consum, implică și o perfecționare continuă a organizării și funcționării activității comerciale, pentru a putea prelua volumul sporit și gama sortimentală lărgită de mărfuri, pentru a satisface exigențele mărite ale consumatorilor, corespunzătoare puterii de cumpărare în creștere.

Aceste deziderate le răspund recentele **măsuri de îmbunătățire a organizării comerțului interior, aprobate prin Decretul Consiliului de Stat nr. 280/1977**, care au menirea să asigure o funcționalitate superioară aparatului comercial, în asigurarea unei aprovizionări ritmice și eficiente a populației, printr-o rețea de unități judicios amplasate în teritoriu.

Dintre măsurile de perfecționare a comerțului interior menționăm:

1 Crearea unui cadru organizatoric corespunzător pentru îndeplinirea de către **direcțiile comerciale județene** a sarcinilor privind: coordonarea, îndrumarea și controlul activității tuturor unităților comerciale, indiferent de subordonarea lor administrativă; elaborarea și realizarea planului desfacerii de mărfuri pe întreg teritoriul județului; dezvoltarea și diversificarea rețelei comerciale; repartizarea fondului de marfă pe localități și gospodărirea acestuia corespunzător cerințelor unei aprovizionări ritmice și comode a populației. Pe scurt, direcțiile comerciale județene trebuie să realizeze atribuțiile ce le revin în asigurarea unei concepții și viziuni de perspectivă în dezvoltarea comerțului în profil teritorial. În îndeplinirea acestor atribuții, direcțiile comerciale județene funcționează pe principiul gestiunii economice — având personalitate juridică proprie — în subordinea comitetelor executive ale consiliilor populare județene și a Ministerului Comerțului Interior.

Cadrul organizatoric stabilit prin decret va permite ca direcțiile comerciale județene, ca unități de sine stătătoare, să-și îndeplinească în mai bune condiții atribuțiile și funcțiile ce le sunt stabilite prin legi, decrete și acte normative privind desfășurarea activității comerciale.

Măsurile organizatorice adoptate au în vedere generalizarea rezultatelor bune obținute în urma experimentării în municipiul București a acestei forme organizatorice, indicată de secretarul general al partidului, **tovarășul Nicolae Ceaușescu**, la Consfățuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din octombrie 1975, în care s-au analizat măsurile de perfecționare a aprovizionării populației.

2 Creșterea volumului de mărfuri în comerțul socialist cu 52% în 1980 față de

1975, concomitent cu o diversificare accentuată a sortimentelor de mărfuri (circa 300 000 de sortimente, poziții coloristice, modele) au impus unele îmbunătățiri și în activitatea **comerțului cu ridicata**. Astfel, pentru mărfuri alimentare, comerțul va dispune în fiecare județ de o întreprindere comercială cu ridicata (I.C.R.A.), ceea ce va permite: coordonarea în mai bune condiții a aprovizionării rețelei de magazine de pe teritoriul județului; cunoașterea mai bună a cerințelor de consum în profil teritorial și posibilitatea de a stabili mai exact necesarul de produse pentru contractarea cu industria; mărirea răspunderii întreprinderilor în distribuția unitară, în sortimente complete a fondului de marfă; creșterea operativității în aprovizionarea cu mărfuri a rețelei de magazine, cu influențe pozitive asupra vitezei de rotație a stocurilor de mărfuri printr-o mai bună administrare și optimizare a acestora.

Având în vedere volumul fizic impor-

● UN EXPERIMENT REUSIT IN CONDUCEREA ACTIVITĂȚII COMERCIALE, CARE A FOST GENERALIZAT IN ÎNTREAGA TARĂ.

● DINTRE AVANTAJELE NOILOR STRUCTURI ORGANIZATORICE :

- mai buna fundamentare a planurilor de aprovizionare a populației;
- coordonarea unitară a dezvoltării rețelei comerciale în cadrul județelor;
- creșterea calității deciziilor, prin consultarea largă a lucrătorilor din unitățile operative și a consumatorilor;
- posibilitatea urmăririi și intervenției mai operative în distribuția echilibrată a fondului de marfă pe teritoriu;
- perfecționarea gestiunii stocurilor de mărfuri și ambalaje, cu influențe directe asupra formării sortimentelor comerciale cit mai complete și creșterii vitezei de rotație a fondurilor.

tant de mărfuri pe care-l vor manipula, aceste întreprinderi vor fi antrenate tot mai mult și în modernizarea bazei tehnico-materiale, ridicarea nivelului de mecanizare a muncii de vehiculare a mărfurilor până la unitățile de desfacere.

Și în domeniul comerțului cu ridicata de mărfuri nealimentare s-au efectuat unele îmbunătățiri, prin stabilirea unei arii cit mai echilibrate de activitate întreprinderilor interjudețene, inclusiv prin organizarea în unele localități de noi întreprinderi pentru comerțul cu ridicata de textile-incălțăminte sau de produse metalo-chimice.

3 În scopul îmbunătățirii activității de valorificare a ambalajelor, prin recuperarea și recondiționarea lor, au fost luate măsuri de organizare de unități județene (fără personalitate juridică), conduse și îndrumate unitar de către o centrală specializată, în subordinea Ministerului Comerțului Interior.

Prin această măsură se creează condițiile necesare gestionării volumului de ambalaje valorificate, mult sporit (în 1980 va ajunge la o valoare de circa 6 miliarde de lei).

4 Și în ce privește **comerțul cu amănuntul** s-a urmărit perfecționarea organizării activității, prin specializarea unor întreprinderi pornind de la criteriul cum sint: volumul desfacerii de mărfuri, diversificarea sortimentală, răspindirea teritorială a rețelei, eficiența economică și condițiile locale de funcționare. Astfel, din cadrul unor întreprinderi comerciale

cu profil mixt (care aveau ca obiect de activitate mărfuri alimentare, alimentație publică și produse nealimentare) s-au desprins — acolo unde condițiile o cereau — întreprinderi alimentare, de alimentație publică și nealimentare separate, sau întreprinderi cu profil combinat de produse alimentare și de alimentație publică. De asemenea, în marile orașe se organizează întreprinderi comerciale separate pentru produse textile și metalo-chimice, prin desprinderea lor din cadrul unor întreprinderi comune pentru toate produsele nealimentare. Raza de activitate a întreprinderilor comerciale cu amănuntul s-a stabilit, de regulă, la teritoriul unui oraș, în special municipiul.

Trebuie subliniat că măsurile luate vor contribui la o mai bună cunoaștere a cererii de mărfuri a populației, la o mai bună formare a sortimentelor de mărfuri; vor permite o creștere calitativă a muncii de conducere, îndrumare și control al magazinelor din subordine, specializarea personalului pentru desfacerea produselor respective — cu implicații deosebit de importante asupra nivelului de servire a populației.

5 În scopul creșterii inițiativei și răspunderii șefilor de magazin și de unități de alimentație publică în examinarea și rezolvarea problemelor care privesc activitatea lor curentă și de perspectivă, s-au înființat **consiliile ale șefilor de unități**, ca organe consultative pe lângă conducerea întreprinderilor comerciale cu amănuntul. Aceste consilii au menirea să examineze și să facă propuneri — prin prisma relațiilor nemijlocite, cotidiene cu consumatorii — asupra unor aspecte cum sint: defalcarea planului pe unități; repartizarea fondului de marfă; analize periodice ale mersului îndeplinirii planului de desfacere și aprovizionare cu mărfuri a magazinelor; alcătuirea formațiilor de personal și celele de cheltuieli la 1 000 de lei desfacere; utilizarea rațională a spațiilor de desfacere, a utilajelor; dezbaterile problemelor consemnate în jurnalul de zi al șefului de unitate s.a. La ședințele lor de lucru vor putea fi invitați și reprezentanții ai furnizorilor de mărfuri (fabrici și întreprinderi comerciale cu ridicata).

6 Pentru îndrumarea și coordonarea activității privind **studiul cererii de mărfuri a populației**, pe lângă conducerea Ministerului Comerțului Interior s-a format o comisie centrală, alcătuită din cadre didactice de la Academia „Ștefan Georgeșiu”, Academia de Studii Economice și specialiști ai Institutului de cercetări pentru economia comerțului și turismului, din unitățile comerțului de stat și cooperației de consum. Ca organ consultativ, comisia îndrumă studierea cererii de mărfuri a populației pe toate treptele organizatorice ale comerțului, astfel ca să asigure o fundamentare cit mai temeinică a planului activității comerciale, a contractelor economice dintre industrie și comerț, a dezvoltării și amplasării teritoriale a rețelei.

Un alt organ consultativ specializat, ce funcționează în cadrul ministerului de resort, este „comisia de alimentație publică”, compusă din specialiști din unități, întreprinderi, direcții comerciale și din aparatul de specialitate din minister; ea examinează măsurile care privesc desfășurarea actuală și în perspectivă a alimentației publice. Organisme consultative acționează în prezent și pe lângă direcțiile comerciale, sub forma „**consiliilor reprezentanților consumatorilor**”, care sint chemate să exprime punctul de vedere al beneficiarului final în contractările industrie-comerț.

Noile măsuri de perfecționare a organizării activității comerciale contribuie la o mai bună servire a populației cu mărfurile solicitate, la sporirea eficienței economice și sociale a acestui sector al economiei.

Gheorghe TEODORAȘCU
Ioan GEORGESCU

Campania agricolă de toamnă

MAXIMĂ MOBILIZARE A FORȚELOR PENTRU EXECUTAREA LA TIMP A LUCRĂRILOR

IN ACEASTĂ PERIOADĂ, toate forțele existente în agricultură sînt angajate în acțiunea de stringere a recoltei culturilor de toamnă și de pregătire a condițiilor pentru recolta anului viitor. Astfel, unitățile agricole, toți locuitorii de la sate, în sprîjinul cărora au venit lucrători din instituții și unități economice, studenți și elevi, desfășoară o amplă activitate pentru strînsul, transportul și depozitarea roadelor acestei toamne. Cu toții au înțeles că este în interesul lor și al întregii țări, ca întreaga recoltă să fie strînsă la timp și fără pierderi.

Pentru realizarea acestor sarcini, unitățile agricole sînt deservite de un important număr de mașini agricole și mijloace de transport. Astfel încît, fie că este vorba de recoltarea produselor sau de pregătirea terenului și însămînțării, există condiții ca lucrările să fie executate în perioade optime și la un nivel calitativ superior.

● **Recoltarea florii-soarelui** este încheiată în județele din sudul țării, iar zilele acestea urmează să fie terminată și în restul județelor. Avînd în vedere evoluția timpului în ultima perioadă, pentru a grăbi strînsul recoltei a fost luată măsura de a se detașa din sudul țării, în județele din Moldova și din vest un număr de dispozitive de recolat floarea-soarelui, cu care au fost echipate combinatele C-12. Grija sporită față de pregătirea și reglarea permanentă a agregatelor respective contribuie la evitarea pierderilor de semințe și realizarea unui procent minim de boabe sparte sau decolte.

● Pînă la această dată **sfecla de zahăr** a fost strînsă de pe mai bine de 27% din suprafața în cultură. Se acționează cu grijă și operativitate pentru transportul recoltei, în aceeași zi — sau cel mai tîrziu a doua zi — la fabricile de zahăr sau la centrele de recepționare, pentru a se evita deprecierea. Paralel cu aceasta, cooperativele agricole insilozează frunzele și coletele de sfeclă, care constituie un excelent furaj, îndeosebi pentru vacile de lapte.

● **Cartofii de toamnă** au fost strînși pînă în prezent de pe circa 76 000 ha, reprezentînd 66% din suprafața cultivată. Pentru ca producția acestui an să fie recoltată la timp și depozitată cu grijă, evitîndu-se orice pierderi, în județele mari cultivatoare de cartofi — Covasna, Harghita, Suceava, Brașov și altele — munca la recoltare a fost mai bine organizată, organele agricole județene au sprijinit mai intens unitățile de producție în luarea unor măsuri energice și operative; producția strînsă a fost pusă, în totalitate, la adăpost. Este necesar ca și în continuare capacitatea de lucru a mașinilor de recolat cartofi să fie folosită la maximum.

● În ultimele zile a început recoltarea intensă a **culturii de soia**, foarte importantă pentru asigurarea proteinelor din rațiile furajare ale animalelor. Se impune însă ca, pe măsură ce cultura ajunge la maturitate — la toate soiurile — să intre în lucru un număr mai mare de combine, astfel ca în 3—4 zile, în fiecare unitate recolta de soia să fie strînsă iar terenul să fie rapid eliberat de vreji — deoarece această cultură reprezintă o bună premergătoare pentru grâu și orz.

● În sudul țării, dar și în Moldova și Dobrogea, încă de acum 2 săptămîni a început **recoltarea porumbului pentru boabe**, din soiurile timpurii. Pînă la această dată, recolta la această cultură a

fost strînsă de pe aproape 360 000 ha. Mai avansate sînt județele Mehedinți, Dolj, Olt, Teleorman, Brăila. În această toamnă se pune un mai mare accent pe recoltarea cu mijloace mecanice, care — pe lîngă faptul că reduce la minimum pierderile (pînă la 1,5%) — asigură simultan tăierea și tocarea cocișilor, ceea ce creează posibilitatea eliberării rapide a terenului în vederea executării arăturilor pentru semănatul grîului. Există condiții ca la cooperativele agricole să se recolteze mecanizat circa 40% din suprafața cultivată cu porumb pentru boabe. Aceasta implică, din partea conducătorilor și a specialiștilor din C.A.P.-uri, înțelegerea justă a avantajelor ce rezultă pentru cooperative din recoltarea mecanizată, precum și luarea — împreună cu stațiunile pentru mecanizarea agriculturii — a măsurilor organizatorice necesare pentru folosirea la întreaga capacitate a mijloacelor mecanice; după cum mecanizatorii sînt datori, la rîndul lor, să asigure funcționarea ireproșabilă a acestora. Recolta de porumb trebuie transportată în aceeași zi, de pe cîmp, la bazele de recepție sau în păduțele unităților, evitîndu-se în acest fel deprecierea calității. Există toate condițiile ca în sudul țării în următoarele 10—15 zile, iar în celelalte județe pînă în a treia decadă a lunii octombrie, cel mai tîrziu, întreaga recoltă de porumb să fie strînsă și depozitată, iar terenul eliberat de cociș.

● Cu toată intensitatea sa, desfășoară și **recoltarea strugurilor și fructelor și legumelor**. Este însă necesar să se urgențeze încheierea acestor lucrări, mai ales că meteorologii anunță vreme rece și căderi de brumă în următoarea perioadă, ceea ce ar putea compromite într-o anumită măsură recoltele respective.

● O altă grupă de lucrări specifice acestei perioade o constituie **executarea arăturilor, pregătirea terenului și însămînțarea celor peste 3,2 milioane de hectare cu orz-orzoaică, grâu-seară, culturi pentru masă verde și legume**. Aceste lucrări au început încă din vară, iar pînă la 25 septembrie au fost executate arături pe mai bine de 1 900 000 ha, reprezentînd 60% din prevederi. Mai avansate (între 65 și 82%) în executarea acestor lucrări sînt județele Tulcea, Galați, Brăila, Buzău, Olt. Programele de măsuri adoptate prevăd ca pînă la 5 octombrie cel mai tîrziu, întreaga suprafață prevăzută a fi însămînțată în această toamnă să fie arată. Iată de ce capătă o deosebită importanță recoltarea cu prioritate a culturilor de porumb, sfeclă de zahăr și altor culturi tîrzii, de pe suprafețele ce urmează a fi semănate în această toamnă.

● În ce privește **pregătirea terenului** în vederea însămînțării, pînă în prezent această lucrare s-a executat pe aproape 1,5 milioane ha. Datorită unei mai bune mobilizări a forțelor, județele Ialomița, Olt, Brăila, Buzău au realizări, la această dată, cuprinse între 55 și 59% față de plan; este necesară intensificarea muncii în județele din Transilvania și vestul țării, unde sînt unele rămîneri în urmă. Pentru a se asigura o calitate superioară a lucrărilor de pregătire a terenului s-au luat măsuri ca acestea să se execute de către mecanizatorii numai pe baza ordinului de lucru emis de inginerul-sef al unității.

Paralel cu efectuarea arăturilor și pregătirea terenului, se acordă atenție aplicării programelor de fertilizare cu îngrășăminte cu fosfor. În această toamnă, ca urmare a experienței ultimilor 2—3 ani, la semănatul grîului a crescut ponderea soiurilor timpurii (70% din suprafața totală — cu circa 11% mai mult decît în anul trecut), care în condițiile țării noastre s-au dovedit mai productive, mai constante în producție și mai rezistente la boli. Cu astfel de soiuri, în anul trecut s-au obținut 5 000—6 000 și chiar 6 500 kg de grâu la hectar.

● **Insămînțările de toamnă** au început în toată țara și se desfășoară în ritm susținut. Pînă la 25 septembrie au fost însămînțate în total 576 000 ha, în proporții aproape egale cu culturi pentru masă verde și cu orz-orzoaică de toamnă. A început, de asemenea, în toate județele, semănatul grîului de toamnă, pînă la această dată realizîndu-se 128 000 ha, aproape în totalitate în cooperativele agricole. Există toate condițiile și se impune — bazîndu-ne pe experiența anilor trecuți — ca semănatul grîului să se încheie în județele din nordul țării și Transilvania pînă la 15 octombrie, iar în sudul țării, pînă la 20 octombrie. Forțe mecanice sînt asigurate în număr suficient; totul depinde de modul cum este organizată munca. La semănatul grîului este foarte importantă calitatea lucrărilor ce se execută. Specialiștii din unități trebuie să-și deplaseze în aceste zile centrul activității lor în cîmp, acolo unde se pregătește terenul, unde lucrează mașinile de semănat, să asigure în permanență asistență tehnică și să manifeste maximum de exigență. Nu trebuie uitat că orice întîrziere la semănat, față de perioada optimă, poate însemna pierderi din recolta viitoare.

● Cît privește **executarea arăturilor pentru însămînțările de primăvară**, și ea trebuie să se termine în bune condiții, pînă cel mai tîrziu la mijlocul lunii noiembrie, pe toată suprafața de aproape 3,8 milioane de hectare.

Avînd în vedere volumul mare de lucrări, complexitatea și urgența lor, acum se cere, mai mult ca oricînd, ca fiecare om — la locul unde e repartizat — să-și facă datoria cu conștiințiozitate, de calitate muncii sale depinzînd recolta prezentă și pregătirea corespunzătoare a recoltei viitoare.

M. SPĂTARU

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

PUNCTE DE VEDERE

CONSIDERAȚII ASUPRA IERARHIZĂRII UNOR INDICATORI DE EFICIENȚĂ DUPĂ GRADUL DE SINTEZĂ

ÎN PRACTICA multor țări, în calculul eficienței complexe*) se efectuează o echivalare dublă a resurselor (ca natură și după timp) în măsura în care costul individual sau costul general cuprind în structura lor taxe pentru fonduri proprii, fixe și circulante (fapt care apare oarecum identic cu echivalarea ca natură), și, de asemenea, în măsura în care are loc actualizarea valorilor viitoare, situație întâlnită atunci când între variantele de investiții sînt diferențe mari în privința desfășurării în timp a cheltuielilor și a rezultatelor. Cu toate acestea, după părerea noastră, ideea echivalării duble, proces necesar, după cum se vede, nu a fost în suficientă măsură abordată în teoria eficienței economice.

Unii economiști — W. Lucke, V. V. Novojilov ș.a. — au în vedere numai echivalarea după timp, care ar include și pe cea după natură. Acest lucru nu este însă demonstrat. Pe de altă parte, se întâlnește ideea inversă¹⁾ apreciindu-se că cheltuielile unitare echivalate ca natură, deși constituie un indicator static, ar ține seama și de factorul timp, și ca urmare perioada de recuperare, actualizată, ar fi un caz particular al calculului static. În acest scop este reluată o demonstrație existentă²⁾ pentru cazul că valorile anuale sînt egale, durata

de funcționare a obiectivului este peste 20 de ani sau coeficientul de actualizare este foarte ridicat, condiții în care factorul de actualizare (element de calcul diferit de factorul de scont) se reduce la mărimea perioadei normate de recupe-

Diferența constă în faptul că echivalarea ca natură a cheltuielilor se referă la un an (primul an), iar cea după timp, la perioade de după un an. Într-un asemenea cadru considerăm că măsura în care echivalarea după timp o cuprinde și pe cea după natură este dată de perioada luată în calcul în cadrul factorului de scont, anume dacă la mărimea n_i se adaugă și primul an (anul 1). Cînd se consideră că cheltuielile se fac la începutul anului și efectele se obțin tot atunci se presupune o lichiditate permanentă, iar n_i se transformă în n_i+1 . De regulă, după tabelele de scont europene, în n_i se consideră că cheltuielile și efectele au loc la sfîrșitul anului, ceea ce explică absența lui $+1$ iar după

	Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5	Total
- la n_i	87,0	75,6	65,8	57,2	49,7	335,3
- la $n_i+0,5$	92,9	79,9	68,6	59,2	51,0	351,8
- la n_i+1	100,0	87,0	75,6	65,8	57,2	385,6

rare, adică la $1/a=tn$, astfel că venitul net actualizat ar rămîne la o formă echivalentă ca natură $V/a=V.tn$.

Considerăm că cele două echivalări au scopuri diferite și, ca urmare, se justifică efectuarea lor. În condițiile însă în care costurile sînt grevate de evoluția fondurilor, echivalarea ca natură a cheltuielilor este implicată, rămînd să se efectueze numai echivalarea după timp a acestora. Ambele echivalări au un element comun, anume sînt aspecte ale procesului de mobilizare-immobilizare a resurselor pe perioade lungi, proces în legătură cu rotația permanentă a resurselor în decursul timpului, în general și al creșterii economice, în special.

tabelele americane³⁾, la jumătatea anului ($n_i+0,5$).

Se poate, deci, ocoli echivalarea ca natură numai dacă actualizarea valorilor viitoare se face după tabelele de scont europene și se iau din aceste tabele nu mărimea valorilor corespunzătoare lui n_i , care presupune că cheltuielile și efectele au loc la sfîrșitul anului, ci cele corespunzătoare lui n_i+1 . În același timp, această echivalare se poate ocoli numai dacă coeficientul de echivalare ca natură q nu diferă prea mult de coeficientul de actualizare a .

Pentru a demonstra posibilitatea ocilierii echivalării ca natură, considerăm un exemplu de investiții uniforme pe ani (1a) de 100 mil. lei, timp de 5 ani (total $I=500$ mil. lei); preluăm apoi din tabelele de scont valorile factorului de scont compus pentru n_i , pentru $n_i+0,5$ și pentru n_i+1 , la un coeficient de actualizare de 15% și un coeficient de echivalare ca natură de 10%⁴⁾. Vom obține următoarele valori anuale și totale, actualizate (în mil. lei): (vezi tabelul de mai sus).

Valorile totale rezultă din aplicarea relațiilor:

$$- \text{în cazul } n_i: I^0 = \sum I_a \frac{1}{(1+a)^{n_i}} = 335,3 \text{ mil.}$$

$$- \text{în cazul } n_i+0,5: I^0 = I_a \frac{1}{(1+a)^{n_i+0,5}} = 351,8 \text{ mil.}$$

$$- \text{în cazul } n_i+1: I^0 = I_a \frac{1}{(1+a)^{n_i+1}} = 385,6 \text{ mil.}$$

Dacă $I \cdot q = 500$ mil lei, și $0,10 = 50$ mil.⁵⁾

dr. P. JICA
Iași

Indicatorii sintetici de eficiență simplă și complexă*

Natura resurselor	Natura indicatorilor	Productivitate				Economicitate		Rentabilitate		
		în formă directă		în formă indirectă**		în formă directă	în formă indirectă	anuală		totală
		brută	netă	fizi-co-valo-rică	valo-rica			în formă directă	în formă indirectă	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Grupe simple										
a. resurse consumate (C)	$\frac{Q_p}{C}$	$\frac{V_n}{C}$	$\frac{C}{Q}$	$\frac{C}{Q_p}$	$\frac{E}{C}$	-	$\frac{V}{C}$	-	$\frac{V \cdot D}{C \cdot D}$	
b. resurse ocupate (F)	$\frac{Q_0}{F}$	$\frac{V_n}{F}$	$\frac{F}{Q}$	$\frac{F}{Q_p}$	-	-	$\frac{V}{F}$	-	$\frac{V \cdot D}{F}$	
c. resurse avansate (I)	$\frac{Q_p}{I}$	$\frac{V_n}{I}$	$\frac{I}{Q}$	$\frac{I}{Q_p}$	$\frac{E}{I}$	$\frac{I}{E}$	$\frac{V}{I}$	$\frac{I}{V}$	$\frac{V \cdot D}{I}$	
Echivalate										
d. ca natură (')	$\frac{Q_p'}{C'}$	$\frac{V_n'}{C'}$	$\frac{C'}{Q}$	$\frac{C'}{Q_p}$	$\frac{E'}{C'}$	-	$\frac{V'}{C'}$	-	$\frac{V' \cdot T_n - I^{***}}{I'}$	
e. după timp (0)	$\frac{Q_p^0}{I^0}$	$\frac{V_n^0}{I^0}$	$\frac{I^0}{Q^0}$	$\frac{I^0}{Q_p^0}$	$\frac{E^0}{I^0}$	$\frac{I^0}{E^0}$	$\frac{V^0}{I^0}$	$\frac{I^0}{V^0}$	$\frac{V^0 \cdot D - I^0}{I^0}$	
f. ca natură și după timp (0')	$\frac{Q_p^{0'}}{I^{0'}}$	$\frac{V_n^{0'}}{I^{0'}}$	$\frac{I^{0'}}{Q^{0'}}$	$\frac{I^{0'}}{Q_p^{0'}}$	$\frac{E^{0'}}{I^{0'}}$	$\frac{I^{0'}}{E^{0'}}$	$\frac{V^{0'}}{I^{0'}}$	$\frac{I^{0'}}{V^{0'}}$	$\frac{V^{0'} \cdot T_n - I^{0'}}{I^{0'}}$	

* S-a făcut abstracție de efectul îmbunătățirii produselor

** Pentru simplificarea tabelului n-au fost incluși și indicatorii productivității nete, exprimați în formă indirectă.

*** S-a făcut abstracție și de forma brută a rentabilității totale echivalente, incluzîndu-se în tabel numai rentabilitatea totală netă (aceasta presupune scăderea investițiilor din venitul net al întregii perioade (de funcționare a obiectului sau a perioadei normate

) Studiul de față continuă considerațiile din articolul „Primatul eficienței complexe în aprecierea rezultatelor activității”, publicat în nr. 49/1976 al revistei.

1) I. Cămășoiu „Investițiile și factorul timp”, Ed. Politică, 1975, p. 92-93 și 109-110.

2) P. Samuelson, L'economique, Armand Colin, 1964, p. 723-724.

3) Vezi H. Peumans, Theorie et pratique des calculs d'investissement Ed. Dunod, Paris, 1965, p. 40-41.

4) Pentru cazul $n_i+0,5$; valorile au fost luate din H. Peumans, lucr. cit., p. 332.

(Continuare în pag. 32)

Asimilare

ÎN CADRUL unității noastre există o preocupare permanentă pentru asimilarea pieselor de schimb și recondiționarea acestora (este vorba de piesele de schimb din import). La acest capitol s-au obținut rezultate deosebite, care au condus, pe de o parte, la eliminarea importului la un mare număr de piese, iar, pe de altă parte, la folosirea la un grad mai înalt a capacităților de producție auxiliare (de turnătorie, prelucrări mecanice, cazangerie), deoarece piesele asimilate au intrat în producția curentă a atelierelor respective.

Întrucât nu putem asimila toate piesele de schimb necesare unității noastre, întreprindem demersurile cuvenite pentru asimilarea acestora la alte unități din țară. Nu întotdeauna însă găsim sprijinul necesar. De exemplu, am contractat asimilarea unor pompe de ebonită la întreprinderea de piese auxiliare și utilaje din București și schimbătoare de căldură din grafit la Centrala de utilaje pentru industria chimică; din păcate, termenele stabilite nu au fost respectate. Mai multă operativitate în angajarea și asimilarea pieselor de schimb ce sînt încă importate ar reduce efortul nostru valutar, ar contribui la creșterea beneficiilor fiecărei unități.

D. BALTAC

șef de birou la Combinatul de îngrășăminte chimice Năvodari

Protecția produselor perisabile

EXISTĂ o seamă de produse agricole alimentare valoroase, bine cunoscute tuturor prin perisabilitatea lor ridicată, care ar necesita o ocrotire legală. Dintre acestea am aminti, îndeosebi, legumele și fructele (căpșunile, cireșele), laptele, ouăle, peștele, carnea de pasăre etc. Protecția legală a acestor articole ar putea favoriza în mod considerabil atât producerea lor, cât și procurarea de utilaje tehnologice speciale, destinate recoltării, transportului, minuirii, păstrării, conservării, desfacerii etc.

Este știut că astfel de mărfuri trebuie recoltate în momentul optim, ridicate de beneficiari la timp de la producători, transportate rapid și cu maximum de atenție pentru a fi ferite de lovituri care le pot cauza stricăciuni ori degradări. Dacă nu sînt puse în vânzare în timpul cel mai scurt, își pot pierde, adesea, calitatea.

Pentru a evita tergiversări cu prilejul recepționărilor minuțioase repetate, ocazionate de trecerea acestor produse prin diferitele verigi organizatorice obligatorii pînă ce ajung la consumator, ele ar trebui să se bucure de un regim juridic preferențial, asigurându-li-se o deplasare fără piedici formale. Ar fi, de asemenea, util și un cadru normativ care, prin precizarea condițiilor de livrare să excludă justificări neîntemeiate.

Considerăm că pe această cale s-ar accelera considerabil procesul de perfecționare a desfacerii produselor amintite.

Petre DANCIU
Cluj-Napoca

Procente

COOPERATIVELE agricole de producție și complexul din cadrul Consiliului intercooperatist Caransebeș livrează lapte întreprinderii de industrializare din aceeași localitate. Întreprinderea respectivă ne achită contravaloarea laptelui, însă numai ducă ce scade nejustificat câteva procente de grăsime. Așa se face că la fiecare facturare pierdem cel puțin 12 litri la hectolitru de lapte.

Creдем că situația prezentată în aceste rânduri poate intra pe un făgaș legal.

S. IONESCU

economist șef la Consiliul intercooperatist Caransebeș

ECOURI

Tehnologii noi

PE marginea articolului „Tehnologii eficiente, ritm înalt” (nr. 29) subliniem că Centrul de proiectare Suceava în cooperare cu întreprinderea județeană de construcții-montaj au trecut la aplicarea unor soluții noi și eficiente, cum ar fi: realizarea pereților interiori la locuințe din fișii prefabricate din beton celular autoclavizat, folosirea pardoselilor calde, montarea lîplăriei (uși-ferestre) gata finisate, folosirea de noduri sanitare, industrializarea de ansamblu a sistemului constructiv la locuințe, începînd cu 1978. Din 3 500 apartamente numai 220 sînt prevăzute să se realizeze cu zidărie portantă. Aplicarea altor soluții tehnologice noi, consemnate în materialul publicat, nu poate fi prevăzută deocamdată în proiecte, deoarece este condiționată de faptul că prețurile materialelor noi nu sînt încă corelate cu prețurile materialelor clasice. Astfel, unele materiale noi au prețuri cu 50-200% mai mari și ca atare construcțiile nu se pot înscrie în prețurile limită, mai cu seamă la locuințe și construcții social-culturale. Pe de altă parte, industria republicană a materialelor de construcții nu produce în serie, în prezent, multe din elementele noi și moderne (parapete cu fișii ceramice cu ramă de beton armat, parapetei din P.A.S. pentru balcoane de locuințe etc.) și ca atare posibilitățile de aprovizionare sînt reduse.

Teodor LEBĂDĂ

vicepreședinte al Consiliului popular județean Suceava

★

INTRODUCEREA de noi materiale de construcții și a unor tehnologii moderne, eficiente, la lucrările de construcții industriale este în atenția ministerului nostru,

problema respectivă constituind o preocupare permanentă a personalului nostru de specialitate.

În ceea ce privește extinderea elementelor prefabricate ușoare la închiderea halelor, menționăm că în prezent se efectuează de către I.C.C.P.D.C. — Filiala de cercetare Cluj, pe baza unui contract de cercetare științifică cu Direcția tehnică din ministerul nostru, studii privind executarea pereților (exteriori și interiori) din panouri de beton precomprimat cu grosime redusă.

Cornel NISTOR
director în Ministerul Construcțiilor Industriale

Calificare

ÎN legătură cu nota apărută sub acest titlu în numărul 32 al R.E., pentru urmărirea prin sistemul dărilor de seamă statistice a indicatorului „Nivelul mediu de calificare” pe structura muncitori, personal T.E.S.A. și direct productiv, arătăm că tema a fost reținută de compartimentul nostru de specialitate. Urmează ca pînă în anul viitor să fie analizată cu ocazia elaborării noului sistem informațional statistic.

I. RĂVAR

director general adjunct la D.C.S.

Documentații

REFERINDU-NE la articolul „Ritm de lucru intens pentru atingerea nivelurilor prevăzute în grafice” (nr. 31), menționăm că institutul nostru a predat documentațiile conform graficului întocmit împreună cu beneficiarul și constructorul (grafic stabilit avînd în vedere termenele de dare în funcțiune, posibilitățile de contractare a utilajului de către beneficiar și capacitatea de lucru a institutului nostru). Este de menționat, totuși, că în perioada proiectării s-au adoptat măsuri pentru aplicarea cărora au fost necesare unele reconsiderări de proiecte, și anume:

— în urma directivelor consăturii din septembrie 1976, de la C.C. al P.C.R. consacrată activității în domeniul proiectării și construcțiilor industriale s-au reanalizat toate documentațiile, analiză soldată cu importante economii. Cu acest prilej au fost îmbunătățite soluțiile constructive și s-au redus suprafețele construite la un număr de 12 obiecte de investiții. Menționăm totuși că obiectul de bază al investiției — hala de fabricație manobloc — nu a suferit modificări;

— prin schimbarea gradului seismic de calcul în orașul București (care include și platforma Danubiana), am recalculat și reprojectat toate lucrările care nu erau executate. În prezent este predată documentația pentru toate construcțiile investiției, urmînd a se completa numai anumite fundații de utilaje pe măsura contractării acestora.

ing. FL. ILIESCU

director tehnic,
Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică

„R.E.“ în sprijinul extinderii metodelor și tehnicilor moderne utilizate în unitățile model

PERFECTIONĂRILE DE DETALIU — SURSE IMPORTANTE DE EFICIENȚĂ

Astăzi — despre folosirea analizei-diagnostic în raționalizarea transportului intern și a fluxurilor tehnologice

CREȘTEREA eficienței activității economice — obiectiv principal al dezvoltării tuturor unităților industriale — este reflectată, la nivelul întreprinderii „Electroaparataj”-București, unitate etalon — printr-un grad superior de îndeplinire a indicatorilor de plan. Pe primele 8 luni ale acestui an, producția globală a fost depășită cu 3,45, iar productivitatea muncii cu 3,65%, în aceeași proporție — pe seama creșterii acesteia fiind obținut întregul spor de producție.

Aceste realizări au fost posibile și ca urmare a unor preocupări susținute privind perfecționarea organizării conducerii, producției și a muncii.

Iată o enumerare exemplificativă, cu localizare de funcțiuni :

- **cercetare-dezvoltare** : proiectarea constructivă a produselor ; proiectarea metodelor de muncă ; proiectarea investițiilor ; estetica industrială ; proiectarea ambalajelor ; cercetarea uzinală ;

- **producție** : pregătirea fabricației ; programarea producției ; lansarea și urmărirea producției ; controlul de calitate al produselor ; intretinerea utilajelor ;

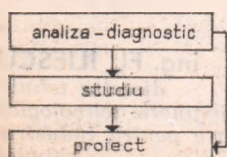
- **financiar-contabil** : studiul costurilor de producție ; analiza fondurilor fixe ; viteza de rotație a mijloacelor circulante ; cheltuieli la 1000 lei producție ;

APLICAREA unor metode moderne de organizare și conducere este condiționată de identificarea domeniilor prioritare care trebuie perfecționate. Acest lucru este posibil în primul rând prin efectuarea în mod sistematic a unor analize-diagnostic, al căror scop este de a releva aspectele susceptibile de a fi prioritare perfecționate, stabilind și recomandările ce trebuie urmate în vederea ameliorării unei situații mai mult sau mai puțin critice sau care pot pune în valoare rezerve importante.

Dată fiind diversitatea problemelor, pentru efectuarea unei analize-diagnostic este necesară aplicarea unor metode și tehnici specializate :

- consultarea de documente.
- metoda interviului.
- metoda chestionarului.
- examinarea directă.
- observări instantanee.
- analiza factorială.
- analiza sistemului informațional.
- diagrame de relații.
- analiza de corelație.
- studierea unor „ratio”-uri.
- studiul bilanțului contabil.
- analiza morfologică.
- extrapolarea tendințelor.
- analiza valorii.

Aceste metode și tehnici se încadrează într-o acțiune cu caracter mai larg, denumită **intervenție în organizare și conducere** și care are 3 etape :

La nivelul analizei-diagnostice se elaborează o serie de recomandări, pe baza cărora se trece la întocmirea de studii sau

proiecte, detalierea soluțiilor făcându-se pînă la nivelul la care ele pot fi aplicate direct (fig. 1).

Domeniile care pot fi analizate sînt extrem de diverse.

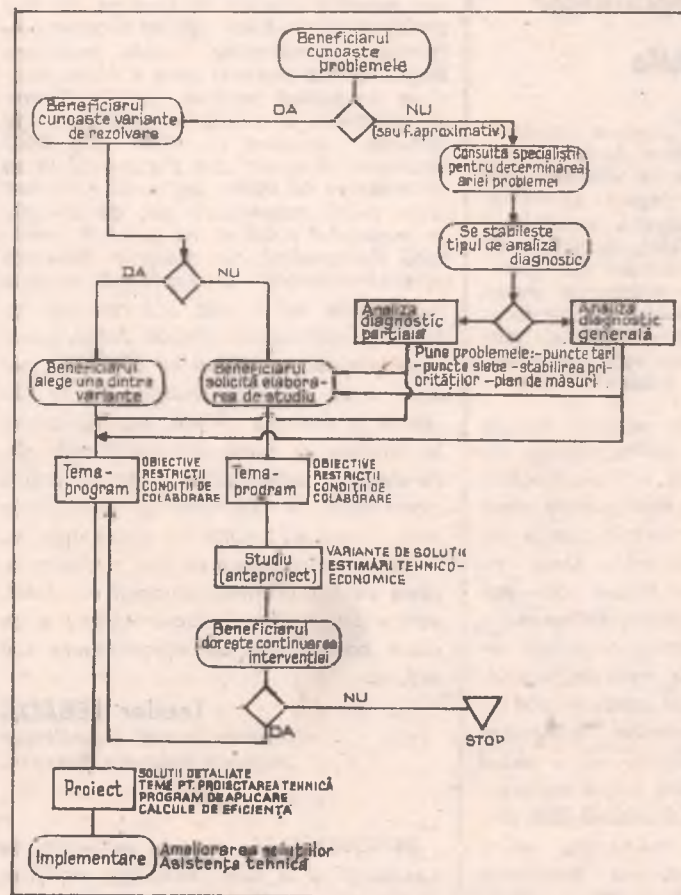

Fig. 1 : Schema logică de desfășurare a intervenției

- **comercial** : publicitatea produselor ; exportul ; relațiile cu furnizorii ; relațiile cu beneficiarii ; respectarea clauzelor contractuale ; plan de aprovizionare ; gestiunea stocurilor ;

- **personal** ; selecția și orientarea profesională ; perfecționarea pregătirii profesionale ; promovarea cadrelor ; protecția muncii ; retribuirea muncii.

De asemenea, pot fi analizate și o serie de activități cu implicații largi în mai multe domenii : organizarea conducerii, sistemului informațional, transportul intern și fluxurile tehnologice, productivitatea muncii, utilizarea suprafețelor de producție etc.

CONDUCERE - ORGANIZARE

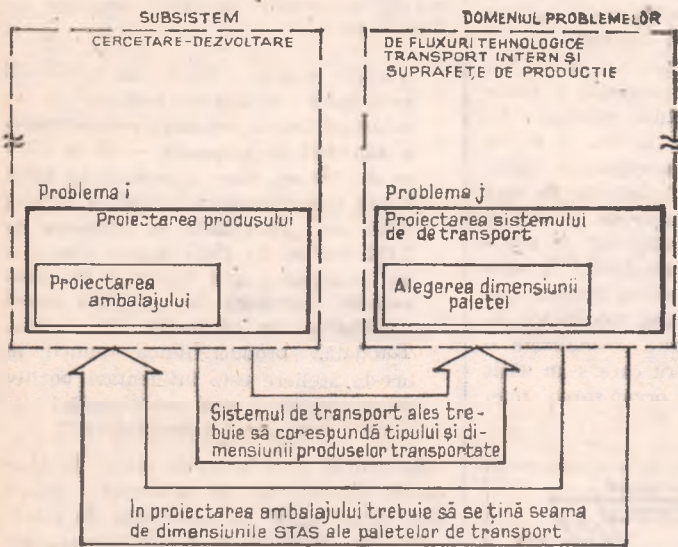

Fig. 2 : Exemplu de corelație între proiectarea produselor și proiectarea sistemelor de transport

ÎN DOMENIUL transporturilor interne și al fluxurilor tehnologice este necesară o abordare sistemică a problemelor analizate, în scopul reliefării tuturor aspectelor susceptibile de a fi perfecționate, ca urmare a unei interconexiuni cu o multitudine de probleme localizate în cadrul diferitelor subsisteme ale întreprinderii.

De exemplu, modul de organizare a fluxurilor tehnologice și a transportului intern este influențat și de o serie de elemente localizate la nivelul funcțiunii (subsistemului) cercetare-dezvoltare (fig. 2).

Densitatea de relații între domeniul analizat și celelalte subsisteme ale întreprinderii, face necesar să se efectueze într-o primă etapă o analiză-diagnostică a cărei arie de cuprindere poate fi foarte largă, prin detalierea problemelor atât pe verticală (începând de la loc de muncă, atelier etc., până la nivel — de exemplu — de centrală industrială), cât și pe orizontală, prin abordarea tuturor funcțiilor întreprinderii (cercetare-dezvoltare, producție, comercial, financiar-contabil, personal).

Cauze	1	2	...	i	...	j	...	n	Total
1	■								
2		■							
...									
i				■					
...									
j						■			
...									
n								■	

Fig. 3 : Matrice de identificare a cauzelor și a ponderii acestora
Mod de completare :

- cauza i mai importantă decât cauza j : la intersecția liniei i cu coloana j se înscrie cifra 2 ;
- cauza i mai puțin importantă decât cauza j : la intersecția liniei i cu coloana j se înscrie cifra 0 ;
- ambele cauze — i și j — au aceeași importanță : la intersecția liniei i cu coloana j se înscrie cifra 1.

Menționăm, sub formă de exemple, unele implicații care trebuie avute în vedere atât la efectuarea propriu-zisă a analizei-diagnostic, cât și la stabilirea recomandărilor :

● **subsistemul cercetare-dezvoltare :**

- forma constructivă și dimensiunile produselor,
- succesiunea operațiilor tehnologice,
- prescripții de calitate a produselor,
- proiectarea metodelor de muncă.

● **subsistemul producție :**

- sistemul de programare a producției,
- întreținerea utilajelor de transport,
- cooperarea și specializarea în fabricație.

— modul de lansare a producției.

● **subsistemul comercial :**

- gestiunea și evidența stocurilor,
- aprovizionarea cu materii prime și materiale.

- sistemul de expediție a produselor,
- mijloace de transport folosite.

● **subsistemul financiar-contabil :**

- sistemul de evidență contabilă utilizat,
- sistemul de calculație a costurilor,
- nivelul mijloacelor circulante.

● **subsistemul personal :**

- pregătirea cadrelor pentru transportul intern,
- asigurarea condițiilor de protecție a muncii.
- selecția cadrelor specializate.

Ținând seama de aceste implicații, în vederea obținerii unui punct de vedere cât mai obiectiv este necesară luarea în considerare a opiniilor unor specialiști atât în domeniul analizat, cât și din domenii conexe.

Această chestionare se poate face cu ajutorul unei matrici speciale, în care se evidențiază, de către fiecare subiect, cauzele care pot concura la apariția unor fenomene negative în domeniul transporturilor interne și al fluxurilor tehnologice. Această matrice (fig. 3), pe lângă identificarea unor eventuale cauze a căror localizare oferă informațiile necesare stabilirii recomandărilor, permite și precizarea ponderilor cu care cauzele respective intervin în ansamblul problemelor analizate, în vederea stabilirii unei priorități de acțiune.

De exemplu, în cazul identificării elementelor care determină existența unui volum ridicat de manoperă pentru manipulări și transporturi, pot fi stabilite — printre altele — următoarele 2 cauze :

Ci — utilajele de transport intern nu sînt proiectate și executate odată cu pregătirea tehnică a fabricației ;

Cj — în proiectarea tehnologiei de fabricație nu se ține seama de amplasarea și sectorizarea locurilor de muncă.

Fiecare subiect chestionat este solicitat să completeze matricea în funcție de punctul său de vedere, stabilind o anumită ierarhie a cauzelor.

Evident că între diferitele puncte de vedere vor exista deosebiri destul de mari, datorate în general unei tendințe a subiecților de a minimaliza unele cauze localizate în cadrul domeniului în care își desfășoară activitatea și de a evalua exagerat cauzele exterioare.

Pentru a limita această dispersie a opiniilor, se determină initial gradul de corelație între diferitele aprecieri, cu ajutorul unui coeficient de corelație a rangurilor (coeficientul lui Spearman).

$$r = 1 - \frac{6 \sum d_i^2}{n^3 - n}$$

În cazul în care acest coeficient de corelație are valori scăzute, se poate trece la o nouă rundă, în care să se comunice persoanelor chestionate și aprecierile anterioare. Obținerea unui punct de vedere global se poate realiza cu ajutorul relațiilor de mai jos :

$$A_i = x_1 a_{i1} + x_2 a_{i2} + \dots + x_n a_{in}$$

		CAUZE											TOTAL			
		planificare		cercetare-dezvoltare			producție		comercial			exterior sistem				
		C ₂	C ₆	C ₅	C ₁	C ₁₂	C ₃	C ₇	C ₄	C ₉	C ₁₀	C ₁₁	C ₈			
RECOMANDĂRI	PLANIFICARE	R ₀	9,00	9,19											27,10	
	cercetare-dezvoltare	R ₂			3,81										3,81	
		R ₃				7,21									7,21	
		R ₅					3,70								3,70	
		R ₄					0,74	3,35	3,79						7,88	
		R ₁₁						5,50							5,50	
	comercial	R ₁							3,50				2,00		5,50	
		R ₆								2,00					2,00	
		R ₇								2,16					2,16	
		R ₈								1,10	2,10		1,30		4,50	
		R ₉								1,07	3,10		1,39		5,56	
		R ₁₂												2,00	2,00	
		R ₁₃	2,65					1,50								6,15
		R ₁₄	2,00	2,00							1,00	2,00				7,00
TOTAL		13,65	11,19	3,81	7,21	4,44	10,35	3,79	5,67	10,36	12,91	4,69	11,93	100		

Fig. 4 : Alegerea recomandărilor prioritare

$$A_p = x_1 a_{p1} + x_2 a_{p2} + \dots + x_n a_{pn}$$

...

$$A_n = x_1 a_{n1} + x_2 a_{n2} + \dots + x_n a_{nn}$$

în care :

A_i reprezintă ponderea globală atribuită cauzei i,

a_{ij} — ponderea atribuită cauzei i de subiectul j,

x_j — coeficient atribuit fiecărui subiect chestionat (ține seama de calitatea și importanța aprecierii).

Cu ajutorul coeficienților de pondere globală A_i se poate realiza o ierarhizare a cauzelor, de baza căreia se trece la elaborarea recomandărilor.

În general, ca urmare a interconducțiilor din sistem, recomandările elaborate se referă la una sau mai multe cauze. Stabiirea relației între recomandări și cauze se poate realiza cu ajutorul unui tabel (fig. 4), în care se detaliază aportul fiecărei recomandări la rezolvarea cauzei respective.

Din acest tabel rezultă o altă informație utilă — și anume, care din recomandări sînt prioritare.

Cunoscînd aportul fiecărei recomandări, se poate trece, pe baza acestora, la întocmirea unor studii sau proiecte, finalizate prin planuri concrete de măsuri

plasat la o singură extremitate, apăreau o serie de întoarceri de flux și o lungire considerabilă a traseului parcurs.

Relevarea acestor aspecte critice în cadrul analizei-diagnostic efectuate a necesitat și găsirea unor soluții adecvate. Aceste soluții, prezentate în fig. 5 B, au constat în principal în amplasarea punctului de depozitare a reperelor la una din extremitățile palierului de montaj și stabilirea unui flux longitudinal de montaj. Evident, simpla reamplasare a spațiului de depozitare în cadrul fiecărui palier nu reprezintă singura modificare efectuată. Au fost totodată reanalizate o serie de probleme, pentru care s-au găsit și soluțiile adecvate: organizarea unei

mentatiile tehnologice de proiectare, modul de organizare, dotarea locurilor de muncă etc.

Toate aceste măsuri au implicații economice deosebite, concretizate în principal într-o **reducere considerabilă a distanței de transport** — de la 1224 m la 480 m, care, raportată la frecvența transportului efectuat la nivelul unui an, reprezintă o **reducere de 2232 km/an**. În felul acesta este posibilă trecerea a 4 lucrători din secțiile auxiliare, în activități directe productive ale atelierelor de montaj. Totodată, productivitatea muncii în aceste ateliere este influențată pozitiv și ca urmare a unei aprovizionări ritmice cu repere și subansamble.

În cadrul unei anumite secții de producție, problemele de transport intern sînt strins legate de tehnologia de fabricație. De exemplu, la confecționarea reperelor din mase plastice, operațiile tehnologice sînt: pastilare, presare și debavurare. Între aceste operații trebuie efectuate transporturi de alimentare a locurilor de muncă și de preluare a reperelor confecționate.

În fig. 6 este prezentat un sistem de transport cu 2 circuite: un circuit cu flux descrescător, pentru alimentarea cu pastile a mașinilor de presat bachelită și un circuit cu flux crescător, pentru preluarea reperelor. Traseul parcurs în acest sistem este de 393 m. Lungimea considerabilă a traseului influențează negativ ritmicitatea în alimentarea locurilor de muncă și, în general, productivitatea muncii. De asemenea, deservirea mijloacelor de transport necesită un personal auxiliar corespunzător.

Față de aceste aspecte negative, din analizele efectuate la nivelul secției de producție a rezultat necesitatea adoptării unui alt sistem de transport, caracterizat de un circuit unic de predare-preluare, cu flux constant.

În felul acesta se realizează **reducerea considerabilă a distanței de transport** — de la 393 m la 223,5 m (economia obținută la nivelul unui an fiind de 152 km), ceea ce are ca efect o economie relativă de personal, prin **trecerea a 2 transportatori în activități directe productive** (execuția de repere din mase plastice). De asemenea, suprafețele de producție sînt mai bine utilizate, ca urmare a micșorării suprafețelor de circulație și a reducerii zonei de depozitare.

Desigur, problemele de transport intern sînt numeroase, iar soluțiile de rezolvare extrem de variate, în funcție de particularitățile locale. Printr-o analiză-diagnostic atentă și detaliată, care să reliefeze toate implicațiile posibile, pot fi obținute soluții de maximă eficiență.

Traian CĂNESCU
Vasile CAISĂN
Iulian SVASTA

„Electroaparaț” — București

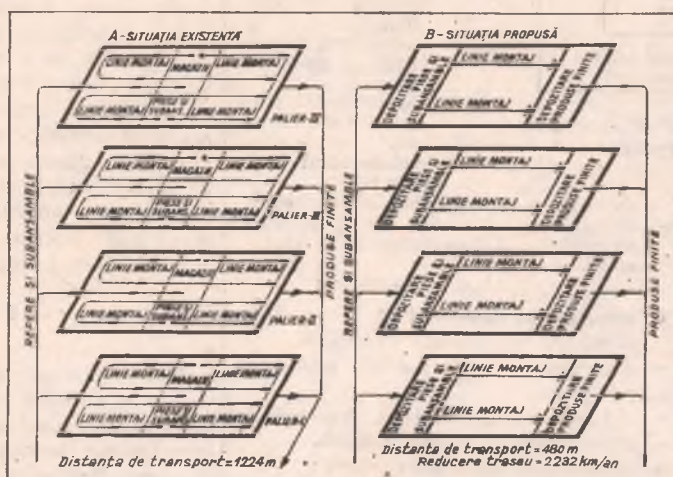

Fig. 5: Fluxul de transport — situația existentă (A) și cea propusă (B)

suri cu termene și responsabilități pe diferite nivele ierarhice.

În cele ce urmează prezentăm un exemplu de rezolvare a unei probleme de transport intern, cu implicații asupra transportului reperelor, montajului în bandă și transportului produselor finite.

TREBUIE PRECIZAT de la început că o problemă de transport intern nu se poate rezolva „pe bucățele”, ci doar pe ansamblul sistemului întreprinderii, soluțiile pentru o anumită problemă de detaliu încadrîndu-se în concepția generală a sistemului. Din aceste considerente rezultă ca obligatorie efectuarea în prealabil a unei analize-diagnostic.

Problemele de transport intern în cadrul unei hale de producție trebuie corelate obligatoriu cu:

- amplasarea depozitelor intermediare de repere;
- amplasarea magaziei de produse finite;
- utilajele de transport existente;
- procesul tehnologic.

În hala de montaj prezentată în fig. 5 A, organizarea existentă a atelierelor implica o magazie de zi intermediară amplasată la mijlocul palierului respectiv, de la care plecau spre cele 2 extremități liniile de montaj. Deoarece punctul unic de preluare a produselor finite era am-

magazii intermediare mecanizate, paletizarea transportului produselor finite, conveierizarea transportului reperelor, construirea unor linii specializate de montaj.

Ca urmare au fost reconsiderate docu-

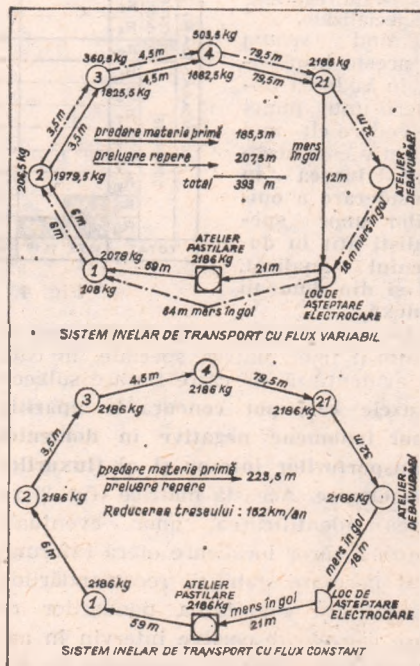

Fig. 6: Sistem inelar de transport

Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (III)

DEZVOLTAREA SCHIMBURILOR COMERCIALE MONDIALE ȘI CREȘTEREA ROLULUI NEGOCIERILOR

PARTICIPAREA INTENSĂ la schimbul internațional de valori, la diviziunea mondială a muncii este o cerință de bază a progresului unei țări în condițiile societății moderne. Comerțul exterior al țărilor asigură pe plan internațional condițiile pentru echilibrarea balanțelor de plăți externe, realizarea unor schimburi comerciale stabile și participarea la diviziunea muncii sociale pe plan mondial. Aceleași scopuri animă statele lumii atunci când este vorba de crearea în colaborare a diferite organisme economice și financiare în scopul reglementării corelate și promovării schimburilor internaționale.

Activitatea organizațiilor internaționale care au ca obiect probleme de comerț exterior a dezvoltat o nouă tendință în politica comercială internațională, conducând la apariția unor relații comerciale cu caracter multilateral ce au influență directă sau indirectă pe planul relațiilor bilaterale între statele membre și chiar asupra statelor terțe.

Evenimentele petrecute în ultimul deceniu pe plan mondial relevă necesitatea de a se merge în continuare cu perseverență pe calea tratativilor și contactelor, asigurându-se afirmarea și respectarea deplină a noilor principii și relații între toate statele lumii, cu respectarea dreptului fiecărei națiuni de a-și organiza viața, de a se dezvolta din punct de vedere economic și social corespunzător propriilor interese, fără a încălca interesele altor națiuni, în scopul realizării dezideratului ca întregul potențial material și uman să fie consacrat dezvoltării economice-sociale și rezolvării problemelor de importanță majoră, pentru viitorul umanității.

În cadrul unor organizații economice cu caracter internațional, create prin colaborarea statelor, apar condiții pentru desfășurarea tratativilor în vederea reducerii obstacolelor din calea comerțului internațional, pentru crearea unui cadru comun și reguli de conduită în acest domeniu al comerțului exterior, pen-

tru uniformizarea normelor negoțului, și pentru standardizarea produselor și simplificarea documentelor.

Ilustrăm afirmațiile de mai sus cu un astfel de organism de colaborare multilaterală, menționând că îl socotim foarte important, mai ales pentru că în cadrul lui se încearcă permanent să se creeze noi posibilități de negociere a condițiilor de desfășurare a schimburilor internaționale — influențând concomitent creșterea importanței negocierilor comerciale și stabilirea unui cadru internațional de desfășurare a schimburilor ce influențează și relațiile economice cu caracter bilateral.

Exemplul amintit se referă la „Acordul General pentru tarife vamale și comerț” — care în fapt exercită funcțiile și are atribuțiile unui organism internațional.

Negocieri comerciale multilaterale în cadrul „Acordului General pentru Tarife de Vamă și Comerț” (GATT)

ORIGINEA acestui „Acord” cu funcțiune de „Organism internațional” confirmă că provizoratul durează și rezidă în inițiativa țărilor fondatoare¹⁾ de a se înființa o „Organizație Internațională pentru Comerț” (OIC) ca instituție specializată a O.N.U., care ar fi avut scopul să creeze un cadru de liberalizare a schimburilor comerciale.²⁾

Negocierile comerciale între țările membre în decursul desfășurării activității GATT au adus în timp unele rezolvări importante privind liberalizarea schimburilor, desfășurându-se în cadrul unor sisteme specifice acestui „organism”. Referindu-ne la sistemele de negociere în cadrul GATT, menționăm că ele sînt recunoscute ca tehnici inovatoare în domeniul cooperării interguvernamentale.

Pînă în anul 1964 s-a practicat în cadrul rundelor GATT un sistem de negociere bilaterală „produs cu produs”, cu extinderea multilaterală (prin preluare), la dorința celorlalți membri, a concesiilor negociate. Ulterior s-a adoptat un nou sistem, respectiv negocierea pe baza unei oferte (sau listă) de reducere liniară sau generală. Această metodă nouă a fost aplicată în cadrul runde de negocieri ce s-a desfășurat în anii 1964—1967, denumită „Negocierile Kennedy” sau „Runda Kennedy”, datorită faptului că președintele Statelor Unite din vremea aceea, fusese imputernicit de guvernul său ca timp de cinci ani să extindă și să mărească reducerile tarifare.

Principala inovație a acestui sistem de negociere a constat în fixarea unei reduceri tarifare „liniare” de 50% din taxele vamale ale marilor țări industrializate. Excepțiile nu trebuiau admise în cadrul sistemului decît cu justificări și confruntări ale posibilităților de acceptare și recunoaștere a clauzelor. Merită menționat că modul de a negocia a fost conceput, ca un sistem ce trebuia să favorizeze, mai concret să nu defavorizeze, țările în curs de dezvoltare și astfel prevedea reciprocitatea pentru țările industrializate (respectiv concesiile acordate să fie în

¹⁾ 23 de țări inițial.

²⁾ „Carta” propusă ca statut al OIC nu a întrunit în unanimitate acordul participanților și s-a luat hotărîrea ca „provizoriu” să se încheie un „Acord” care să cuprindă numai părțile din textul proiectului „Cartei” convenite de către toți participanții la negocieri.

Membrii, semnatari ai „Acordului general” au convenit un cadru general al desfășurării comerțului internațional, care trebuie să se realizeze conform celor patru mari principii fundamentale ale Acordului:

1. comerț fără discriminare;
2. dreptul la vamă, singurul mijloc de protecție admis;
3. crearea unei baze stabile pentru schimburile comerciale;
4. consultații pe bază de egalitate pentru evitarea lezării intereselor membrilor.

Cerințe fundamentale ale negocierilor pe plan internațional

1. Recunoașterea reciprocă și acceptarea existenței unor sau cel puțin a unei căi de soluționare pe calea înțelegerii a oricărei probleme, în cadrul multiplelor relații internaționale.
 2. Dreptul de decizie a fiecărui partener — cerință ce este parte integrantă a principiului suveranității statelor — fără a se altera acest drept în vreun fel, prin regim de favorizare a vreunui din reprezentanții părților.
 3. Respectul reciproc și egalitatea părților negociatoare aduc armonizarea intereselor celor ce tratează într-un climat de apreciere reciprocă între părți.
 4. Spiritul de cooperare între părțile negociatoare, care decurge din principiul egalității partenerilor.
 5. Acordarea și satisfacerea de avantaje în mod reciproc de către părți.
 6. Respectarea înțelegerilor, eventualele modificări efectuîndu-se numai prin acord de reciprocitate.
- Cunoașterea și respectarea acestor cerințe fundamentale ale negocierilor sînt neapărat necesare desfășurării procesului de adaptare și acomodare a părților, creînd climatul de desfășurare a unor negocieri bine ancorate în realitate, autentice, cu rezultate rodnice, probabile și reciproc satisfăcătoare.

echilibru cu cele obținute) ceea ce nu se concepea și ca rezultat al negocierilor țărilor industrializate cu țările în curs de dezvoltare. Este remarcabil faptul că, deși modul de negociere preconizat nu a fost întocmai respectat, totuși rezultatele sistemului menționat, au fost mult superioare celor obținute la rundele precedente de negocieri; succesele au fost deosebite pentru produsele industrializate, respectiv reducerile convenite au fost în majoritate între 70% și 50% din valoarea importurilor, pasibile de vamă, efectuate din țările industrializate. Aceste două sisteme³⁾ au fost extinse și la negocierea în cadrul altor grupe de „obstacole în calea comerțului internațional”, rezultatele acestor negocieri multilaterale urmând să le analizăm ulterior.

Am considerat necesar să menționăm preocupările de realizare a unor sisteme noi de negociere în cadrul GATT⁴⁾ în acest capitol, ca mărturie a creșterii importanței negocierilor comerciale pe plan internațional — importanță recunoscută în fapt de membrii acestui organism, reprezentativi atât prin numărul lor cât și prin faptul că dețin o mare pondere în volumul schimburilor comerciale pe plan mondial.

Dovezile care confirmă sporirea importanței negocierilor comerciale în cadrul schimburilor internaționale sînt multiple. În cadrul prezentei tratări să relevăm că preocuparea statelor referitor la desfășurarea unor negocieri comerciale eficiente (care să se soldeze cu rezolvarea intereselor lor atât comune, cât și specifice) se evidențiază și în adoptarea imediată a sistemelor de negociere amintite (uzitate în cadrul tratativilor multilaterale ale GATT) în desfășurarea tratativilor bilaterale pentru schimburile comerciale între țări.

Promovarea unor principii noi în relațiile interstatale

Eforturile ce se fac pe plan internațional în scopul soluționării problemelor comerciale ale țărilor în curs de dezvoltare se identifică foarte clar în negocierile bilaterale și multilaterale între state. Bilateral, acordurile și alte înțelegeri între țări urmăresc aplicarea și respectarea principiilor stabilite în înțelegerile multilaterale acționându-se în această direcție prin negocieri.

Multilateral se promovează noi principii și se stabilesc noi reguli de conviețuire pe planul schimburilor economice internaționale.

Declarația adoptată de reuniunea ministerială a GATT la Tokio, în anul 1973 (rezultat al unor ample negocieri), este unul din documentele ce reprezintă rezultatul strădaniilor depuse și pregătirilor minuțioase efectuate de către reprezentanții țărilor membre ale acestui organism, pentru armonizarea unor puncte de vedere, diferite sau chiar contradictorii, ale diverselor state. Această declarație a consemnat înțelegerea țărilor asupra obiectivelor majore ce se impuneau pentru runda de negocieri ce urma să se desfășoare⁵⁾.

S-a negociat și s-a inclus apoi în Declarația de la Tokio și programul de măsuri speciale ce urmau a se aborda în cadrul tratativilor din timpul viitoarei runde, pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în eforturile lor privind creșterea încasărilor din export și promovarea dezvoltării lor economice, stabilindu-se să se urmărească în tot timpul conferinței ce urma, ca orice măsură adoptată să fie compatibilă cu obiectivele și principiile negocierilor comerciale și mai ales cu scopul acțiunilor de negociere în cadrul GATT, liberalizarea schimburilor comerciale⁶⁾.

În cadrul negocierilor pentru stabilirea conținutului „Declarației” s-a convenit și asupra faptului că negocierile comerciale multilaterale constituie un tot unitar, ale cărui elemente trebuie să progreseze concomitent. Prevederea aceasta a vizat în primul rînd realizarea de progrese atât în ce privește produsele industriale, cât și cele agricole, dar și atenționarea asupra interdependenței dintre negocierile comerciale multilaterale și cele privind reforma sistemului monetar internațional, subliniindu-se necesitatea unor eforturi paralele în aceste două domenii⁷⁾.

Este de menționat că „Declarația de la Tokio” a înscris principiile, tehnicile, măsurile, problemele ce au constituit programul negocierilor GATT pe perioada 1973—1975, procedîndu-se sistematic — prin tratative ce s-au soldat cu unele înțelegeri⁸⁾ — la o reexaminare completă a relațiilor comerciale internaționale, depășindu-se obiectivele rundelor precedente în cadrul „Acordului”.

Membră GATT, România a participat la negocieri în cadrul reuniunii ministeriale de la Tokio și apoi la negocierile din cadrul runde ce a urmat. Reprezentanții țării noastre au subliniat că toate țările în curs de dezvoltare, indiferent de sistemul lor

social-economic sau de zonă geografică, trebuie să beneficieze în cadrul acestor negocieri de un tratament special pe bază de nerez reciprocitate, în virtutea necesității stringente a realizării de minuirea decalajului ce separă aceste țări de țările dezvoltate.

Aceste rezultate au putut fi obținute și vor fi probabil îmbunătățite în principal pe calea negocierilor între reprezentanții statelor care în marea majoritate depun o străduință asiduă și permanentă pentru perfecționarea mecanismelor și procedeele folosite în spiritul echității și egalității în cadrul tratativilor internaționale.

Se relevă în actualitate o dorință comună multor state de a practica sisteme convenite de negociere. Importanța negocierilor comerciale a sporit concomitent cu adîncirea diviziunii internaționale a muncii și paralel cu creșterea interdependențelor dintre economiile naționale. În etapa actuală a revoluției tehnico-științifice colaborarea și cooperarea, participarea la diviziunea internațională a muncii, sînt o necesitate pentru dezvoltarea economico-socială a fiecărui stat⁹⁾. În scopul acestei dezvoltări îmbinarea armonioasă a folosirii maxime a mijloacelor umane și materiale proprii cît și extinderea colaborării internaționale sînt o condiție a înlăturării decalajelor economice ce subzistă în lume și afectează grav evoluția economică generală, reducînd în fapt chiar posibilitățile de dezvoltare a țărilor înaintate economic.

Lichidarea subdezvoltării, egalizarea nivelurilor de dezvoltare ale statelor constituie o necesitate obiectivă a progresului general, inclusiv al țărilor avansate, un imperativ al colaborării pe baze noi între toate statele fiind, de asemenea, unul din factorii majori de influență asupra sporirii importanței negocierilor comerciale pe plan internațional.

Soluționarea problemelor amintite impune creșterea rolului organismelor internaționale pentru realizarea pe cale multilaterală a înțelegerilor între state. Promovarea unor relații economice sub semnul egalității reale între state constituie o necesitate obiectivă și se impune în acțiunea conștientă a statelor, materializată în conținutul tuturor relațiilor pe plan mondial și deci în cadrul tratativilor multilaterale, cît și bilaterale

drd. Ioana ERDŐS DUMITRESCU

⁵⁾ — realizarea unei expansiuni și a unei liberalizări mai mari a comerțului mondial, prin suprimarea progresivă a obstacolelor din calea schimburilor și îmbunătățirea reglementărilor comerciale internaționale.

— asigurarea de avantaje suplimentare pentru comerțul exterior a țărilor în curs de dezvoltare, astfel încît să se asigure o creștere și o diversificare a exporturilor lor, grație ameliorării substanțiale a condițiilor de acces pe piețe a produselor interesînd aceste țări și elaborării de măsuri vizînd stabilizarea prețurilor produselor primare la niveluri echitabile și remuneratorii.

Planul de negociere în vederea atingerii obiectivelor runde a prezăcut:

— negocieri vamale, pe baza unor tehnici cu aplicabilitate cît mai generală;

— reducerea sau eliminarea obstacolelor netarifare;

— examinarea posibilităților de diminuare sau suprimare coordonată a tuturor obstacolelor în comerțul din sectoare determinate, ca tehnici complementare de negociere;

— reconsiderarea sistemului multilateral de salvagardare în cazurile de perturbare a piețelor ca urmare a importurilor excesive sau la prețuri joase;

— desfășurarea de negocieri în domeniul agricol, ținînd seama de caracteristicile speciale și problemele acestui domeniu;

— tratarea produselor tropicale ca un sector special și prioritar.

În aceeași declarație s-au consemnat și principiile pe baza cărora s-au desfășurat negocierile în cadrul runde de la Tokio și anume:

— principiul avantajului mutual;

— principiul angajamentului mutual și reciprocității globale (reciprocitate de ansamblu și nu pe anumite sectoare de negociere);

— respectarea clauzei națiunii celei mai favorizate (extinderea automată a concesiilor negociate asupra tuturor țărilor beneficiînd de această clauză).

⁶⁾ Acordarea, în cazurile adecvate, a unei atenții prioritare produselor sau sectoarelor care prezintă interes pentru țările în curs de dezvoltare, în funcție de nivelul dezvoltării lor economice, astfel încît să li se asigure un tratament special, mai favorabil în sectoarele de negociere unde acest lucru este realizabil și potrivit; menținerea și îmbunătățirea „Sistemului generalizat de preferințe” în favoarea țărilor în curs de dezvoltare. De asemenea, în declarație s-a evidențiat importanța acordării unei atenții deosebite situației și problemelor speciale ale țărilor în curs de dezvoltare în ideea acordării acestora a unor avantaje suplimentare.

⁷⁾ Doc. T.D./B./C.5/15. Fonctionnement et effets du système généralisé de préférences Nations Unies, New York, 1974, F. 73, II. D. 16.

⁸⁾ Remarcăm că negocierile au fost dificile datorită intereselor și decalajelor divergente ale unor țări, deosebit ale principalelor puteri economice ale lumii capitaliste, respectiv S.U.A. și Piața Comună. Reprezentanții Pieței Comune au contracarat tot timpul încercările S.U.A. de a se obține eliminarea totală sau reducerea substanțială a taxelor vamale pentru o perioadă mai îndelungată, avînd în vedere că o asemenea măsură ar fi diminuat considerabil importanța CEE și s-au pronunțat pentru o armonizare a nivelului taxelor vamale în diferite țări. Un alt obiectiv direcționat în sensuri opuse a fost comerțul cu produse agricole, care a suscitat din nou puncte de vedere diferite între cele două mari puteri comerciale, respectiv S.U.A. a avut ca obiectiv liberalizarea sensibilă a comerțului cu produse agricole. Piața Comună a considerat însă că principiile și mecanismele politicii sale agricole nu pot constitui obiect de negociere în cadrul GATT.

⁹⁾ A se vedea Programul Partidului Comunist Român — Editura politică, București, 1975, p. 181.

³⁾ Doc. T.D./6/rev. 1, Evaluation des effets des négociations Kennedy sur les obstacles tarifaires — Rapport du Secrétaire général de la CNUCED, Nations Unies, New York, 1968 : F. 68, II. D. 12.

⁴⁾ Doc. T.D./B./C.5/15, Fonctionnement et effets du système généralisé de préférences. Choix d'études présentées au Comité spécial de préférences à sa cinquième session, Genève, 3—13 aprilie 1973, Nations Unies, 1974 ; F. 73, II. D. 16.

Centenarul independenței

MUTAȚIILE SURVENITE
ÎN VIAȚA SOCIAL-POLITICĂ
ÎN CONDIȚIILE INDEPENDENȚEI DE STAT
A ROMÂNIEI (II)

Țărănimea — o mare forță revoluționară

ÎN CONDIȚIILE dezvoltării societății românești la începutul secolului nostru, problema agrară a dobândit o importanță din ce în ce mai mare. Situația grea a țărănimii, menținerea moșiilor, a puternicelor rămășițe feudale, constituiau o frână în calea progresului social-economic. Răscoalele țărănești aveau un caracter endemic, zguduind cu tărie mai mare sau mai mică edificiul burghezo-moșieresc. Mișcările țărănești din acea epocă au culminat cu marea răscoală din primăvara anului 1907, care a dovedit existența unor mari energii revoluționare în rândurile țărănimii, înscriind una din paginile glorioase ale luptei sociale a poporului român.

Socialiștii români, mișcarea muncitorească, opinia publică progresistă din țară și din străinătate, s-au pronunțat de partea țărănimii împilate, împotriva căreia aparatul de stat burghezo-moșieresc s-a năpustit cu toată cruzimea. Apelul „Către concentrați și rezerviști”, publicat de M. Gh. Bujor, îi chema pe soldați — în termen sau concentrați — să nu tragă în țărani, indemnându-i: „Dacă va fi nevoie și dacă va fi cu putință — dați-vă de partea răsculaților”, pentru a lupta „contra dușmanului comun?”.

În aceiași timp muncitorii organizați și-au manifestat sprijinul față de țărănime fie prin acțiuni spontane — ca cele de pe Valea Prahovei, de la Pașcani și din alte locuri, unde muncitorii s-au alăturat țărănilor răsculați — fie prin întruniri și greve de protest împotriva repressiunilor. Așa cum se arată în Programul Partidului Comunist Român, în cursul desfășurării răscoalei „s-au manifestat pentru prima dată în mod mai activ colaborarea și solidaritatea în luptă a muncitorimii cu țărănimea, prevestind zorii alianței muncitorești—țărănești ce avea să devină cea mai puternică forță socială și politică a societății noastre”.

După marea răscoală din 1907, continuă să se accelereze procesul de consolidare continuă a pozițiilor burgheziei în cadrul coaliției burghezo-moșierești și slăbirea pozițiilor moșierimii, concretizată în decăderea, pe plan politic, a partidului conservator. Acesta s-a dovedit total neputincios în fața furtunii revoluționare și a cedat puterea liberalilor. Ruinați în lupte interne, determinate de rivalități personale pentru șefie, divizați în mai multe fracțiuni, incapabili de a înțelege și a acționa în sensul dezvoltării istorice, după 1907 conservatorii au intrat într-o agonie lentă, dar ireversibilă. Intemeierea partidului conservator-democrat al lui Take Ionescu, format mai ales din ramura burgheză a partidului conservator, a adâncit degringolada conservatorismului în general.

După 1907 se distinge o mai accentuată diferențiere a liberalilor, adepți ai reformelor menite să salveze ce se mai putea decât să piardă totul, față de conservatori, refractari la orice încercare de inovații în sistemul politic și social. Măsurile luate de liberali după 1908 — limitarea arenzilor și a cuantumului învoielilor agricole, crearea „Casei rurale” etc — au avut darul de a facilita dezvoltarea relațiilor capitaliste la sate, răscoala din 1907 având astfel un rol progresist, contribuind la dezvoltarea economică, socială și politică a țării.

Această mare răscoală și cele care i-au precedat timp de multe secole, ca și lupta țărănimii împotriva cotropitorilor stră-

ini, în care ea a dus greu bătăliilor, lupta ei pentru unirea țărilor române, pentru cucerirea independenței de stat, se regăsesc în aprecierea din Programul Partidului Comunist Român, anume că: „Multă vreme, de-a lungul milenarei existențe a poporului român, țărănimea a reprezentat cea mai importantă forță socială a progresului. Lupta de clasă a țărănimii, a maselor populare împotriva asupririi a constituit factorul fundamental al tuturor transformărilor sociale, al înaintării poporului nostru pe calea progresului economico-social și a eliberării naționale”.

După răscoala din 1907, teama ca astfel de evenimente să nu se mai repete, i-a făcut pe liberali să elaboreze în 1913—1914 și să aducă spre dezbateri în Corpurile legiuitoare un proiect de reformă agrară și electoorală. Raportorul asupra acestor proiecte, C. Stere, mărturisese deschis „Enorma gravitate” a problemei agrare; referindu-se la 1907 el sublinia că răscoalele „au zdruncinat temeliele statului” și că scopul reformelor propuse era de „a înlătura primejdia sub a cărei grijă trăim”.

Firește, aici mai era vorba și de faptul că astfel de modificări de structură ale societății românești erau avantajoase pentru burghezie, clasă legată de dezvoltarea industriei, comerțului și transporturilor.

Îată cum, lupta țărănimii avea să forțeze principală clasă dominantă să caute o modalitate de rezolvare a problemei agrare, a acordării unor drepturi și libertăți democratice mai largi etc. Este limpede că 1907 își exercita peste ani de zile influența lui pozitivă asupra dezvoltării țării.

Aceste proiecte au întâmpinat o ură înverșunată din partea conservatorilor, ca exponenți ai marilor moșieri. Monarhia a făcut în anii 1910—1913 o ultimă încercare de a salva de la dispariție acest partid, aducându-l la putere și cerind liderilor săi să realizeze „marea împăcare” între diferitele fracțiuni conservatoare. Acesta a fost doar un balon de oxigen administrat unui muribund și care i-a mai prelungit doar agonia. Procesul de disoluție al partidului marilor moșieri era atât de avansat, poziția lor ultrareacționară față de reformele liberale atât de discreditată în masa alegătorilor, încât era suficient un șoc mai violent pentru a face să eșueze corabia conservatoare.

Acest naufragiu a survenit după izbucnirea primului război mondial, când conducătorii cei mai proeminenți ai partidului — P.P. Carp în primul rând, Titu Maiorescu, Al. Marghiloman — declarându-se adepți ai intrării României în război alături de Puterile Centrale s-au pomenit solitari, fără aderenți. Mai mult decât atât, Take Ionescu, Nicolae Filipescu, vrind să steargă această impresie lăsată de poziția progermană a lui P.P. Carp et Co. și să se uite poziția lor înverșunată împotriva proiectelor de reformă liberale, făceau o propagandă asiduă în vederea intrării României în război alături de Antantă.

Adăugate la celelalte rivalități — atât personale cât și politice — aceste divergențe au dus la descompunerea partidului conservator în mod oficial prin constituirea „naționaliștilor” în grupare politică aparte.

Dezvoltarea tot mai accelerată pe cale capitalistă, deschisă cu cîteva decenii în urmă, accentuarea caracterului burghez al economiei, făceau ca partidul marilor latifundiari să nu mai aibă nici o rațiune de existență, să fie o excrescență politică inutilă în corpul viguros al națiunii române care se pregătea să înfăptuiască pasul următor după Independență: unirea tuturor românilor într-un stat național unitar.

Clasa muncitoare — exponentă a aspirațiilor întregului popor muncitor

ÎN CONTEXTUL efectelor pozitive pe plan național ale cuceririi independenței în 1877, un rol important l-a avut lărgirea posibilităților de activitate și afirmare a mișcării muncitorești și socialiste. În anii care au urmat, proletariatul, forța cea mai înaintată a societății, purtătoare consecventă a idealurilor de progres, de libertate socială și națională, a cunoscut ample și însemnate mutații politico-ideologice. Este semnificativ faptul că ponderea muncitorilor de fabrică înregistra la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui următor o creștere de aproape 15 ori față de pericada dinaintea războiului de independență. În vreme ce între 1866—1877 s-au înființat, în medie, câte 8 fabrici anual, în perioada 1887—1893 s-au deschis anual 14 fabrici, după 1893 ritmul fiind și mai intens. În pragul veacului nostru, aproximativ 30 la sută din numărul total al clasei muncitoare era reprezentat de proletariatul modern de fabrică, s-au dezvoltat și au apărut noi centre muncitorești, în frunte situându-se orașul București, Capitala țării, în care lucrau peste 25 la sută din totalul muncitorilor ocupați în marea industrie.

Programul P.C.R. arată cu claritate, referindu-se la acest proces istoric prezis: „Unul din procesele sociale cele mai importante care marchează evoluția societății românești în această perioadă este dezvoltarea și intrarea fermă în arena vieții politice a tinerei clase a proletariatului industrial — clasa cea mai înaintată a țării. Proletariatul devine tot mai mult purtătorul idealurilor celor mai revoluționare ale maselor populare, exponentul aspirațiilor vitale ale întregului popor muncitor spre dezvoltarea patriei pe calea progresului, spre o viață liberă și demnă, spre făurirea unității naționale și cucerirea independenței de stat¹¹).

În condiții grele materiale și politice, conștientizarea clasei muncitoare a evoluat rapid, proletariatul devenind „exponentul aspirațiilor întregului popor muncitor, interesele sale corespunzând pe deplin cu interesele tuturor oamenilor muncii, cu cerințele obiective ale dezvoltării societății¹²).

Un rol deosebit în ridicarea conștiinței de clasă a muncitorilor, a spiritului lor revoluționar, l-a avut răspîndirea socialismului științific care, încă de la începuturile sale, a avut un profund ecou în mișcarea noastră revoluționară. Ca expresie a dezvoltării mișcării muncitorești și socialiste, încep, încă din deceniile al VII-lea și al VIII-lea ale secolului trecut, să se creeze asociații și cluburi muncitorești, iau ființă cercuri socialiste, apar o serie de publicații. Un moment important în procesul de organizare a proletariatului l-a constituit înființarea, în 1827, a „Asociației generale a lucrătorilor din România“, care își propunea pentru prima oară să realizeze unirea pe scară națională a muncitorimii. După numai un an de la crearea acestei organizații, guvernul conservator condus de Lascăr Catargiu, a desființat-o.

În perioada următoare, organizarea muncitorilor a evoluat cu repeziune, de la asociațiile simple de întraajutorare la organizațiile sindicale, bazate pe principiul luptei de clasă, concomitent avînd loc răspîndirea tot mai largă a ideilor marxiste.

Un rol important în răspîndirea ideilor socialiste în România, în clarificarea problemelor social-politice, l-a avut lucrarea lui C. Dobrogeanu-Gherea „Ce vor socialiștii români?“, apărută în 1886, ea constituind, de fapt, primul program marxist al socialiștilor din țara noastră. Însușirea marxismului de către elementele înaintate ale clasei muncitoare a dus la intensificarea luptei pentru crearea organizațiilor politice ale proletariatului. În 1887 au luat ființă la București și la Iași, ulterior la Galați, Bacău și în alte centre de pe întreg cuprinsul țării, cercuri muncitorești, primele organizații cu caracter politic ale clasei muncitoare.

Militînd pentru interesele materiale și intelectuale ale muncitorimii, cercurile muncitorești au sprijinit grevele și luptele muncitorilor, au participat la alegerile parlamentare care au avut loc îndată după crearea lor și s-au manifestat activ în timpul puternicei răscoale a țărănilor din primăvara anului 1888.

Crearea, în 1893, a Partidului social-democrat al muncitorilor din România, pe baza principiilor socialismului științific „a ridicat pe o treaptă superioară lupta clasei muncitoare, a sporit rolul ei în întreaga dezvoltare social-economică a țării“. ¹³ Partidul clasei muncitoare din țara noastră — făurit din 1893 — a înscris de la început pe steagul său, alături de eliberarea celor ce muncesc din lanțurile exploatații și asupririi burghezo-moșierești, țelul apărării libertății, independenței și integrității țării. „Cînd viața României, ca stat neatîrnat, ar fi amenințată — scria Ioan Nădejde — socialiștii români și-ar face datoria, dîndu-și viața pentru patria lor“. ¹⁴

Atenția socialiștilor români, în problemele externe, era îndreptată spre relațiile internaționale, întrucît independentă după ce fusese cucerită, trebuia să fie consolidată și apărată de eventualele pericole care încă nu dispăuseră. „Statele cele mici și slabe — scria încă în 1883 Ion Ghica — își păstrează independența lor prin înțelepciunea oamenilor politici ce posedă...“ ¹⁵

Deși destrămarea vremelnică a partidului clasei muncitoare în 1899, a dat o lovitură mișcării muncitorești organizate, acest act nu a putut să împiedice continuarea afirmării ei. Parte înaintată a proletariatului, militanți revoluționari ca I.C. Frim, Ștefan Gheorghiu, M. Gh. Bujor, Al. Constantinescu, V. Anghel și alții, au desfășurat o susținută activitate în vederea refacerii mișcării muncitorești din România.

Rezultat al luptei neconținute duse de muncitori sub conducerea elementelor lor înaintate, reorganizarea partidului în 1911 a însemnat o importantă victorie a clasei muncitoare. Realizată prin forțele proprii ale mișcării socialiste, Partidul Social-Democrat a inițiat și condus acțiunile muncitorești din perioada dinaintea primului război mondial, a făcut ca proletariatul să se afirme și mai mult ca cea mai înaintată forță politică din România.

Este grăitoare în acest sens însăși evoluția ideilor cu privire la clasa muncitoare și la evoluția luptei sale. Prefacerile adîncite prin care trecea România după Independență au făcut ca luptele clasei muncitoare să fie, inițial, pînă la un punct, ignorate, nesocotite, ca ceva minor, pentru că odată cu accelerarea dezvoltării industriale, această optică să se modifice prin luarea în considerare a potențialului revoluționar al clasei revoluționare materializată și în numeroasele măsuri represive ale guvernărilor lor împotriva proletariatului (legea meseriilor din 1902, represiunile din 1907—1908, legea Orleanu din 1909, 13 iunie 1916 la Galați etc.). În ajunul primului război mondial, deși numeric este era încă puțin dezvoltată, clasa muncitoare era cea mai combativă forță revoluționară a societății românești, cu perspective mari de dezvoltare.

Preluînd de la înaintași tradițiile luptei pentru independență, clasa muncitoare le-a ridicat pe o treaptă superioară, fiind pe cele mai avansate poziții ale celor care luptau pentru realizarea statului național unitar în primele două decenii ale secolului al XX-lea.

Crearea în 1921 a Partidului Comunist Român — bazat pe concepția științifică a materialismului istoric — a făcut ca proletariatul să devină stegarul luptei pentru salvarea suveranității și independenței naționale a României, partidului revărsîndu-i misiunea de a conduce lupta poporului pentru transformarea democratică a societății românești și pentru bararea ascensiunii fascismului.

Îndeplinindu-și glorios rolul său istoric din acea perioadă partidul a realizat o largă unitate a tuturor forțelor care și pronunțau pentru răsturnarea dictaturii militarofasciste, întărind colaborarea sa cu forțele militare, a pregătit și a dus la victorie insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, de la 23 August, care a deschis poporului român calea pentru a-și lua pe deplin soarta în propriile sale mâini.

Ca o concluzie a bimilenarei sale istorii găsim cum nu se poate mai potrivite cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu și anume că: „Greutățile prin care a trecut poporul român, adversitățile pe care le-a înfruntat, precum și victoriile pe care le-a cucerit în momentele de răscruce ale existenței sale demostrează în mod incontestabil că un popor hotărît să-și apere glia, libertatea și neatîrnarea, decis să nu precupească nimic pentru a-și afirma drepturile inalienabile, pentru a-și cuceri un loc demn sub soare, nu poate fi înfrînt și înghițit de nimeni și de nimic, niciodată“. ¹⁶

prof. dr. N. PETREANU
conf. dr. N. HUSCARIU

¹¹ „România Muncitoare“ nr. 50, din 11—18 martie 1907.

¹² Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism Editura politică, București, 1975, pag. 36.

¹³ *Idea*, pag. 31.

¹⁴ *Dezbaterile Senatului*, 1914, sesiunea extraordinară, pag. 17—18.

¹⁵ Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, București, 1975, pag. 32.

¹⁶ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul desăvîririi construcției socialiste. Rapoarte, cuvîntări, articole, vol. I, Editura politică, București, 1968 pag. 343.

¹⁷ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism Editura politică, București, 1975, pag. 35.

¹⁸ „Munca“, nr. 14 din 5 iunie 1894.

¹⁹ *Antologia gîndirii românești. Secolele XV—XIX, partea I-a*, Editura politică, București, 1967, pag. 442—443.

²⁰ Nicolae Ceaușescu, Expunere prezentată la sărbătorirea centenarului proclamării independenței de stat a României, Editura Politică, 1977, pag. 21.

FORUMUL MONDIAL AL DEMOGRAFILOR

LUNA trecută a avut loc, la Ciudad de Mexico, cel de-al XVIII-lea Congres general al Uniunii internaționale pentru studiul științific al populației. Prestigioasă manifestare științifică, acest congres a concentrat informații cuprinzătoare asupra statutului actual al demografiei, a tendințelor ce s-au instalat în ultimii ani în domeniul studiilor privind populația, ca obiect interdisciplinar. Mai întâi, câteva cuvinte despre Uniunea internațională pentru studiul științific al populației (U.I.S.S.P.). Înființată printr-o hotărâre adoptată la prima Conferință mondială a populației (1927), într-o perioadă în care problema populației a început să genereze un interes deosebit la scară națională și internațională, U.I.S.S.P. a devenit treptat cea mai cuprinzătoare organizație științifică a demografilor și a specialiștilor din alte științe care s-au preocupat de populație. În prezent, U.I.S.S.P. numără peste 1250 de membri, provenind din 95 de țări. Alături de demografi, U.I.S.S.P. include cele mai variate categorii de oameni de știință: economiști, sociologi, istorici, geografi, antropologi, ecologi, urbanisti, biologi și geneticieni, biometricieni, statisticieni, medici, atestând și în felul acesta caracterul multi și interdisciplinar al studiului populației. U.I.S.S.P. are statut de organ consultativ pe lângă Consiliul Economic și Social al O.N.U. și U.N.E.S.C.O.

În evoluția activității U.I.S.S.P. pot fi consemnate câteva momente semnificative care marchează însăși istoria demografiei ca știință. Perioada pînă la cel de-al doilea război mondial se caracterizează prin ponderea relativ ridicată a tendințelor biologice în interpretarea fenomenelor demografice, fiind dominată de biologi și matematicieni ca R. Pearl, L. J. Reed, P. Fairchild, A. J. Lotka. Este epoca redescoperirii curbei logistice ca „lege” de evoluție a populației, dar și a formulării modelelor de populație stabilă (A. J. Lotka), a dezvoltării funcțiilor biometrice. Nu au lipsit, firește, nici tendințele de interpretare economică și sociologică a populației, dar ponderea acestora este relativ redusă. Schimbarea cea mai semnificativă se produce după cel de-al doilea război mondial, odată cu apariția tinerelor state eliberate de colonialism, cu problematica atît de caracteristică țărilor în curs de dezvoltare, generată de așa-numita „explozie demografică”. În acești ani s-au formulat și s-au dezvoltat teoriile privind „tranziția demografică” ca încercări de a explica evoluția mortalității și fertilității, fazele acesteia, pentru a se putea ajun-

ge la formularea unui model predictiv pentru țările în curs de dezvoltare, care să permită estimarea momentului cînd fertilitatea se va adapta la curba de scădere a mortalității, cînd se va restabili echilibrul demografic la nivelurile mai scăzute ale mortalității și natalității. Marile progrese ale ciberneticii și teoriei sistemelor au început să fie aplicate — cu mult folos — în demografie, în special în domeniul ca elaborarea de modele matematice, metode de simulare, teoria proceselor stohastice în demografie, perfecționarea metodelor de prognoză și proiectare demografică.

Momentul de cotitură în interpretarea problemelor populației l-a constituit, fără îndoială, Conferința Mondială a populației, organizată de O.N.U., și ale cărei lucrări s-au desfășurat în august 1974, la București. Fiind prima conferință mondială cu caracter interguvernamental și punînd în centrul problematicii raportul „populație-dezvoltare” și necesitatea formulării explicite a politicilor demografice naționale, Conferința a accentuat caracterul interdisciplinar al studiului populației și a atras atenția oamenilor de știință asupra necesității de a găsi soluții concrete pentru rezolvarea problemelor cu care sînt confruntate țările în curs de dezvoltare.

Această nouă orientare s-a resimțit și la Congresul general al U.I.S.S.P. din Mexic. Să remarcăm, în primul rînd, că la acest congres au participat peste 700 de specialiști din zeci de țări, fiind reprezentate de asemenea și numeroase organisme ale O.N.U. Evocarea frecventă a Conferinței Mondiale a populației de la București și a „Planului mondial de acțiune în domeniul populației”, adoptat la Conferința Mondială, a dominat spiritul lucrărilor actualului congres. Abordarea cercetărilor demografice în strînsă conexiune cu problematica dezvoltării a devenit o tendință dominantă. Mărturie stă și organizarea unor reuniuni pe teme ca „Modelele alternative viitoare ale creșterii demografice și dezvoltării”, condusă de M. Mesarović și „Proiectările demografice ale O.N.U.” Cît privește sesiunile speciale, ele s-au axat pe domeniile clasice ale demografiei (mortalitate, migrație și urbanizare, planificarea familiei, metode de analiză demografică), dar multe din ele au fost consacrate populației și economiei, creșterii demografice, politicii demografice, statutului femeii.

Tematica bogată și diversă a Congresului permite totuși identificarea cîtorva **tendințe majore**. Un interes evident pricritar a înregistrat problematica politicii demografice și a raportu-

lui „populație-dezvoltare”, în care aportul economiștilor și sociologilor a fost deosebit de important. Congresul a reliefat de asemenea necesitatea intensificării cercetărilor de demografie a familiei — domeniu, în mare măsură, neglijat în trecut — prin abordarea studiului „cicului de familie” și a observării longitudinale a familiei. Este locul de a menționa că în ultimii ani se remarcă tendința de trecere de la macroanalitic (populație totală și fenomene demografice la scară națională) la microanalitic (familie). Se pune un accent tot mai mare pe teoriile economice ale factorilor fertilității, a modelelor econometrice ale familiei, cu realizarea „costului copilului” în cadrul deciziilor de a avea un copil, dar și pe teoriile psihologice și culturale. Nu mai puțin semnificativ este intensificarea studiilor de demografie istorică în special în țările dezvoltate, considerată indispensabilă pentru înțelegerea tendințelor demografice actuale și a perspectivelor. Amintim că la începutul lunii septembrie a avut loc un colocviu internațional de demografie istorică la Cluj-Napoca.

Cît privește analiza demografică propriu-zisă, preocupările se axează preponderent (ca și în cadrul Congresului) asupra interpretării sistemice a populației, a modelelor demo-economice, a metodelor de simulare și de prognoză demografică. Următorul congres general va avea loc în anul 1981. Pînă atunci însă se vor desfășura activitățile diferitelor comitete ale U.I.S.S.P., iar în anul 1978 este prevăzută Conferința specială de la Helsinki intitulată: „Mutații economice și demografice; perspectivele anilor 1980”, care va debata în principal temele: populația, resursele și mediul înconjurător; populația și noua ordine economică internațională; strategii pe termen lung privind dezvoltarea economică și demografică.

Numeroase sugestii oferă lucrările Congresului pentru studiile asupra populației în țara noastră. Principala orientare — după părerea noastră — ar trebui s-o constituie studiul aprofundat al raportului dintre populație și dezvoltare, întreprins de pe pozițiile mai multor științe, și care să pună la dispoziție informații științifice suplimentare politicilor în domeniul populației.

Vladimir TREBICI

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

EVOLUȚIA postbelică a teoriei burgheze despre relațiile internaționale a fost caracterizată de o serie de divergențe metodologice. Aceste divergențe au devenit tot mai evidente în ultimul timp, pe fondul intrării capitalismului mondial într-o nouă etapă a crizei sale generale, în condițiile accentuării crizei vechii ordini internaționale. Impunând unor gânditori mai realiști efortul de a depăși aceste divergențe, stimulând orientarea lor spre o abordare complexă, planetară, sistemică, istorică și structurală, aceștia s-au apropiat de natura reală a proceselor respective. În ciuda unor limite inerente, s-au creat astfel însemnate posibilități de dialog constructiv cu gânditorii nemarxiști în direcția făuririi unei noi ordini internaționale. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „înlăptuirea noii ordini economice, obiectiv major al zilelor noastre, trebuie să fie rodul înțelegerii și colaborării tuturor statelor, atît în curs de dezvoltare, cît și avansate...”.

O încercare meritorie de a depăși tratarea burgheză tradițională („economicistă și tehnicistă”) a relațiilor internaționale, de a reuni criteriul eficienței cu criteriul echității, de a surprinde „domeeniile critice” ale politicii internaționale a țărilor capitaliste și de a descoperi rădăcinile economice ale „dreptății între națiuni”, o face J.N. Behrman. Împotriva opiniilor burgheze tradiționale care absolutizau criteriul eficienței economice în relațiile internaționale (creșterea economică), ocolind criteriul echității (repartitia venitului între națiuni) și făcînd apologia forțelor spontane ale pieței capitaliste, J. N. Behrman observă, pe bună dreptate, că „A spune «lăsați piața să decidă» înseamnă a ocoli recunoașterea faptului că ea nu va face altceva decît să perpetueze nedreptățile care existau anterior; piața singură nu poate să înlăptuiască dreptatea. Dar un sistem drept poate să folosească în mod efectiv regulile de funcționare ale pieței”¹⁾. Spre deosebire de experții burghezi care supraapreciază eficacitatea tehnicilor monetare în restabilirea

CRIZA VECHII ORDINI INTERNAȚIONALE ÎN VIZIUNEA UNOR ECONOMIȘTI NEMARXIȘTI CONTEMPORANI (II)

echilibrului economiei capitaliste la scară națională și mondială, J. N. Behrman constată că „Sistemele monetare existente creează nedreptăți prin denaturarea deciziilor și prin modificarea inevitabilă a poziției relative a indivizilor și a grupurilor unele față de altele. Inflația este, deci, o nedreptate prin ea însăși... Rafinamentele regulilor de comerț sau mecanismele tehnicii monetare nu au nici o legătură cu problema (echității în relațiile economice internaționale — n.n.s). Fiind simple mecanisme, ele nu pot să facă mai mult decît să reflecte dreptatea sistemului și dacă nedreptatea există, ele par să accentueze nedreptățile”²⁾. În concluzie, N. Behrman semnaleză totala nepotrivire dintre aserțiunile teoriei burgheze tradiționale privind relațiile internaționale și rezultatele practice ale vechii ordini internaționale.

Un însemnat pas înainte în dezvoltarea curențelor vechii ordini internaționale se constată în lucrarea „Omenirea la răspîntie” (1974), semnată de M. Mesarović și E. Pestel. Cei doi autori condamnă risipa de resurse care a însoțit „creșterea neechitabilă și nediferențiată” sau „cance-

roasă” din țările capitaliste, dar în același timp resping și strategia simplistă inacceptabilă la scară mondială a „creșterii zero”, propunînd în schimb „creșterea organică” sau planificată, diferințiată după condițiile concret-istorice ale diferitelor țări ale globului pămîntesc și întemeiată pe abordarea sistemică a acestei probleme („modelul cu mai multe nivele al sistemului mondial”). Premisa majoră a opțiunii strategice făcute de Mesarović și Pestel o constituie „sindromul de criză mondială” (riguros vorbind „de criză a sistemului mondial capitalist”), ale cărui dimensiuni le-au schițat preluînd metafora aisbergului, respectînd ideea potrivit căreia criza energetică este numai o mică parte superficială a unei crize mult mai profunde și cuprinzătoare (a economiei capitaliste la scară mondială), ale cărei dimensiuni și consecințe pe termen lung nu sînt încă bine cunoscute: „Sub fața apelor pe care navigăm se află faptul dur și neplăcut că secțiunile resurse de neînlocuit într-un ritm care pur și simplu nu poate fi menținut în criza de energie nu este decît o repetiție generală a unei drame pe care într-o bună zi vom fi nevoiți s-o vedem jucată pe o scară mult mai mare”³⁾. Încercînd să discearnă natura, dimensiunile și perspectivele „crizelor globale” (mai concret a crizelor din societatea capitalistă privitoare la scară mondială), cei doi autori vorbesc de „crizele inerente decalajului economic (între bogați și săraci, între națiuni bogate și națiuni sărace — n. ns.)”, care „nu numai că persistă, dar se și înrăutățesc. Ei arată că „actualele crize nu sînt temporare, ci reflectă o tendință durabilă inerentă tipului tradițional (burghez — n. ns.) de dezvoltare”. Este adevărat că autorii cităși ocolesc legătura dintre aceste crize și dominația proprietății private capitaliste în lumea burgheză. Opinia lor este inacceptabilă și în unele probleme de strategie, ca, de pildă, în cazul contrapunerii metafizice a independenței naționale interdependențelor dintre națiuni. În ciuda acestor limite, ei au ses-

FIȘE

REPARTIZAREA TERITORIALĂ A INDUSTRIEI

prof. univ. dr. VASILE RAUSSER

Membru al Secțiunii de Științe Sociale și Politice

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București, 1977

Șirul volumelor din Editura Academiei R.S.R. s-a îmbogățit recent cu o nouă și interesantă apariție: lucrarea „Repartizarea teritorială a industriei”, de un colectiv de autori, sub conducerea prof. univ. Vasile Rausser.

membru al Academiei de Științe Sociale și Politice. Folosind un bogat instrumentar științific, sintetizat în numeroase tabele și grafice, cartea abordează una din problemele celor mai importante ale dezvoltării economico-sociale a României de astăzi, și anume dezvoltarea echilibrată a forțelor de producție — și în acest cadru cu deosebire a industriei, a unor ramuri industriale principale — pe întreg teritoriul țării. O asemenea orientare este tratată pe de o parte ca un mijloc de susținere a dezvoltării eficiente și echilibrate a economiei, ca un mijloc de creare a unor condiții optime pentru modernizarea structurilor economiei, iar pe de altă parte ca o cale principală de ridicare a nivelului de trai și civilizației oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, ca un mijloc de înlăptuire cît mai deplină a finalității social-umane a întregii politici a partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În carte

se fac interesante considerații privind criteriile de fundamentare economico-socială a dezvoltării teritoriale a industriei în contextul modelului macroeconomic al dezvoltării.

Pledoarie pentru progresul tehnic

● Bernard Delapalme, președintele Asociației franceze de cercetare tehnică, se ridică, în articolul Savoir se servir du progrès (Să știm să beneficiem de progres), apărut în LE MONDE din 14 septembrie a.c., împotriva celor care nu văd în progresul tehnic decît consecințele sale negative, care în plus ar fi adesea doar „imaginare” sau „simple previziuni”. Autorul afirmă cu tărie că, dimpotrivă, progresul tehnic este un mijloc de neînlocuit pentru rezolvarea problemelor de o complexitate extremă pe care le întîmpină în prezent „societățile noastre”. Fără a cădea în abstractia de această absolutizare, care nu ține seama de

faptul că problematica societăților „noastre” (cu alte cuvinte capitaliste) nu este doar de ordin tehnic, ci prioritar social-structural, pledoaria lui B. D. este pentru promovarea științei și tehnicii ni se pare justificată. După autor, a vedea în primul rînd efectele nedorite ale tehnicii înseamnă a pune problema de-andoaselea. Chiar efectele negative nu pot fi înlăturate decît prin știință și tehnică. S-a mai auzi ici-colo vorbindu-se de vechea dispută dintre știința fundamentală și cea aplicativă. Problemele sînt într-atît de complexe afirmă B.D. încît nu pot fi rezolvate decît avînd în vedere lași timp o cantitate și o calitate convenabilă din una și din alta și, în plus, un potențial industrial și comercial care este poate, cel mai important și cel mai greu de dobîndit.

in mod just că „soluțiile nu pot fi obținute prin mijloace tradiționale”, că este necesară „o examinare simultană a tuturor aspectelor evoluției omenirii, de la viziunile și atitudinile individuale până la condițiile ecologice și de mediu”, că pentru rezolvarea acestor crize se cere, printre altele, „o nouă ordine economică mondială”, că lichidarea decalajului „din Nord și Sud, dintre bogați și săraci” este „o chestiune de interes comun universal”⁴⁾.

Analiza crizei vechii ordini internaționale este amplificată și adâncită în lucrarea „Restructurarea ordinii internaționale” (1976), elaborată de un grup de 22 cercetători din diverse țări ale lumii, sub conducerea cunoscutului economist și econometrician olandez Jan Tinbergen. Principalele simptome ale crizei vechii ordini sunt considerate: puternicele dezechilibre care se manifestă în mecanismul de funcționare al actualelor relații internaționale, modelate după interesele țărilor industrializate, precum și gravele inegalități care există între indivizi și națiuni, în ce privește volumul venitului de care dispun și deci nivelul de trai la care au acces, poziția, rolul și perspectivele lor. Raportul Tinbergen arată că avem de-a face, cu două lumi esențial diferite, iar deosebiriile dintre acestea continuă să se accentueze. Una este lumea celor bogați, cealaltă este lumea celor săraci, unită prin moștenirea suferinței comune. O cortină a sărăciei desparte cele două lumi din punct de vedere material și filozofic. Una din lumi este științifică, are date de carte, cealaltă este profund alfabetată; una este industrializată și urbanizată, cealaltă este predominant agrară și rurală; una este orientată spre progres, cealaltă se zbate să supraviețuiască. În lumea bogată există preocuparea pentru calitatea vieții, iar în lumea săracă pentru viața însăși, care este amenințată de boală, foamete și subnutriție.

În lumea bogată există preocupare pentru conservarea resurselor care nu se re-

înnoiesc și pentru cărți savante scrise în legătură cu modul cum ar trebui menținută lumea în stare staționară. În lumea săracă există neliniște nu în legătură cu epuizarea resurselor, ci în legătură cu exploatarea și repartitia lor în folosul întregii omeniri și nu numai în folosul citorva națiuni privilegiate. În timp ce lumea bogată este preocupată de implicațiile activităților ei poluante asupra sistemelor de susținere a vieții, lumea săracă este preocupată de poluarea sărăciei, deoarece problemele ei iau naștere nu dintr-un exces de dezvoltare și tehnologie, ci din lipsa de dezvoltare și tehnologie⁵⁾.

Rădăcinile acestor contraste izbitoare și îngrijorătoare pe termen lung nu sînt întâmplătoare și nici legate de cauze temporare sau conjuncturale, ci constau în viciile de structură ale vechii ordini internaționale, generatoare de inegalități și inechități la scară națională și mondială. În această privință, Raportul Tinbergen recunoaște în mod curajos faptul că „Acțiunea criză din economia mondială și din relațiile între națiuni este o criză a structurilor internaționale. Ambele lumi sînt confruntate cu un sistem în esență bolnav care nu poate fi vindecat prin expediente de prim ajutor economic. Schimbările marginale nu vor fi suficiente. Sînt necesare schimbări instituționale fundamentale, bazate pe recunoașterea interesului comun și a grijii reciproce într-o lume tot mai interdependentă. Este necesară o nouă ordine internațională în care toți să beneficieze de pe urma schimbării”⁶⁾.

Faptul că cheia explicării și soluționării gravelor probleme cu care este confruntată omenirea în zilele noastre trebuie căutată în domeniul social-politic și nu în natură, în instituțiile economice, sociale și politice, și nu în penuria de resurse naturale, este recunoscut și în lucrarea „Viitorul economiei mondiale” (1977), studiu coordonat de cunoscutul economist și econometrician american W. Leontief, sub egida O.N.U. În această lucrare, se arată,

printre altele, că „Principalele limite în calea unei creșteri economice susținute și a unei dezvoltări accelerate, sînt mai degrabă de ordin politic, social și instituțional, decît de ordin fizic. Nu există bariere fizice de netrecut în secolul douăzeci în calea dezvoltării accelerate a regiunilor în curs de dezvoltare... Pentru a asigura dezvoltarea accelerată sînt necesare două condiții generale: în primul rînd, profunde schimbări interne pe plan social, politic și instituțional în țările în curs de dezvoltare și, în al doilea rînd, schimbări esențiale în ordinea economică internațională. O dezvoltare accelerată care să ducă la micșorarea decalajului dintre venitul țărilor în curs de dezvoltare și al țărilor dezvoltate poate fi realizată numai prin combinarea ambelor condiții. Evident, că fiecare din ele luată separat este insuficientă, dar, dacă se vor dezvolta mîna în mîna, ele vor putea să producă rezultatul dorit”⁷⁾.

Convergența unui număr crescînd de economiști nemarkși în direcția recunoașterii unor vicii de structură a vechii ordini internaționale și a propunerii unor schimbări radicale în relațiile internaționale dovedesc acuitatea unor măsuri hotărîte în direcția restructuringii ordinii economice și politice internaționale, pentru care militază cu atîta fermitate partidul nostru.

Sultana SUTĂ-SELEJAN

1) J.N. Behrman: Toward a New International Economic Order, The Atlantic Institute for International Affairs, The Atlantic Papers, nr. 3/1974, Paris, p. 10.

2) Idem, p. 11-12.

3) M. Mesarovic și E. Pestel: Omenirea la răspîntie, Editura politică, București, 1975, pag. 17-18.

4) Idem, pag. 151-155.

5) Reshaping the International Order, Jan Tinbergen, coordinator. A Report to the Club of Rome, E.P. Dutton and Co. Inc., New York, 1976, pag. 19.

6) Idem, pag. 21.

7) The Future of the World Economy, A United Nations Study by Wassily Leontief et al. New York, Oxford University Press, 1977, pag. 10-11.

TITU GEORGEȘCU

**ARGUMENTE
ALE ISTORIEI
PENTRU O NOUĂ
ORDINE
INTERNĂȚIONALĂ**

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ
București, 1977

Lucrarea „Argumente ale istoriei pentru o nouă ordine internațională, de Titu Georgeșcu, părăsită recent în Editura Științifică și Enciclopedică, oferă cititorilor o vastă frescă a aspira-

țiilor majore ale omenirii de a trăi într-o lume a respectului unu-nui popor față de celălalt, evidențiază marile dezastre aduse omenirii de ordinea mondială bazată pe forță și dictat.

Purtat pe aripa mirifică a istoriei din epoca străvechilor imperii chaldeene, egiptene, persane și romane, în epoca unor întinse monarhii absolute a-asupritoare de popoare, în cea a puterilor coloniale și imperiale, pînă la marile puteri contemporane, cititorului îi este oferită posibilitatea cumulării unor multiple argumente privind prezența atît de efemeră în timp a marilor puteri asupritoare, no-cive pentru libertatea și progresul popoarelor, adevăratele creatoare de civilizație. Nu omenirea este în pericol, spune autorul, ci este în pericol, fiind tot mai mult dezavuată de numeroase țări și popoare ce își cer astăzi dreptul lor firesc la o viață independentă, o anumită modalitate de a o strângula în tipare de mult depășite. Se distinge

astăzi în tot mai mare măsură contrastul dintre creațiile tehnice cu valori cosmice ale omului și condiția sa umană, supusă unei ordini internaționale nedrepte.

În investigațiile sale autorul se oprește cu migală asupra fenomenului românesc, relevînd aspirațiile dintotdeauna de pace și dreptate ale poporului nostru, împilată sute de ani de servitu-țile unei ordini mondiale nedrepte. Concepția românească despre principiile relațiilor dintre state, despre noua ordine economică și politică internațională constituie o expresie superioară a acestor nobile năzuințe.

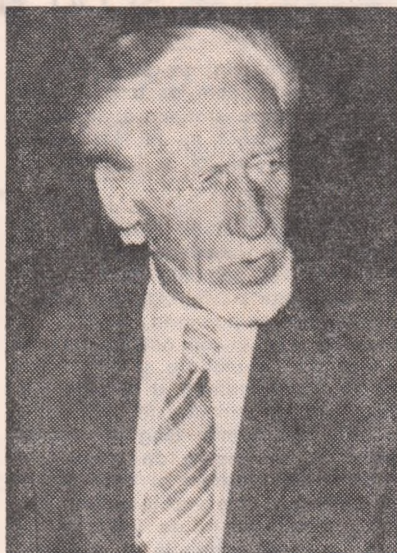
Șomajul și prețuirea activității umane

● Alain Bienaymé comentează în Chroniques d'actualité de la S.E.D.E.I.S., nr. 15/15 septembrie 1977, cartea lui Jean Marzewski Inflation et chômage en France (Inflația și șomajul în Franța), Economica, Paris, 1977, 208 p. Autorul caracterizează infla-

FIȘE

ția ca o disparitate între debitul fluxurilor monetare și cel al fluxurilor reale. După ce dovedește, pe bază de date statistice, că partea din venitul național care revine salariilor nu a crescut în media decenală 1966-1975. J.M. conchide că nu este cazul, în consecință, să se impute strategiilor sindicale responsabilitatea creșterilor inflaționiste. Autorul tratează „cauzele aparente” și „cauzele efective” ale inflației, pe care o consideră o maladie mai gravă decît șomajul. Alain Bienaymé admite că inflația este o maladie a societății (capitaliste), dar consideră că șomajul este o reflectare mai dramatică a contradicțiilor sale. Inflația, spune el, contestă în mod permanent prețul producător, pe cînd șomajul anilor '70 lovește mai puternic societatea în ce privește prețuirea pe care o acordă activității umane.

CONVORBIRI
ECONOMICE

CU

Bertrand de JOUVENEL

președinte fondator al Federației
Mondiale pentru Studiarea Viitorului

„OPERA LUI MARX,
UN IMENS ORAȘ, ÎN CARE MEREU
SE DESCOPERĂ NOI MONUMENTE”

● Resursele de care dispune omenirea în fiecare perioadă sînt fără îndoială limitate. Afirmați în cartea dv., „La civilisation de puissance”, apărută anul trecut, că pe termen mai lung nu există riscul lipsei de materii prime de care vorbește Raportul Meadows și că dacă există un risc, acesta este mai curînd cel al degradării mediului...

— Am reluat în cartea la care vă referiți, un text scris în 1957 și care era la acea epocă absolut antiiconoclast, pentru că subliniam necesitatea preocupărilor ecologice. Am făcut atunci distincție între materiile prime și viață. Această distincție a fost reluată de Clubul de la Roma în Raportul Meadows, care vorbește de materii prime inerte epuizabile. De fapt, ele nu sînt epuizabile, ci prin utilizarea pe care le-o dăm ele își pierd caracterul într-un fel sau altul. Cînd utilizăm un minereu, noi nu îl distrugem, căci el se va regăsi sub o altă formă. De exemplu, minereul de fier va deveni automobil, apoi va pierde forma de automobil cînd va merge la fier vechi, de unde va fi recuperat. Deci, materiile prime propriu zise nu sînt epuizabile, ci sînt dispersabile. Natura ni le-a dat în mine, unde se concentrează în mari cantități. Dintre aceste mine am început să le exploatăm pe cele în care densitatea minereului este cea mai ridicată. Cineva a calculat că pe un kilometru pătrat de pămînt exploatat în profunzime s-ar putea găsi toate minereurile sau în orice caz un mare număr. Dar aceste minereuri sînt prezente în cantități înfime în raport cu volumul de pămînt în care se găsesc. Pe măsură ce se exploatează minele cele mai bogate trebuie să se treacă la altele din ce în ce mai puțin bogate, ceea ce presupune un consum mai mare de energie, deci un cost mult mai ridicat. De asemenea, se pot recupera materiile prime deja utilizate o dată, dar pentru a le recupera ele trebuie colectate și reproducte, ceea ce presupune, de asemenea, muncă și energie.

La o reuniune organizată de Asociația internațională „Futuribles” am ascultat mărturia unui mare expert francez, pe nume Guillemain, care a luat ca exemplu cuprul și a arătat care este consumul de energie pentru a obține un kilogram de cupru dintr-o mină oarecare și din mare, care este o imensă „supă” de diverse materii prime. Diferența în ce privește consumul de energie pentru cuprul din mare cred că era de ordinul unui milion de ori. În fapt, materiile prime sînt inepuizabile, dar obținerea lor „costă” tot mai multă energie. Problema este deci energia, nu materiile prime. Este o problemă foarte gravă de lipsă, dar această penurie este în realitate o problemă de costuri, și anume de costuri materiale. Eu cred că nu trebuie să gîndim în termeni de bani, ci în termeni de muncă omenescă sau în termeni de energie naturală utilizată. Trebuie să fim concreți, iar a discuta în termeni de bani înseamnă a nu fi concret. Aș vrea să avem o viziune economică, care să fie în întregime în termeni concreți, în care banii — ca să spunem așa — să nu figureze. Bani sînt numai o măsură comună a unor lucruri diferite care există în natură.

● Ați scris că poluarea datorită slabei dezvoltări economice este mult mai gravă decît cea care însoțește dezvoltarea economică. La ce vă referați?

— Mă refeream la problema apei din marile orașe, unde buna aprovizionare cu apă potabilă și evacuarea a apelor uzate nu poate fi făcută decît cu ajutorul industriei. În descrierea Parisului la 1780, în 12 volume, Sebastian Mercier relatează despre o lipsă de igienă îngrozitoare (...) Urbanizarea și absența industrializării sînt incompatibile. De îndată ce mărimea orașului depășește o anumită dimensiune este nevoie de industrie chiar și numai pentru întreținerea lui. Grijă în această direcție a crescut în asemenea măsură încît Napoleon în 1810 a aprobat două legi extraordinare pe plan ecologic cum

l-am numi azi: una din ele naționaliza subsolul (lege care atunci nu exista în nici o altă țară). Subsolul aparținea pînă atunci proprietarului solului. De atunci înainte subsolul nu mai putea fi exploatat decît pe bază de concesiune. A doua lege privea stabilimentele periculoase, insalubre sau incomode, care trebuiau amplasate în afara orașelor.

Industria combate poluarea care însoțește natural existența omenescă. În ce privește reutilizarea, multă vreme noi n-am avut în vedere decît să aruncăm, să îndepărtăm obiectele considerate nefolositoare. Există, desigur, descompunerea naturală, o regulă de bază a lumii fiind că un lucru se construiește și apoi se distruge, pentru a furniza elemente pentru alt lucru. Este fatal să fie așa, căci dacă toate elementele disponibile ar fi utilizate pentru a construi și apoi construcțiile ar fi menținute, nu s-ar mai putea construi altceva. Descompunerea este o mare lege a naturii și a vieții. Lucrurile naturale se descompuneau natural, își aveau proprii lor agenți de descompunere. Omul a creat însă lucruri asupra cărora acești agenți nu acționează. De aceea, biologii, trebuie să cerceteze dacă natura este suficient de bogată (am fost întotdeauna pasionat de biologie, domeniu în care de altfel mi-am făcut primele studii).

● În ultima vreme se observă o tendință crescîndă de a porni de la o situație viitoare considerată de dorit către prezent, pentru a putea acționa apoi spre construirea aceluia viitor..

— În mod normal, se gîndește la viitor numai pentru a realiza anumite proiecte. Este împotriva naturii de a gîndi la viitor în sine și nici nu se poate vorbi de viitor în general. Întrebarea corectă este: al cui viitor și pentru cine? Desigur că pentru oameni. Chiar cînd vorbim de protecția naturii vorbim de ea ca făcîndu-se în folosul oamenilor.

Cînd trebuia să pledez pentru prospectivă, pentru Asociația „Futuribles” (futurs possibles) după expresia mea, încercam să conving savanții care-mi răspundeau că le propun ceva din domeniul științifico-fantastic. Le replicam că și ei au copii, a căror evoluție încercam probabil să și-o imagineze (desigur unii poate în mod eronat), pentru a face apoi tot ce puteau pentru a realiza obiectivele pe care și le-au propus. Acesta este un proiect și în raport cu acest proiect se pun întrebările. Mie îmi plac lucrurile simple, concrete, nu ideile generale, care la un moment dat nu mai știi ce înseamnă. În fond, toată lumea, fără să-și dea bine seama, presupune un anumit viitor, crede că viitorul va arăta într-un anumit mod, dar apoi nu se întreabă cu ce condiții va fi astfel și dacă n-ar putea fi altfel. În ce mă privește, cînd mă gîndesc la Europa așa cum o doresc, ceea ce văd nu sînt instituții, ci oamenii și peisajele, raporturile între oameni și raporturile între oameni și natură. În Europa există conștiințe naționale foarte dezvoltate, există tradiții naționale, există chiar și diferențe importante de temperament. De altfel, nici n-ar fi de dorit ca țările Europei să se asemene între ele, ca toți oamenii să se asemene între ei, astfel încît nici să nu mai știi în ce țară ești. Ar fi un coșmar. Mie îmi place mult mai mult ideea lui Rousseau, care în eseul său despre guvernarea Poloniei, spunea polonezilor: fiți polonezi, iubiți instituțiile poloneze. Există un gust incontestabil pentru diversitate.

● La ce lucrați în momentul de față?

— Tocmai am terminat o lucrare al
Interviu de
Dinu DRAGOMIRESCU

(Continuare în pag. 26)

REUNIUNEA DE LA BELGRAD —

O NOUĂ ETAPĂ SPRE ÎNTĂRIREA SECURITĂȚII ȘI DEZVOLTAREA COOPERĂRII ÎN EUROPA

CONFERINȚA pentru securitate și cooperare în Europa și Actul final semnat la Helsinki au pus bazele unui proces de edificare a relațiilor noi dintre state pe continent, atît prin angajamentele asumate cu privire la conținutul acestor relații în domeniile politic, militar, economic, cultural și umanitar, cit și prin stabilirea mecanismului de continuare a eforturilor pentru îmbunătățirea permanentă a acestor relații, pentru întărirea securității și dezvoltarea cooperării pe continent.

Din acest punct de vedere, Reuniunea de la Belgrad, care se va deschide la 4 octombrie, prima reuniune a reprezentanților statelor participante după semnarea Actului final, are o semnificație deosebită. Dacă scopurile și obiectivele majore ale acestei reuniuni au fost convenite în Actul final, trebuie spus că reuniunea pregătitoare (15 iunie — 5 august a.c.), prin hotărârile adoptate, a stabilit ordinea de zi și modalitățile de desfășurare a lucrărilor întîlnirii. Dînd expresie literei și spiritului Actului final, cele nouă puncte ale ordinii de zi vor asigura efectuarea unui schimb de vederi aprofundat, atît cu privire la punerea în aplicare a dispozițiilor Actului final și îndeplinirea sarcinilor definite de Conferință, cit și — în contextul problemelor tratate de acesta — cu privire la aprofundarea relațiilor reciproce dintre state, ameliorarea securității și extinderea cooperării în Europa și dezvoltarea procesului destinderii în viitor. Merită, de asemenea, a fi subliniat faptul că Reuniunea va examina și propunerii referitoare la problemele sus-menționate, ceea ce creează premise pentru dinamizarea procesului de aplicare a Actului final, precum și pentru includerea în sfera raporturilor dintre statele continentului a unor noi teme de cooperare. Această prevedere capătă o importanță deosebită în condițiile în care în cei peste doi ani care au trecut de la semnarea Actului final s-au adoptat puține măsuri și acțiuni concrete în direcția aplicării hotărîrilor Conferinței; nu s-au adoptat măsuri efective care să înlătore elementele de încordare și insecuritate, să înlătore contradicția dintre angajamentele politice și situația militară pe continent.

În calea dezvoltării cooperării economice și schimburilor comerciale între state continuă să existe o serie de obstacole și discriminări; de asemenea, există încă mari posibilități de extindere a schimburilor culturale, de creștere a rolului acestora în procesul de cunoaștere și apropiere între popoare.

Importanța istorică a semnării Actului final, declarațiile făcute în ultima vreme de șefii unor state și guverne, precum și rezultatele pozitive cu care s-a încheiat reuniunea pregătitoare, conferă Reuniunii de la Belgrad un rol important în procesul amplu și de du-

● **Continuarea procesului de edificare a unor noi relații între statele de pe continent** ● **Dinamizarea aplicării prevederilor Actului final** ● **Readaptarea și îmbogățirea activității Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa** ● **Oportunitatea organizării unor reuniuni consacrate cooperării economice, tehnice și științifice pe plan european** ● **Reuniunea de la Belgrad — afirmarea voinței de realizare a unei securități trainice pe continent.**

rată al edificării unor noi raporturi de colaborare rodnică între toate statele participante. Concepută ca o reuniune de lucru, constructivă se așteaptă ca ea să abordeze problemele esențiale ale securității și cooperării în Europa, să facă un bilanț obiectiv al stadiului aplicării hotărîrilor Conferinței și să adopte hotărîri menite să stimuleze activitatea bilaterală și multilaterală de traducere în viață a prevederilor Actului final.

Parte integrantă a Actului final, cooperarea economică, tehnică și științifică între țările participante se poate diversifica și dezvolta pe plan continental și subregional într-un ritm mult mai rapid decît cel cunoscut pînă în

prezent. Acordurile și înțelegerile bilaterale încheiate de unele țări, inclusiv de țara noastră, acțiunile de cooperare multilaterală întreprinse în cadrul Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa (C.E.E./O.N.U.), și pe plan subregional în Balcani și în zona Mării Mediterane pun în evidență posibilitățile multiple de dezvoltare a cooperării în producție, de creștere a volumului schimburilor comerciale reciproc avantajoase, de difuzare a rezultatelor științei și tehnicii moderne etc.

EXPRESIE a rolului ce revine C.E.E./O.N.U. în lărgirea colaborării pe plan european este și faptul că, în conformitate cu hotărârile reuniunii pregătitoare, la Reuniunea de la Belgrad, Secretarul executiv al acestui organism va prezenta o informare asupra rezultatelor obținute și a măsurilor întreprinse de Comisie în scopul punerii în aplicare a prevederilor din Actul final, corespunzătoare profilului său. Raportul pregătit în acest scop de către Secretarul executiv al Comisiei pune în evidență readaptarea din ultimii doi ani a programelor de lucru ale Comisiei, fapt care i-a permis să dea un conținut mai bogat și mai concret acțiunilor sale de cooperare, în special în domeniile industriei, științei și tehnicii, transporturilor și mediului înconjurător.

Propunerile și ideile noi prezentate în raport sînt o reflectare a multiplelor posibilități de cooperare care, concretizate pe planul raporturilor interstatale, ar avea incontestabil o influență binefăcătoare pentru mai buna valorificare a resurselor materiale, tehnice și umane de care dispun țările continentului european. În această ordine se înscriu propunerile referitoare la: crearea unui centru pentru cooperare industrială; organizarea de simpozioane și alte asemenea întîlniri în domeniul științei și tehnicii; organizarea unei reuniuni în problemele folosirii terenurilor etc.

Lectura raportului conduce însă și la concluzia că lucrările Comisiei continuă să fie tributare unor practici și proceduri de lucru învechite, că în ac-

tivitatea sa mai au loc și abordări de la bloc la bloc, străine spiritului și literei Actului final. De asemenea, continuă să se aloce o parte însemnată din eforturi și resurse unor acțiuni care de multe ori se limitează numai la studii statistice, colocvii și seminarii, lipsite de efecte practice imediate. Este evident că, procedând astfel, Comisia întârzie ancorarea programelor sale în soluționarea unor probleme economice majore care sunt cele referitoare la energie și materii prime, la transferul rezultatelor științei și tehnicii moderne și accesul țărilor în curs de dezvoltare la aceste rezultate etc. Trebuie subliniat, totodată, faptul că în programele Comisiei nu își găsesc o reflectare corespunzătoare proiectele de cooperare cu rază de acțiune sub-regională, deși în perioada care a trecut de la semnarea Actului final în zona Balcanilor și a Mării Mediterane au avut loc acțiuni majore de cooperare multilaterală, determinate de dorința și interesul țărilor din zonele respective de a identifica și realiza proiecte economice de interes comun.

PROFUND atașată idealurilor de pace și colaborare, participantă activă la elaborarea Actului final și la punerea în aplicare a acestuia, România consideră că, în vederea stimulării relațiilor bilaterale și multilaterale în probleme de interes comun, ar fi oportună organizarea unor reuniuni consacrate cooperării economice, schimbului de tehnologie, informării reciproce asupra rezultatelor cercetării științifice și tehnice; ea sprijină, totodată, propunerile de organizare a unor astfel de reuniuni și în domeniile transportului, energiei și mediului înconjurător. În acest context, reține a-

tenția faptul că, în raportul său, Secretarul executiv al C.E.E./O.N.U. evocă utilitatea convocării periodice a unor reuniuni la nivel ministerial pe diferite sectoare ale cooperării economice, reuniuni care — pe baza unei bune pregătiri și prin adoptarea de decizii — s-ar înscrie ca etape importante în activitatea de dezvoltare și diversificare a colaborării intereuropene.

Adoptând hotărârea de a asculta o alocuțiune a Secretarului general al O.N.U. sau a reprezentantului său, reuniunea pregătitoare a pus în evidență faptul că prin obiectivele sale generale Reuniunea de la Belgrad se înscrie în ansamblul de acțiuni regionale și mondiale — în cadrul cărora O.N.U. ocupă un loc important și bine definit — menite să contribuie la edificarea unui nou sistem de relații internaționale, să ducă la întărirea păcii și a securității în întreaga lume. Acțiunile europene de întărire a securității și dezvoltare a cooperării între statele semnatare ale Actului final își vor dovedi utilitatea și prin efectele pozitive pe care pot și trebuie să le aibă asupra vieții internaționale în ansamblul său. Faptul că țările mediteraneene nesemnate ale Actului final urmează să prezinte contribuții în problemele securității și cooperării în Marea Mediterană exprimă necesitatea întăririi cooperării între țările europene și țările din această regiune, legătura strânsă care există între securitatea pe continent și în Mediterană.

UN ALT OBIECTIV major al Reuniunii de la Belgrad îl reprezintă definirea modalităților organizatorice de conlucrare multilaterală a statelor participante, pentru a continua impulsionarea aplicării Actu-

lui final și a întreprinde noi eforturi în direcția întăririi securității și dezvoltării cooperării pe continent.

Includerea în hotărârile reuniunii pregătitoare a prevederii conform căreia lucrările Reuniunii de la Belgrad nu se vor termina, în nici un caz, fără a se stabili data și locul următoarei reuniuni, pune în relief importanța majoră pe care toate statele participante o acordă continuării colaborării lor multilaterale într-un cadru bine definit și eficace.

Succesul reuniunii de la Belgrad, la reușita căreia țara noastră este hotărâtă să-și aducă o contribuție cât mai valoroasă, va fi o nouă dovadă a voinței țărilor participante de a depune eforturi comune pentru realizarea unei securități trainice pe continent, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nefolosirii forței și amenințării cu forța în relațiile dintre state.

Trebuie să facem totul, sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretar general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, ca în Europa să fie instaurate relații de deplină egalitate, respect reciproc și încredere între state, care să dea fiecărei națiuni garanția că se află la adăpost de orice agresiuni sau ingerințe în treburile sale interne, pentru ca popoarele să-și poată consacra plenar forțele cauzei înfloririi lor economice și sociale, progresului și prosperității.

Niță CONSTANTIN

„Opera lui Marx, un imens oraș, în care mereu se descoperă noi monumente“

(Urmare din pag. 24)

cărei titlu (care depinde întotdeauna mult de editor) este „Prezența lui Marx“, și care pornește de la prima frază a Manifestului Partidului Comunist: „O stafie umblă prin Europa, este stafia comunismului“. Astăzi comunismul nu mai este o stafie, el a căpătat carne și oase. Prezența lui Karl Marx este evidentă în lumea întreagă, fie prin cei care sînt sau se consideră marxști, fie prin cei care se tem de el, fie prin cei care pur și simplu nu au auzit de el, ci numai de ideile lui. Este vorba deci de prezența ideilor lui Marx și de prezentarea lumii cum era ea pe timpul lui Marx, a condițiilor pornind de la care el și-a elaborat teoria acum o sută de ani și care nu mai sînt exact aceleași astăzi. Una din lucrările lui Marx pe care o apreciez în mod deosebit este „Ideologia germană“, în care se arată tocmai că fiecare generație găsește o anumită situație și are problemele sale. Mă ocup de două din temele sale de bază — schimbarea ra-

porturilor om-natură, și schimbarea relațiilor dintre oameni. Cred între altele că există un factor care a căpătat o importanță mult mai mare decît sconta Marx și anume conștiința națională. Economia este concepută astăzi în termeni naționali mult mai mult decît pe vremea lui Marx, însuși numărul statelor este mult mai mare, fiecare dorind în mod firesc să-și conducă singur economia.

Cartea mea își propune să facă înțelesă gîndirea lui Marx de oameni care nu sînt marxști, dat fiind că gîndirea lui Marx — indiferent dacă cineva o împărtășește sau nu — este o construcție fundamentală și dacă cineva nu o înțelege nu poate sta de vorbă cu nimeni. Un alt obiect al cărții este de a pune accentul pe prodigiousul efort personal al lui Marx de a înțelege — singur sau cu concursul lui Engels, care nu este absolut deloc neglijabil — lumea din timpul său și de a face pe această bază previziuni: în cunoscuta sa scrisoare către Mihailovskii el vedea mai multe cursuri posibile.

„Prezența lui Marx“ este o carte pe

care am scris-o cu multă plăcere. Regret că angajamentul cu editura m-a constrins s-o predau atît de curînd, pentru că mi-ar fi plăcut să mai stăruim un an asupra ei. Este o parte a rezultatului studierii operei lui Marx pe care am început-o în 1926, cînd am pornit să citesc toate lucrările lui Marx apărute în franțuzește. Opera lui Marx este un imens oraș, în care mereu se descoperă noi monumente.

● Cum apreciați contribuția României la efortul întreprins pe plan mondial pentru cercetarea viitorului?

— Ne-am reunit aici, la București, la Conferința privind „Viitorul Europei“, organizată de Federația Mondială pentru Studiarea Viitorului și Academia de Științe Sociale și Politice a țării dv., pentru că România joacă un rol care tinde să devină tot mai important, în apropierea viziunilor asupra viitorului elaborate în Est și în Vest. Sîntem recunoscători autorităților Republicii Socialiste România pentru găzduirea acestei reuniuni, care a fost interesantă din toate punctele de vedere.

TENDINȚE - CONJUNCTURI

Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare

DATORIA externă a țărilor în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol va crește de la 180 miliarde dolari la sfârșitul anului 1976 la 253 miliarde (+40%) la sfârșitul acestui an, relevă un raport al UNCTAD. Potrivit aceluiași raport, deficitul balanței de plăți externe a acestor țări se va mări de la 28,4 miliarde dolari la sfârșitul anului 1976 la 36,3 miliarde la sfârșitul anului curent (+28%) și 39 miliarde dolari la sfârșitul anului 1978. În același timp, excedentul principalelor țări producătoare de petrol se va reduce de la 44 miliarde dolari în 1976 la 41 miliarde în acest an și 37,5 miliarde în 1978. După un deficit de 3,7 miliarde dolari în 1976 și unul de 5,5 miliarde dolari în 1977, țările capitaliste dezvoltate membre ale OCDE ar urma să înregistreze un excedent de 12,5 miliarde dolari în 1978.

Fibre sintetice: mutații geografice

COMISIA Pieței comune vest-europene a adresat nu demult guvernelor țărilor membre apelul de a nu încuraja extinderea capacităților de producție în industria fibrelor sintetice, pentru a se evita creșterea producției acestor țări.

și scăderea prețurilor. Din punctul de vedere al producătorilor, conjunctura pe piața vest-europeană a fibrelor sintetice este cu totul nesatisfăcătoare: anul trecut capacitățile industriei respective au fost utilizate în proporție de numai 72 la sută, ceea ce a determinat restringerea în continuare a personalului ocupat. Oferta pe piață depășește cererea, iar prețurile se mențin sub nivelul celor din 1974.

În cursurile de specialitate se apreciază că excedentul de capacități în industria fibrelor sintetice din țările Pieței comune nu va putea fi resorbit până la începutul deceniului următor. O tendință similară se manifestă în Japonia, unde principalele firme producătoare de fibre sintetice au redus deja ori si-au anunțat intenția de a reduce volumul producției respective.

U. R. S. S. — Japonia: intensificarea relațiilor

ÎN PERIOADA 1958—1975 volumul schimburilor comerciale dintre Uniunea Sovietică și Japonia a crescut de 70 de ori, ajungând la 2,4 miliarde ruble. Faptul că în 1978 acest volum a depășit de 1,5 ori nivelul planificat pentru anul respectiv în cadrul acordului comercial pe termen lung 1976—1980 arată — după cum relevă publicația sovietică **B.I.K.I.** — că există toate condițiile pentru depășirea prevederilor acordului. În cadrul acestuia din urmă, Uniunea Sovietică livrează Japoniei materiale lemnoase, ulei, petrol și produse petroliere, minereu de fier, mașini, utilaje și alte mărfuri, primind în schimb mașini și utilaje, laminate ferose, tevi de oțel, produse chimice, mărfuri de larg consum și materii prime pentru fabricarea lor. Totodată, se manifestă un interes reciproc pentru extinderea colaborării și cooperării industriale, deosebi în domeniul valorificării unor resurse naturale din Siberia și Orientul Îndepărtat.

Soia: recoltă sporită

ANALIZÂND perspectivele imediate ale pieței de soia-boabe, publicația americană „Journal of Commerce” evaluează recolta mondială din anul agricol 1977/78, la 70,8 mil. tone; în ceea ce privește resursele totale de soia-boabe, acestea vor fi superioare cu 7,3% celor din anul precedent, rămânând însă sub nivelul atins în anul agricol 1975/76. Continuându-se de asemenea, pe extinderea consumului de soia-boabe, se apreciază că — după o reducere în cursul anului agricol curent — stocurile reportabile vor sporii din nou la sfârșitul acestuia, cind ar putea însuma 7 mil. tone.

Referitor la evoluția prețurilor la soia-boabe pe piața americană specialiștii se așteaptă la o reducere a acestora față de nivelul atins în primăvara acestui an (10 dolari per bushel).

Orientări în dezvoltarea economică

Republica Filipine:

proiecte în metalurgie și petrochimie

PROPUNÎNDU-ȘI să acționeze tot mai insistent pentru dezvoltarea industrială a țării, guvernul filipinez a întreprins măsuri pentru a fi date în exploatare noi mine de cupru și nichel. În acest context se estimează ca în anul 1980 să se obțină 385 mii tone concentrat de cupru, față de 225 mii tone în 1975. Prin darea în exploatare a minei Palawan Island se va obține minereu cu un conținut de 2,2% nichel (în anul 1978 circa 500 000 tone). Potrivit ultimelor aprecieri, rezervele totale de cupru ale Republicii Filipine se ridică la aproximativ 3 miliarde tone minereu cu un conținut variind în general între 0,30 și 0,64%. Numai zăcămintul de cupru Musong, din regiunea Sipalay-Basay are rezerve estimate la circa 200 milioane tone minereu cu un conținut de 0,4%. Un număr de opt zăcăminte de cupru urmează să fie date în exploatare în viitorii trei ani. În cadrul a 18 zăcăminte se execută în prezent lucrări de foraj și prospectare.

Este demn de subliniat că unele complexe miniere, cum este, de exemplu, cel denumit „Batong Buhai Gold Mines”, vor fi dotate cu instalații de concentrare a minerului de cupru. Un complex de prelucrare a concentratelor de minereu în cupru rafinat va începe să producă la finele anului 1978. Noile capacități care vor fi construite în viitorul apropiat vor produce 83—138 mii tone de cupru rafinat pe an.

Guvernul filipinez studiază posibilitatea creării până în anul 1983 a unui combinat siderurgic cu o capacitate anuală de 1 milion tone oțel, necesitând investiții de 1 miliard de dolari. Se vor reduce, ca urmare, în perspectivă, importurile de laminate care se ridică în prezent la circa 700 mii tone anual.

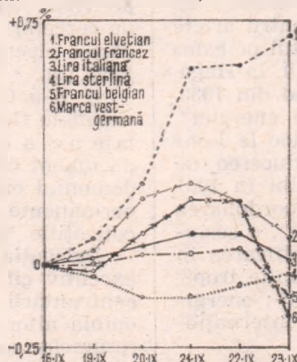
Autoritățile filipineze vor întreprinde măsuri pentru construirea la Bataan a unui complex petrochimic al cărui cost este evaluat la aproximativ 1 miliard de dolari. Obiectivul va cuprinde o instalație de cracare, precum și alte instalații pentru produse petrochimice (polietilenă de înaltă densitate, policlorură de vinil color). Instalația de cracare, prevăzută să intre în funcțiune în anul 1980 cu o capacitate de 225 mii tone/an, urmează să ajungă ulterior la o capacitate de 450 mii tone/an.

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 19—23.IX.1977 s-a caracterizat printr-o evoluție contradictorie a cursului dolarului S.U.A. pe piețele valutare, reflectând atât generalizarea dobânzilor preferențiale „prime rate” la 7,25% și anunțarea creșterii cu 0,3% a indicelui prețurilor bunurilor de consum pe luna august a.c., cât și scăderea cu 0,5% a indicelui producției industriale pe luna august a.c., prima scădere de după ianuarie a.c., anunțarea deficitului de 4,61 miliarde dolari al balanței de plăți curente pe trimestrul II a.c. și existența unor temeri privind accentuarea presiunilor inflaționiste în economia S.U.A.

Cu toate că Banca Națională a Elveției a intervenit pe piață, francul elvețian a continuat să se reprecieze față de dolar, atingând la un moment dat, pe 23.IX.1977, un nou nivel record de 2,3620 franci pentru 1 dolar. Cotind la sfârșitul intervalului 2,3640 franci pentru 1 dolar, moneda elvețiană a înregistrat în acest interval o repreciecare cu circa 0,7% față de dolar și cu peste 0,8% față de marca vest-germană. Marca vest-germană, după ce în prima parte a intervalului a înregistrat un trend ascendent (sub 2,32 mărcl pentru 1 dolar pe 21.IX.1977), a pierdut din terenul câștigat, cotind la sfârșitul perioadei 2,3285 mărcl. Francul francez — în ciuda faptului că a trebuit să suporte creșterea deficitului comercial pe luna august a.c. la 1,85 miliarde franci, față de 797 milioane franci în luna iulie a.c. — a ter-

minat intervalul la un nivel superior perioadei corespunzătoare trecute (și anume 4,9310 franci pentru 1 dolar), la aceasta contribuind și nivelul mai ridicat al dobânzilor la depozitele în franci francezi, comparativ cu dobânzile la alte eurovalute. Lira italiană, beneficiară a

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 19—23 IX 1977, luându-se ca bază cursurile din ziua de 16 IX 1977.

creșterii excedentului balanței comerciale pe august la 285 miliarde lire, față de 82 miliarde lire în iulie a.c., dar și nevoită să suporte consecințele unei rate anuale de inflație în jur de 20%, a cotat ușor sub nivelul de 884 lire pentru 1 dolar. Lira sterlină, ca urmare și a intervențiilor repetate ale Băncii Angliei, a cotat în tot acest interval între 1,7420 și 1,7440 dolari pentru 1 liră. Yenul japonez, după publicarea datelor privind creșterea rezervelor valutare japoneze cu 3,7 miliarde dolari în ultimele 9 luni, a atins nivelul de sub 267 yen pentru 1 dolar.

Dobânzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au înregistrat creșteri cu 0,375% la cele în dolari, 0,25% la cele în franci elvețieni și 0,125% la cele în mărci vest-germane.

Prețul aurului la Londra a înregistrat o creștere continuă în acest interval. După ce a atins la un moment dat un nivel de 152 dolari/uncie, cel mai ridicat din ultimele 6 luni, al dollea fixing pe data de 23.IX.1977 a fost stabilit la 150,90 dolari/uncie, superior totuși cu 2,40 dolari/uncie celui corespunzător perioadei trecute.

**Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN**

A 10-A CONFERINȚĂ MONDIALĂ A ENERGIEI

IN PERIOADA 19—23 septembrie a.c. a avut loc la Istanbul, cea de-a zecea Conferință Mondială a Energiei, una dintre manifestările tehnico-științifice de cea mai mare importanță, din domeniul energiei. La Conferință au participat cca. 4500 de delegați din 70 țări, printre care miniștri și alți conducători ai industriilor energetice, din majoritatea țărilor lumii, confirmând odată în plus reputația acestei manifestări prestigioase ca for internațional de promovare a cooperării internaționale.

În contextul creat de penuria crescândă a resurselor energetice clasice tema actualei Conferințe „Disponibilitatea și utilizarea rațională a resurselor energetice” a constituit un subiect care a permis un larg schimb de idei privind: dezvoltarea resurselor energetice clasice, prezervarea acestora printr-o utilizare rațională, noi tehnici în domeniul conversiei eficiente a resurselor de energie primară, dezvoltarea unor tehnologii de utilizare a resurselor energetice neclasice.

PRIMA Conferință Mondială a Energiei a avut loc la Londra în anul 1924; acționând în virtutea unui memorandum aprobat la 11 iulie 1924, Consiliul Executiv internațional al Primei Conferințe Mondiale a Energiei a prezentat țărilor participante, o serie de propuneri care au fost aprobate privind constituirea și Statutul Conferinței Mondiale a Energiei ca for internațional permanent: Respectivul statut a fost modificat la reuniunea din 1958 a Consiliului și apoi din nou la reuniunea din 1968, cînd s-a stabilit alegerea denumirii engleze a acestei manifestări „World Energy Conference”.

Telul Conferinței Mondiale a Energiei este de a promova dezvoltarea și utilizarea pașnică a resurselor energetice spre beneficiul tuturor popoarelor, în acest scop prevăzîndu-se:

1. Studiul resurselor potențiale și al tuturor mijloacelor de producție, transport, transformare și utilizare a energiei sub toate aspectele;
2. Studiul consumurilor energetice în ansamblul raporturilor sale cu creșterea activității economice a unei regiuni;
3. Colectarea și publicarea de informații asupra subiectelor menționate (1 și 2);
4. Organizarea de conferințe, cu participarea celor interesați în domeniul respectiv.

Prima Conferință Mondială a Energiei, ținută la Londra în 1924, a avut ca temă „Resursele mondiale de energie și de combustibili și utilizarea optimă a acestora”.

În intervalul pînă la cea de-a 2-a Conferință au avut loc: Sesiunea parțială, la Basel, în 1926 cu tema „Dezvoltarea energiei hidraulice și a navigației interioare”, Conferința asupra combustibililor, la Londra în 1928, cu tema „Economia generală a industriilor de combustibili; prepararea și utilizarea combustibililor”; Sesiunea parțială, la Barcelona, în 1929, cu tema „Utilizarea și economia de resurse hidraulice”, „Sesiunea parțială de la Tokio, în 1929 cu tema „Dezvoltarea pe plan național și internațional a resurselor de energie”.

A doua Conferință Mondială a Energiei, ținută la Berlin, în 1930, a avut ca temă „Problema energiei, studiată sub diverse aspecte”. În intervalul pînă la a 3-a Conferință, au mai avut loc: Sesiunea parțială, în Scandinavia, în 1933, cu tema „Problemele de energie în marea industrie și la transportul pe uscat și pe mare”, Conferința de Geniu Chimic, la Londra, în 1936, avînd ca temă „Prima Conferință internațională asupra Geniului Chimic”.

A treia Conferință Mondială a Energiei a avut loc la Washington D.C. în 1936, cu tema „Economia națională de energie”. În intervalul pînă la a 4-a Conferință au avut loc: Sesiunea parțială de la Viena, în 1938, cu tema „Furnizarea de energie pentru agricultură, pentru mica industrie, pentru artele menajere, pentru luminatul public și pentru transportul pe calea ferată”; Conferința asupra Economiei de Combustibili, la Haga în 1947, cu tema: „Economia de combustibili începînd din 1939 producția, distribuția și utilizarea combustibililor și energiei”.

A patra Conferință Mondială a Energiei, a avut loc la Londra, în 1950, cu tema „Resursele mondiale și producerea de energie”. O sesiune parțială a avut loc la New Delhi în 1951 cu tema „Utilizarea electricității în agricultură și coordonarea dezvoltării industriilor cu cea a resurselor de energie”, o sesiune parțială la Rio de Janeiro în 1954 cu tema „Planificarea în industria de electricitate; industria electrică în regiunile tropicale și subtropicale; combustibili naturali și derivați; energia eoliană; energia solară; amenajările hidro-electrice internaționale; utilizări ale energiei electrice”.

A cincea Conferință Mondială a Energiei, a avut loc la Viena în 1956 cu tema „Resurse mondiale de energie în lumina recentelor progrese tehnice și economice”.

Au mai avut loc: Sesiunea parțială de la Belgrad, în 1957.

cu tema „Energia ca factor de creștere pentru țările în curs de dezvoltare”; Sesiunea parțială de la Montreal în 1958, cu tema: „Tendințele economice ale producției, transportului și utilizării combustibililor și energiei”, Sesiunea parțială de la Madrid, în 1960, cu tema „Procedee care permit rezolvarea problemelor de penurie de energie”.

A șasea Conferință Mondială a Energiei, a avut loc la Melbourne, în 1962, cu tema „Aspectele noi în domeniul energiei”. Au mai avut loc: Sesiunea parțială de la Lausanne, în 1964, cu tema „Lupta împotriva pierderilor, în domeniul energiei”, Sesiunea parțială de la Tokio, în 1966, cu tema: „Probleme ale utilizării energiei în anii următori”.

A șaptea Conferință Mondială a Energiei, a avut loc la Moscova, în 1968, cu tema „Resurse energetice mondiale și utilizarea lor în profitul umanității”.

A opta Conferință Mondială a Energiei a avut loc la București, în 1971, cu tema „Progresul realizat la punerea în valoare a energiei, în particular prin utilizări complexe”.

A noua Conferință Mondială a Energiei, a avut loc la Detroit, în 1974, cu tema: „Problemele puse economiei și mediului înconjurător, de către nevoile viitoare de energie”.

CEA DE-A ZECEA Conferință Mondială a Energiei, a cărei temă a constituit-o disponibilitatea și utilizarea rațională a resurselor energetice, s-a desfășurat în cadrul a 4 diviziuni.

Diviziunea 1 „Dezvoltarea resurselor energetice clasice” în cadrul căreia au fost dezbătute problemele: Îmbunătățirea tehnologiei de explorare; Îmbunătățirea metodelor de exploatare a zăcămintelor; Îmbunătățirea tehnologiilor în utilizarea resurselor cu conținut redus de energie; Disponibilitatea resurselor energetice pentru satisfacerea cererii actuale.

Diviziunea a 2-a „Prezervarea energiei”, s-a preocupat de utilizarea energiei în industrie, activitatea comercială și menajeră, în transporturi și în agricultură precum și impactul măsurilor de prezervare, asupra utilizării energiei.

Diviziunea a 3-a „Conversia de energie primară” s-a preocupat de: ameliorarea tehnologiei de conversie a energiei, energia nucleară, producția combinată de căldură și electricitate, conversia de combustibili solizi în combustibili lichizi și gazeși, sistemul de energie pe bază de hidrogen; producerea directă a energiei prin mijloace ne-mecanice; conversia și utilizarea gazelor naturale și a gazelor de faclă; tehnica de prelucrare a petrolului.

Diviziunea a 4-a „Studiul și dezvoltarea resurselor energetice ne-clasice” s-a preocupat de: fuziunea nucleară; energia solară; energia geotermică; energia eoliană; energia mareelor și valurilor; stocajul de energie; perspectivele resurselor energetice ne-clasice.

În paralel cu lucrările celor patru secții au avut loc un număr mare de mese rotunde în care s-au dezbătut pe larg și într-un spirit de deplină sinceritate probleme privind utilizarea unor surse noi de energie ca de exemplu plutoniu, energia solară, energia obținută prin biodegradarea așezurilor menajere și a deieștilor animale și a.

Pe toată durata Conferinței Mondiale a Energiei a fost deschisă la Palatul sporturilor din Istanbul o expoziție în care instituții de stat ca Oficiul de electricitate din Turcia și Institutul de prospecțiuni și cercetări miniere din Turcia și cca. 20 întreprinderi particulare din diverse țări au expus instalații utilizate în producerea și consumul de energie.

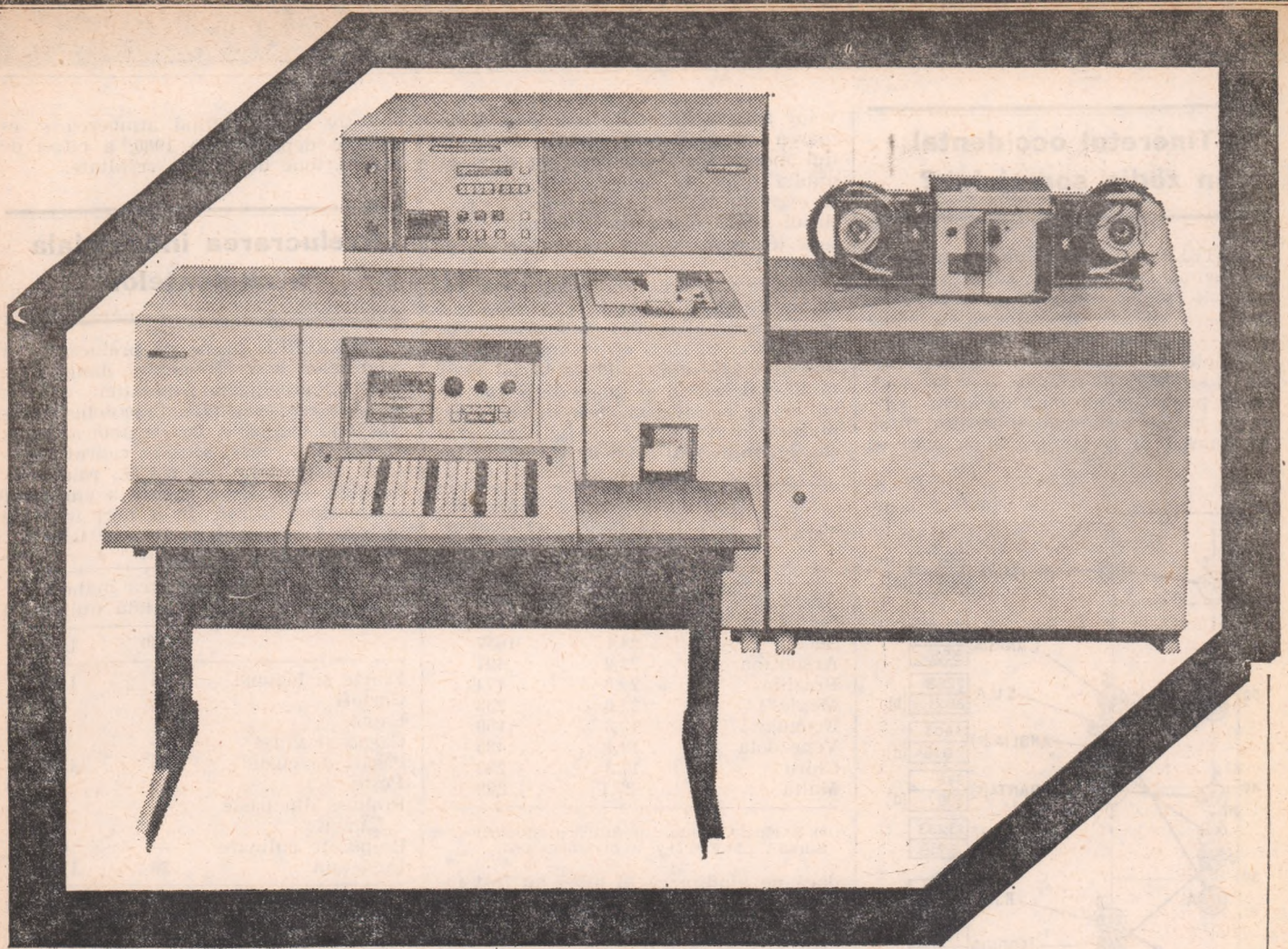
Pentru a cunoaște mai îndeaproape preocupările și nivelul tehnic al industriei și cercetării, țara-gază a organizat o serie de vizite tehnice din care menționăm pe cele de la: Centrul de cercetări nucleare din Cekmece, la Uzina de produse din cupru electrolitic din Rabak, la Centrala electrică din Ambarli s.a.

A X-a Conferință Mondială a Energiei a fost precedată de sesiunile Consiliului executiv, care în zilele de 17 și 18 septembrie a.c. a dezbătut probleme de ordin general; s-a aprobat ca document oficial de lucru lista cu cca. 600 termeni standard în domeniul energiei, s-au aprobat cererile de aderare ca membre permanente, a unor țări, a fost votat bugetul Conferinței și cotizațiile țărilor.

Delegația română ca participantă atât la lucrările Consiliului executiv cît și la cele ale Conferinței mondiale a avut ocazia confruntării părerilor privind politica energetică proprie cu opinia altor țări mari și mici, bogate sau sărace sub aspectul resurselor naturale și al posibilităților tehnologice.

Considerînd că aceste opinii merită să fie cunoscute de un cerc cît mai larg de specialiști din țara noastră ne propunem să le dedicăm o atenție specială într-unul din numerele viitoare.

dr. ing. C. RUSIN

robotron 1600

Büromaschinen - Export
GmbH Berlin R.D.G. -
108 Berlin, Friedrich-
strasse 61
Republica Democrată
Germană

În cazurile în care este necesară prelucrarea de date cu o mare eficiență de utilizare **ROBOTRON 1600** înseamnă un sistem semiautomatizat de prelucrare a datelor cu posibilități multiple

Componente : unități decentralizate de exagere și comandă, memorii, imprimante, echipamente periferice

Mod de lucru : prelucrarea manuală sau automată a informațiilor numerice și alfanumerice în imediata apropiere a locului în care acestea se culeg (este posibilă transmiterea informațiilor extrase direct unui calculator numeric în vedere prelucrării în timp real sau pentru teleprelucrare)

Cu ajutorul imprimantei, se obține atît protocolul extragerii datelor cit și rezultatul la ieșirea din calculator.

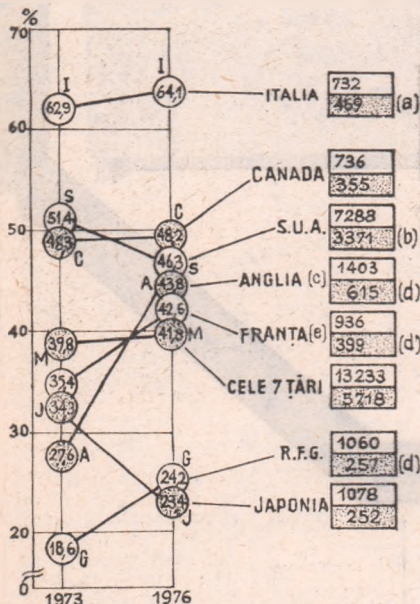
ROBOTRON 1600 este un sistem on-line de prelucrare a datelor deosebit de eficient în diferite configurații de utilizare, și bine înțeles poate fi cuplat direct cu multe calculatoare numerice.

Informați-vă !
Documentația noastră
vă stă la dispoziție

PUBLICOM

Tineretul occidental in zodia șomajului ?

DATELE statistice publicate în țările occidentale, inclusiv din surse guvernamentale, indică menținerea în continuare — și chiar accentuarea în unele țări — a ratei ridicate a șomajului. Totodată, se agravează continuu situația tinerilor, îndeosebi a celor care caută pentru prima oară de lucru, ponderea lor în ansamblul șomerilor fiind, în general în creștere. După cum se

● Ponderea tinerilor în ansamblul șomerilor din 1973-1976 (%)
 ■ Total șomeri (mii persoane)
 ■ din care: șomeri între 15 și 24 ani
 a) Șomeri între 14 și 24 ani; b) Șomeri între 16 și 24 ani; c) Exclusiv Irlanda de Nord; d) Șomeri sub 25 ani; e) Date publicate de Ministerul Muncii.
 M = la pondere - cifra medie.
 (După «l'Observateur de l'O.C.D.E.»)

vede din graficul alăturat, în 1976 această pondere reprezintă — în medie pe principalele șapte țări capitaliste industrializate — 41,8%, față de 39,8% în 1973.

Referindu-se la evoluții mai recente, ziarul „Le Monde” informa (în numărul său din 1 septembrie a.c.) că în decurs de douăsprezece luni, încheiate la 1 iulie 1977, efectivul șomerilor din țările vest-europene a sporit cu 12%, iar numărul tinerilor aspiranți la un loc de muncă din douăzeci și patru de țări capitaliste cele mai dezvoltate se ridică la 7 milioane.

Decalajul acumulării

INTR-UN studiu asupra evoluției economiei statelor mai avansate dintre țările în curs de dezvoltare, revista sovietică „Mirovaia ekonomika i meždunarodnie otnoșenia” publică și o serie de date, printre care cele referitoare la un indicator de bază al potențialului progresului lor economic, cum este ni-

velul acumulării. Calculată prin însușirea investițiilor în capital fix cu soldul modificării stocurilor în decursul anului respectiv, acumularea apare fie în expresie relativă (ca pondere în produsul intern brut), fie în valoare absolută (ca sumă totală sau raportată pe locuitor).

Cifrele comparabile din tabelul alăturat evidențiază că rata în general mică a acumulării din țările în curs de dezvoltare, corelată cu volumul mai redus al P.I.B.-ului, conduce la un nivel mult mai scăzut al acumulării (pe locuitor) în aceste țări decât în țările capitaliste dezvoltate, în pofida unor necesități mult mai mari de investiții. Iar

Țara	Rata acumulării (în % din P.I.B.)	Raportat pe locuitor (dolari S.U.A.)
Austria	31,4	1376
Spania	27,6	670
Suedia	24,1	1657
Argentina	22,2	497
Brazilia	22,6	174
Mexic *)	22,8	253
Uruguay	12,3	150
Venezuela	19,1	485
Cipru	17,3	222
Malta	27,1	289

*) Exclusiv soldul modificării stocurilor.
 Sursa: „MEMO”, septembrie 1977.

dacă ne gândim că în tabel au fost incluse țări în curs de dezvoltare mai avansate, respectiv cu un nivel al P.I.B. (sau P.N.B.) sensibil mai ridicat decât media pe acest grup de țări, devine evident de ce o amplă finanțare externă, mergând mină în mină cu intensificarea eforturilor proprii, constituie imperativul categoric al lichidării decalajelor economice.

Polonia: orientări in politica agrară

ÎN AGRICULTURA Poloniei sînt ocupate 4,2 mil. de persoane, încît la fiecare 100 ha revin cîte 25 de lucrători, specialiștii apreciînd că nivelul acestui indice este prea ridicat. Totodată, se menține tendința de deplasare a tineretului în alte sectoare ale economiei naționale, iar două milioane de persoane din mediul rural au o dublă ocupație: ca muncitor și țaran. Pe de altă parte, după cum se arată în presa poloneză, randamentul mediu la hectar la diferite culturi agricole este încă insuficient, fiind influențat de nivelul scăzut al agrotehnicii practicate în numeroase gospodării individuale.

Politica agrară a partidului și statului polon urmărește ridicarea agriculturii prin extinderea suprafețelor cultivate de gospodăriile de stat și cooperativele agricole, consolidarea economico-organizatorică a acestor unități, dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii (ridicarea gradului de mecanizare a lucrărilor, sporirea cantităților administrate de îngrășăminte chimice de la 181 kg substanță utilă la hectar în 1975 la 250 kg în 1980 ș.a.). Pentru realizarea măsurilor menționate, investițiile în agricultură sporesc în cursul actualului cincinal pînă la o cincime din venitul național, principalul

obiectiv urmărit fiind atingerea și eventual depășirea în 1980, a cifrei de 26 mil. tone de cereale recoltate.

Prelucrarea industrială a alimentelor

DIVERSELE forme de prelucrare a produselor agro-alimentare, înainte de a fi comercializate populației, cunosc o extindere crescîndă, îndeosebi în țările industrializate. Datele unei anchete, efectuată în acest sens în cadrul industriei alimentare din R.F.G., relevă — de pildă — creșterea rapidă a cantității produselor livrate în comerț în stare înghețată sau congelată (vezi tabelul).

Produsul	Cantitatea înghețată sau congelată (mii tone)	
	1960	1975
Fructe și legume	14	110
Cartofi	1	76
Lapte	1	11
Carne și vînat	—	10
Păsări de curte	25	436,5
Pește	5	44
Produse din paste făinoase	1	0,5
Preparate culinare	—	63
Înghețată	26	171

Sursa: „Industries alimentaires et agricoles”, nr. 9-10/1976.

Statisticile vest-germane recente arată că ponderea produselor prelucrate de industria alimentară, în volumul total al consumului populației la un produs sau altul, reprezintă 100% în cazul cerealelor panificabile, al orezului, zahărului, cacaoi sau uleiurilor alimentare, 98% în cazul fructelor necojite, 96% pentru grăsimile animale, 84% pentru lapte, 73% pentru miere, 65% pentru pește, 55% pentru carne, 26% pentru legume etc.

Preocupări pentru protecția mediului in Bulgaria

PLANUL cincinal al R. P. Bulgaria pe perioada 1976-1980 prevede investiții de aproape 1 miliard de leva pentru protecția mediului înconjurător, de 2,5 ori mai mult decât cincinalul trecut. O treime din această sumă va fi afectată epurării apelor. În această perioadă, relevă agenția B.T.A., vor fi construite 750 instalații de epurare a apelor utilizate în industrie și 29 stații de epurare urbane, ceea ce va permite epurarea în 1980 a aproape 57% din apele reziduale, față de 27% în prezent. Peste 100 milioane de leva sînt destinate sporirii purității aerului în regiunea Capitalei, a combinatelor metalurgice, a combinatului chimic de la Devnia, a fabricilor de ciment etc. Potrivit previziunilor, la sfîrșitul cincinalului noile instalații vor trebui să absoarbă 1,350 milioane tone de materiale toxice. Credite bugetare importante sînt prevăzute și pentru împăduriri, combaterea eroziunii, valorificarea terenurilor deteriorate.

GLOSAR

Fondul Monetar Internațional

IN ACESTE ZILE se țin la Washington sesiunile reunite ale Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale. În cele ce urmează, o fișă cuprinzând unele date asupra activității actuale a Fondului.

- **Data înființării:** iulie 1944.
- **Profil:** principalul organism internațional de cooperare în domeniul valutar-financiar.
- **Scopuri:** supravegherea aplicării sistemului monetar internațional și acordarea de credite pentru echilibrarea deficitelor temporare ale balanțelor de plăți.
- **Apartență:** face parte din sistemul organismelor specializate ale O.N.U.
- **Numărul statelor membre:** 131. România a aderat în decembrie 1972 ca al 125-lea membru.
- **Statut:** în prezent se mai află încă în vigoare statutul din 1944, până la acceptarea modificărilor aduse acestui statut de către 3/5 din numărul membrilor dispunând de 4/5 din puterea totală de vot. La sfârșitul lui iulie 1977, modificările fuseseră acceptate de 45 membri dispunând de 51,45% din voturi.

— **Conducere:** Consiliul guvernatorilor, în care sînt reprezentate direct toate statele membre; Consiliul directorilor executivi, compus din 20 directori executivi din care 5 reprezintă fiecare cite o țară, iar 15 cite un grup de țări. Directorii executivi aleg pe directorul general.

— **Capital:** constituit prin vîrsămintele de cote ale țărilor membre, efectuate integral la aderare, în aur sau valute convertibile (25%) și monedă națională (75%). Perioadic se procedează la revizuirea generală a cotelor, în sensul majorării lor procentual uniforme sau cu anumite corecturi. La a VI-a revizuire (1976), totalul cotelor a fost majorat de la 29 miliarde D.S.T. (1 D.S.T. = circa 1,15 dolari S.U.A.), la 39 miliarde D.S.T. Pentru a VII-a revizuire (1978) se va propune o majorare al cărei cuantum urmează să fie stabilit.

— **Supravegherea aplicării sistemului monetar internațional:** în condițiile actuale ale lichidării de fapt a sistemului de la Bretton Woods (1944), lipsei unui nou sistem și flotării generalizate a cursurilor valutare pe piețele occidentale, viitorul statut al F.M.I. prevede ca fiind de competența Fondului „adoptarea principiilor de îndrumare a politicii membrilor în domeniul cursurilor valutare” și „exercitarea unei supravegheri ferme” asupra acestei politici. Obiectivele urmărite: evitarea utilizării cursurilor valutare în scopuri de concurență neloială, evitarea creării de condiții dezordonate pe piețele valutare, luarea în considerare a intereselor altor membri.

— **Credite:** pe lângă tragerile curente efectuate de țările membre potrivit vechiului statut, F.M.I. încearcă să satisfacă marile nevoi de credite prin: lărgirea finanțării compensatoare, destinată acoperirii neincasărilor la export determinate de situația pieții sau de alte cauze specifice; crearea unei facilități suplimentare de credit („Facilitatea Witteveen”, după numele actualului director general al F.M.I.) de circa 10 miliarde D.S.T.; se examinează posibilitatea unei noi emisii de D.S.T.

Pentru completarea resurselor F.M.I. în afara majorării cotelor de participare se prevede lărgirea Aranjamentelor generale de împrumut¹⁾ și continuarea vînzărilor de aur.

— **Dobinzile plătite** Fondului variază după perioadă între 4 și 6,375% pentru majoritatea creditorilor.

C. K.

¹⁾ Vezi glosarul din 16 septembrie 1977.

Forajul submarin în dezbatere internațională

Epaminonda Lătărețu, Brăila — Cea de-a zecea

conferință internațională consacrată tehnologiei forajului submarin; desfășurată în mai a.c. la Houston, Texas, a examinat perspectivele reducerii cheltuielilor legate de extracția submarină a țițeiului și gazelor și apropierii lor de nivelul extracției pe uscat, precum și problemele efectuării acesteia în condiții de securitate pentru om și

mediul înconjurător. La conferință s-a schițat de asemenea tendința către extinderea operațiunilor de prospectare și extracție în primul rînd în zonele de mai mică adîncime ale platoului continental, urmînd ca regiunile mai adînci să fie atacate pe măsura perfecționării tehnicii și tehnologiei de foraj și extracție submarină. În ceea ce privește interesul pe care-l suscită asemenea conferințe se poate menționa că la cea din acest an au fost prezentate 300 de referate și 1000 de exponate (din 16 țări capitaliste dezvoltate), față de 100 de referate și 300 de exponate la conferința din 1969; totodată, numărul vizitatorilor (ingineri, în proporție de trei-pătrimi) a depășit la actuala ediție 60 de mii de persoane față de 4300 în 1969.

Bonitate

Virgil Tomasian, București — Ca termen general, bonitatea — noțiune folosită în articolul „Dezechilibrul balanțelor de plăți” din nr. 36/1977 la care vă referiți — se referă la încrederea pe care o inspiră o persoană, fizică sau juridică, în relațiile cu partenerii săi comerciali, financiar, de afaceri. Astfel, în relațiile de comerț exterior, bonitatea unui partener extern sintetizează situația economico-financiară a acestuia, gradul de încredere pe care îl inspiră; în acest caz, aprecierea bonității se face avînd în vedere situația bilanțului și profiturilor partenerului respectiv, precum și modul în care acesta și-a onorat în trecut obligațiile sale contractuale.

O utilizare largă în relațiile economice internaționale o are noțiunea de bonitate financiară, care sintetizează poziția financiară a țărilor care solicită credite internaționale și care au sau nu o datorie externă. Studiarea bonităților financiare a țărilor care solicită împrumuturi externe se face cu ajutorul mai multor indicatori, unii dintre ei numiți în unele lucrări de specialitate indicatori ai datoriei externe (de exemplu, rata datoriei externe, care măsoară cit la sută din veniturile din exporturi sînt destinate rambursării datoriei externe; modul în care este eșalonată datoria externă etc.). O importanță deosebită în aprecierea bonității financiare a unei țări o au o serie de indicatori macroeconomici, precum creșterea venitului național, situația balanței de plăți etc. În ultimă instanță studierea bonității finan-

ciare a țărilor care solicită împrumuturi externe urmărește să stabilească care este capacitatea acestor țări de a onora împru-

muturile contractate, ca și oportunitatea contractării de noi împrumuturi și credite externe.

Recensămînt

Anca Preda, Brașov — În urmă cu zece ani, în lume existau încă 36 țări în care nu avuseseră loc niciodată un recensămînt veritabil al populației. Astăzi lista respectivă mai cuprinde numai următoarea-

rele țări: Afganistan, Burundi, Benin, Ciad, Etiopia, Laos, Liban, Niger, Papua-Noua Guinee, Ruanda și Zair, dar și în majoritatea acestora sînt prevăzute a avea loc recensăminte încă înainte de sfîrșitul deceniului în curs, în general cu sprijinul Fondului Națiunilor Unite pentru activități privind populația.

Pescuitul pe glob

Dumitru Paicu, Sînicolaul Mare — Cele mai recente date ale F.A.O. referitoare la „recolta” mondială de pește privesc anul 1975 — 69,7 milioane tone, din care 10,4 mil. t. din fluviu, riuri, lacuri și alte ape interioare. În 1948 producția mondială de pește era de sub 20 mil. t. pentru ca în 1971 să ajungă la 70,8 mil. t. Jumătate din „recolta” anului 1975 a fost obținută de patru țări (Japonia, U.R.S.S., China și Peru). Oceanul Pacific a furnizat în 1975 30,3 mil. t. urmat de Oceanul A-

tlantic (25,8 mil. t) și Oceanul Indian (3 mil. t). Acvacultura furnizează pentru moment circa 6 mil. t. de pește pe an, dar se anunță bogată în promisiuni. Circa 30% din totalul cantității pescuite pe plan mondial a fost destinat producției de făină de pește, restul fiind consumat în stare proaspătă, congelată sau conservată.

În aprecierea posibilităților de sporire a cantității de pește prins anual ar trebui ținut seama de o serie de specii de pește (de exemplu din apropierea coastelor Antarcticii) care nu au intrat în consumul curent, dar urmează să fie puse în curînd în valoare.

Ponderi în comerțul mondial

Letiția Porumbaru, Pițești — După cîțiva ani de ușor revirement, participarea Statelor Unite la comerțul mondial de produse industriale finite (exprimată prin ponderea în valoarea globală a exportului acestora) s-a restrîns din nou anul trecut, fiind de 20,3%. Această reducere se datorează îndeosebi scăderii ponderii exporturilor americane de mașini, instalații și mijloace de transport. Prin-

tre cauzele invocate în cercurile de specialitate, figurează slăbirea competitivității produselor americane (sub efectul creșterii mai lente a productivității muncii în industrie) comparativ cu principalii concurenți (Japonia, R.F.G., Franța etc.), restricțiile care frînează exporturile americane către țările socialiste ș.a. Constatarea este valabilă, de altfel, pentru ansamblul exporturilor S.U.A. În timp ce — după datele F.M.I. — valoarea acestora a crescut anul trecut doar cu 6,9% (față de un spor de 9,2% în 1975), exporturile japoneze, de pildă, s-au majorat cu 20,3%, iar cele vest-germane cu 13%.

Considerații asupra ierarhizării unor indicatori de eficiență

(Urmare din pag. 12)

atunci, întrucât n_i se referă la situația de la sfârșitul anului, identică cu începutul anului următor, este necesară și echivalarea ca natură pentru primul an. Ca urmare:

$$I^0 = I \cdot q + I^0 = I \cdot q + \sum_{i=1}^n I_i \frac{1}{(1+a)^i} = 50 \text{ mil lei} + 335 \text{ mil lei} = 385 \text{ mil lei.}$$

Astfel se ajunge aproape de cifra 385,6 mil. lei. Aceasta înseamnă că, actualizând în condițiile valorilor corespunzătoare lui n_i+1 (fapt care presupune lichiditatea din momentul calculului, la începutul anului), este satisfăcătoare numai echivalarea după timp.

Delimitarea formelor de eficiență sintetică devine relevantă în condițiile construirii și includerii indicatorilor sintetici de eficiență, simplă și complexă, într-un tabel (vezi tabel pag. nr. 12).

Semnificația prescurtărilor folosite este următoarea:

- C, F și I — grupe de resurse unde C = cost anual; F = mijloace fixe plus mijloace circulante și I = investiții (sens larg);
- Q_p, Q și V_n — producția (globală sau marfă) pe o perioadă (an, trimestru etc.), producția fizică și, respectiv, venitul național (sau producția netă);
- E, V și \bar{V} — economii anuale și venit net anual, respectiv venit net mediu anual;
- D și T_n — durata de funcționare a obiectivului de investiții și, respectiv, perioada normată de recuperare;
- indicativ pentru echivalare ca natură a resurselor ocupate cu cele consumate;
- 0 — indicativ pentru echivalare după timp (actualizare a valorilor viitoare);
- °0 — indicativ pentru echivalare dublă, ca natură și după timp.

După cum se vede în extremitatea tabelului, pe linii și coloane indicatorii sînt, în general, de un grad mai ridicat de sinteză, căpătînd un caracter final. Astfel, rentabilitatea echivalată ca natură și după timp constituie în concepția după care a fost construit tabelul, indicatorul sintetic final. În cazul în care nu există investiții la unitatea economică în cauză, caracter final prezintă indicatorul rentabilității echivalată ca natură. Caracterul final al rentabilității ar fi întregit dacă el ar reflecta și echivalarea sub aspectul îmbunătățirii calității produselor. Desigur, caracter final ar putea căpăta și unul din indicatorii productivității nete integrale dacă ar fi stabilit în baza unor recalculări⁵⁾; în aceste condiții el ar reflecta mai bine preocuparea întreprinderilor pentru creșterea valorilor de întrebuințare cu minimum de cheltuieli, atît curenți cît și resurse ocupate și avansate în perioada dată.

Avîndu-se în vedere notarea coloanelor cu cifre între 1—9 și a liniilor cu litere între a—f, se pot identifica indicatorii sintetici de largă răspîndire. Astfel, costul unitar simplu se află în căsuța 3 a în pătrățelele tabelului, costul unitar complex (care cuprinde și taxa pentru fonduri) în 3d, indicatorul cheltuieli la 1 leu producție marfă este în 4a, perioada de recuperare, statică, din venit net în 8c, iar cea actualizată în 8e. În căsuțele libere s-ar putea introduce, sub aspect logic, indicatori corespunzători, pe măsură ce teoria și practica economică i-ar găsi necesari.

⁵⁾ A se vedea articolul nostru din „Revista economică” nr. 31/1976.

ÎNTREBĂRI — RĂSPUNSURI

IOAN CHIPER, comuna Schela, județul Iași — Șoferii de pe autocamioane, membri ai cooperativei agricole de producție, se retribue în acord sau în regie, pe baza aprobării adunării generale, iar nivelul retribuției este cel stabilit pentru meseriile asemănătoare din unitățile agricole de stat, cu condiția executării unor lucrări de același volum și complexitate, și fără a depăși retribuția funcției de președinte (art. 28 din Legea nr. 27/1967 privind retribuirea muncii în unitățile agricole cooperatiste).

Cooperatorii, calificați în meseria de sofer pot primi o retribuție suplimentară de cel mult 15 la sută din retribuția lor de bază pentru contribuția adusă la depășirea producției planificate pe ansamblul cooperativei agricole de producție — potrivit reglementărilor de la cap. III art. 50 din Legea nr. 27/1976. Se menționează că la acordarea retribuției suplimentare se va ține seama, pe lângă alte criterii și condiții precizate în lege și de modul cum a fost întreținut autovehiculul, economia de carburanți, cauciucuri etc.

În ceea ce privește folosirea autoturismelor proprietate personală în interesul serviciului, reglementările sînt cele stabilite pe economie, prin Decretul nr. 415 din 16 decembrie 1976, iar dreptul și condițiile de decontare a cheltuielilor ocazionale de asemenea deplasări sînt precizate la art. 9.

SULI HAJNAL, Timișoara — În situația în care avansul în numerar, acordat în

condițiile art. 29, lit. a din „Regulamentul operațiilor de casă al unităților socialiste”, aprobat prin Decretul Consiliului de Stat nr. 209/1976, nu este cheltuit, acesta trebuie restituit la casierie, potrivit art. 31 din același regulament, în termen de cel mult patru zile lucrătoare de la primirea lui, exclusiv ziua primirii. Penalizarea de 0,50 la sută se aplică în cazurile menționate la art. 38 din regulament.

În cazul avansurilor în numerar, din care nu s-a efectuat nici o cheltuielă, este necesară examinarea cauzelor acestei situații. Dacă se constată că avansul a fost acordat în mod deliberat pentru a fi folosit în alte scopuri decît cele prevăzute de lege, urmează ca cei vinovați să fie trasi la răspundere potrivit legii.

LAZĂR MUNTEANU, Brăila. — Dispozițiile legale privind încadrarea personalului nu conțin prevederi referitoare la situații identice cu cea prezentată de dv. Organele de conducere ale unităților socialiste au datoria însă de a lua măsurile necesare pentru organizarea la un nivel corespunzător a producției și a muncii, să prevină abaterile de la ordinea și disciplina muncii socialiste, să acționeze împotriva oricărei lipse de răspundere, a neglijenței și risipei, a oricăror fapte care aduc pagube avutului obștesc (art. 98) (1) din Codul Muncii).

Revista ECONOMICĂ

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale, Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 39 din 30 septembrie 1977

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Perfecționarea organizării — cerința a accelerării construcției socialiste (Dan Popescu) 1
- Depășirea planului fizic prin folosirea intensivă a utilajelor și spațiilor de producție (Gh. Draghici, L. Țintea) 3
- Dezbateri „R. E.” Mecanizarea și automatizarea, factori de utilizare rațională a forței de muncă și de creștere a productivității (II) (V. Boescu, B. Fădure) 5
- O condiție vitală a reducerii cheltuielilor de producție — optimizarea transporturilor (C. Suci) 7
- Majorarea retribuțiilor — venituri sporite pentru o nouă categorie de oameni ai muncii (Ovidiu Naneș) 9
- Structuri comerciale adecvate îndeplinirii programului de creștere a nivelului de trai (Gheorghe Teodorășcu, Ioan Georgescu) 10
- Campania agricolă de toamnă Maximă mobilizare a forțelor pentru executarea la timp a lucrărilor (M. Spătaiu) 11
- Puncte de vedere. Considerații asupra ierarhizării unor indicatori de eficiență după gradul de sinteză (dr. P. Jica) 12

CONDUCERE • ORGANIZARE

- „R.E.” în sprijinul extinderii metodelor și tehnicilor moderne utilizate în unitățile model. (Tr. Cănescu, V. Căisân, I. Svasta) 14

TEORII • IDEI

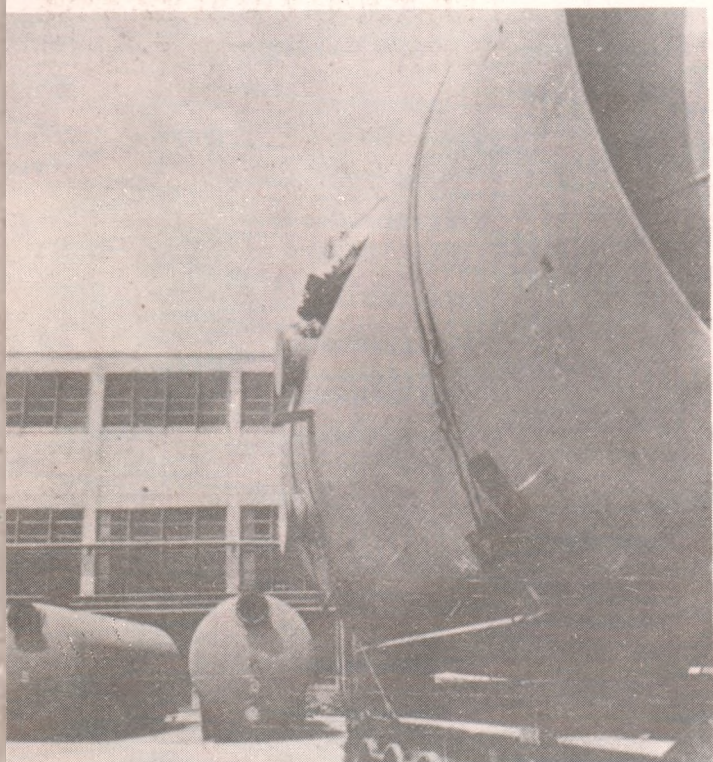
- Considerații referitoare la practica negocierilor comerciale (II). Dezvoltarea schimburilor comerciale mondiale și creșterea rolului negocierilor (dr. Ioana Erdős Dumitrescu) 17
- Centenarul independenței. Mutațiile survenite în viața social-politică în condițiile independenței de stat a României (II) (prof. dr. N. Petreanu, conf. dr. N. Huscaru) 19
- Forumul mondial al demografilor (Vladimir Trebici) 21
- Școli • curente • economiști. Criza vechii ordini internaționale în viziunea unor economiști nemarxiști contemporani (II). (Sultana Sută-Selejan) 22
- Convorbiri economice cu Bertrand de Jouvenel (Dinu Dragomirescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Reuniunea de la Belgrad — o nouă etapă spre întărirea securității și dezvoltarea cooperării în Europa (Niță Constantin) 25
- A 10-a Conferință mondială a energiei (dr. ing. C. Rusin) 28

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Filarul : Combinatul Poligrafic „Casa Sentei”

CENTRALA DE UTILAJE ȘI PIESE DE SCHIMB PENTRU INDUSTRIA CHIMICĂ

BUCUREȘTI-ROMÂNIA

bulevardul ION ȘULEA Nr. 313, sector 4

telefon 44 1194, 44 1794 telex 11613

Centrala de utilaje și piese de schimb pentru industria chimică reunește întreprinderi de înaltă tehnicitate și cu tradiție industrială, specializate în fabricația de :

- utilaje și instalații pentru industria chimică (coloane, reactoare, scrubere etc) din oțeluri inoxidabile și oțel carbon ;
- utilaje și conducte din oțeluri emailate ;
- utilaje și instalații tehnologice din materiale termoplastice ;
- rezervoare, utilaje tehnologice, conducte, instalații de ventilație din PAFS (poliester armat cu fibre de sticlă) pentru industria chimică și alimentară - rezistente la fluor și la compușii acestuia ;
- rezervoare, utilaje tehnologice și conducte pentru industria chimică, minieră sau alimentară protejate cu folii de elastomeri pe bază de cauciuc natural, butadienștirenic, policloroprenic, butilic, acrilonitrilic, polietilenă clorosulfonată.
- utilaje din materiale carbografice (schimbătoare de căldură, scrubere coloane etc) precum și protecții cu materiale grafice.
- matrițe pentru industria maselor plastice și cauciucului inclusiv pentru fabricația de anvelope de autoturisme și autocamioane.
- aparate de măsură, control, automatizare :
- a. aparate indicatoare, de măsură și control pentru temperatură, presiune, nivel și debit în instalațiile chimice (termometre, manometre cu membrană de separație, indicatoare și semnalizatoare de nivel, indicatoare de debit de tipul rotametrului pentru apă și aer, cutii de protecție din rășini poliesterice armate cu fibre de sticlă echipate cu aparate de măsură și control).

b. elemente auxiliare pentru instalații de automatizare (relee, electroventile, ventile acționate pneumatice, oale de condens).

c. ventile și valve pentru industria cauciucului (camere de aer).

- Pompe centrifugale din oțeluri inoxidabile
- Pompe centrifugale rezistente la coroziune din :

silumin
fontă silicoasă,
rășini sintetice,
materiale termoplastice
materiale carbografice
fontă ebonitată și cauciucată.

Armături industriale acționate electric, pneumatic sau manual confecționate din :

oțeluri inoxidabile
materiale termoplastice
fontă ebonitată.

- Chituri, mortare, mase de șpaclu pe bază de lianți anorganici, utilizabile la protecții anticorozive rezistente la temperaturi până la +1000° Celsius.

- Adezivi și masticuri pe bază de elastomeri.
- Articole tehnice buretoase pe bază de latexuri sintetice pentru industria auto, mobilei etc.

Centrala dispune de un centru pentru studii și analize privind gradul de poluare chimică a atmosferei și apelor.

De asemenea, în cadrul centralei funcționează un sector de proiectare și studii pentru utilaje în industria chimică.

**ANTILOPA – o marcă de prestigiu care poartă,
la cel mai înalt nivel renumele întreprinderii producătoare**

I.I.S. „PROGRESUL“

str. Dudești-Pantelimon nr. 44, București sector 3 tel. 27 76 35

Este cea mai mare fabrică de încălțăminte pentru femei, din țară, producând zilnic peste 20.000 perechi în circa 780 modele, cu fețe din piele și din înlocuitori, în culori variat nuanțate.

Pentru toate gusturile și pentru toate anotimpurile, încălțăminte pentru femei cu marca „ANTILOPA“ este neîntrecută.

60% din producția curentă a acestui an este alcătuită din noutăți față de anul 1976.